

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ **Крагујевачке**

Година VI, Број 281

Излазе четвртком

Цена **70** дин.

www.kragujevacke.rs

23. октобар 2014. године

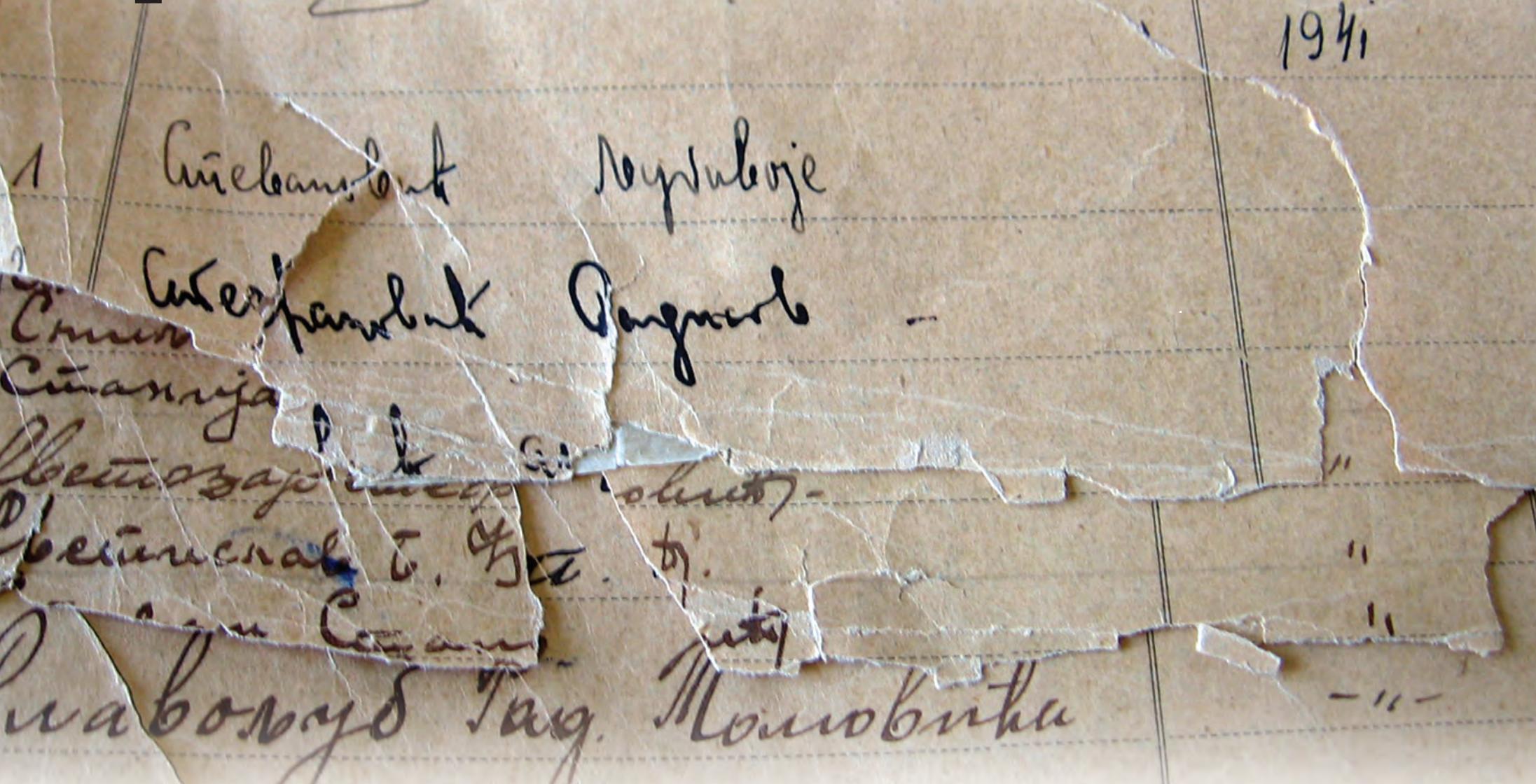
ISSN 1821-1550

9 771821 155019

НОВИ ПОДАЦИ О СТРЕЉАЊУ У КРАГУЈЕВЦУ

Имена у заборављеним црквеним књигама

ЗАХТЕВ ПРИВАТНИХ
ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА

Држава да уступи
део пацијената

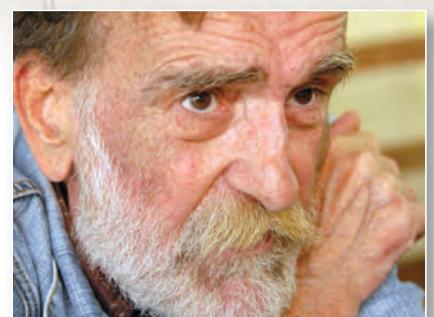
ПРЕГРАДИО УЛИЦУ У ЦЕНТРУ
ГРАДА

Даље нећеш
проћи

АМЕРИКАНАЦ У КРАГУЈЕВЦУ
– УЧИТЕЉ БЕЗБОЛА

Овде је комшија
кључни човек

IN MEMORIAM:
РАДОВАН ШАРЕНАЦ ШАРЕ

Вitez пробада аждаду
досаде

СТРАНА 9

СТРАНА 15

СТРАНА 16

Парада

После параде поноса и војне параде поводом дана ослобођења Београда у Другом светском рату, страни дописници пронашли су још једну параду: параду декоративног антифашизма Србије.

Иронија је пре свега у чињеници да су се таквог виђења војне параде „присетили“ управо Немци (за које се историјски, прецизно говорећи, везује нацизам) и да нас на след догађаја протеклих петнаестак година подсећа једна од земаља које предводе листу душебрижника за демократске промене у Србији.

Дописничка мрежа немачког концерна „Дојче веле“ занатски уредно је одрадила посао. „Ископала“ је потребне чињенице, попут тога да је крај Путине на антифашистичкој паради стајао један самопрекламовани четнички војвода, преко тога да су демократски градоначелници Београда (додали бисмо – и не само они) изјављивали да не желе да иду на гробље ослободилаца Београда, називајући 20. октобар окупацијом, до тога да је фашистичка идеологија препознатљива и у деловању поједињих насиљничких група, од скинхедса, па редом.

Како и приличи, нашли су овашње саговорнике који потврђују тезу о само манифестионом антифашизму у Срба, сведећи све на једноставну чињеницу „да Путинова посета није уговорена за датум који је календарски близу

дана ослобођења Београда, наше присећање на антифашистичку прошлост свело би се на уобичајене агенцијске вести о томе да су државни званичници положили венец на споменике из Другог светског рата“ (речи социолога Дарија Хајрића).

Уколико, међутим, сузбијемо грч што овакве придике стижу од немачке стране, остаје чињеница да су овога пута било у праву.

Треба ли да се подсећамо да је шездесетогодишњица прославе победе над фашизмом (одржана у Москви) протекла без Србије и поред отвореног позива за учешће, и то у време када се на целу државу налази политички миљеник и штићеник партизанског првоборца Добрице Ђосића? Треба ли, усталом, уопште подсећати колико дуго Србије нема на европским антифашистичким манифестијама.

Треба ли подсећати да је у крагујевачким Шумарицама било спорно приказати војника који убија ѡаке као војника у немачкој униформи? Треба ли подсећати у каквом су стању спомен-обележја над хумкама страдалих од фашиста у овој земљи или колико се мастила потрошило на доказивање кривице партизанског покрета што се дрзнуо на устанак и тако „изазвао“ окупаторе на крвави пир? И тако даље, и тако даље...

Зрно истине зашто је то тако можда лежи у полуековном по-

истовећивању српског антифашизма са комунистима и фашизма са четничким покретом, тако да је плана рехабилитације ових других битно пореметила овашње виђење оног основног зла, немачког нацизма и италијанског фашизма. Зато и стоји оцена како у атмосфери у којој је сваки антитомунизам добар, фашисти и нацисти брзо постaju добри јер су доказано најефикаснији антитомунисти.

Оваква идеолошки произведена магла увукла се у све порејавне и других комуникација, све до школских уџбеника. Ношена сопственим замахом (и успехом, што да не!) постаје опште место у условима када у Србији скоро да нема политичке опције са коликотолико дефинисаном идеолошком потком. Све се овде у том погледу свело на функције и (партијско) запошљавање.

Кад се, дакле, разгрну све наслаже повода, образложења, еуфорије и политичких игара, остаје огњена чињеница да смо антифашизам „ископали“ из костурнице историје и оживели га барем накратко не бисмо ли се умилили госту од кога се очекивала конкретна финансијска подршка за посрнулу српску економију и државну касу у колапсу. Па, шта кошта да кошта. А костур антифашизма није тешко вратити тамо где је таворио протеклих деценија. И онако смо у политичку теорију унели једну новину: осим фашизма и антифашизма, увек смо (као први) појам анти-антифашизма.

Карикатура Горан Миленковић

Суноврат

Вероватно никад до сада, укљућуји и Милошевићеву еру, није било овога раскорака између државно-медијске пропаганде и стварности. У Милошевићево време одвојиле су се биле две непомирљиве медијске групације (једна је била режимска пропаганда машинерија, друга је била отворено антирежимска) и само се требало определити где ћете да пишете и шта ћете да чitate. У том смислу, слагао се неко или не, медијска слобода је постојала.

А каква је ситуација данас? Ко се обавештава искључиво преко државних медија (а сви велики и главни могу се сматрати државним) убеђен је да држава Србија иде стазом напретка, после Арапа и „Београда на води“ стизу Кинези и бразе пруге (то нису оне чувене „брзе пруге Србије“ из деведесетих, него друге, нове) и верује да смо ми у свету једна јако цењена земља, чији углед све више расте и јача. А

за све што нас је евентуално негативно снашло, као што је смањење плате и пензија, крича је наравно претходна неодговорна власт.

Чињеница јесте да је претходна „демократска“ или „жути“ власт, како ко доживљава, зарад политичког компромиса са ПУПС-ом и кланом Кркобабића, мимо сваке логике повећала пензије, а ни плате у јавном сектору није замрзла, али је чињеница и да ова власт фактички „троши“ већ трећу годину, а још не зnamо кад наступа тај тренутак кад она преузима одговорност и сматра се заслужном за досадашње и текуће резултате. Поготову што је сада, у смањењу тих истих пензија, подржава ПУПС и клан Кркобабића. А ипак се чекало скоро три године да се почне са исправљањем брљотина претходне неодговорне власти. За то време промењена су три ми-

нистра финансија и пет министара привреде.

Шта се још за те три године догодило: борба против сиве економије свела се на трагикомично крстарење челника Пореске управе по сплавовима у пратњи камера, док највећи порески дужници остају неузнemiravani od стране државе, од ММФ-а ни писма ни разгледнице, чека да види да ли ће Влада заиста скрепати трошкове, на који начин њих не занима. Ребаланс буџета није објављен кад је обећано, од

силних најављених страних инвестиција за сада имамо само нето одлив од 800 милиона евра, што значи да се инвеститори повлаче, што онда подиже курс евра.

Ни у реалном сектору ништа боље није – ненаплативи кредити привреди сад су око 29 одсто и питање је дана кад ће се ланчано пребацити и на грађане, пошто десетине хиљада људи или не прима плате, или прима минималце. Више нема ко ни да штеди – прошле године у једној великој банци на штедњу је уложен свега десети део суме уложене у 2008.

То су примери материјалног пропадања. За крај, пример моралног

пропадања: изузетан млади човек из Србије, са изузетним резултатима, примљен је на мастер студије на један од најпрестижнијих светских универзитета, али су му као невалидне враћене пропоруке српских професора које је послао, и остављен му је рок да их замени кредитилним препорукама неке од међународних организација, иначе не може бити примљен. После афере са куповином диплома, фалсификованим докторатом и ћутањем државе, тај светски факултет је одлучио да препоруке српских професора не прима уопште. Неће да истражује ко је кредитиран, а ко је лопов и фалсификовани, па до даљег није кредитиран.

Има ли, дакле, начина и снаге да се ово материјално и морално пропадање, које неки карактеришу и као суноврат, заустави док још није касно? Нема ко ни да одговори кад опозицију немамо, а власт упорно тврди да ми не пропадамо, него наредујемо.

Биљана Стевановић,
уредник магазина „Нова економија“

Drugi Kragujevac, 2014.

Dragi Kragujevčani,

izvolite posetiti nas u novom salonu prodaje na Pivari, na istom mestu gde je pre 85 godina osnovana naša kompanija SUNCE Marinković.

Za kupce stolarije u novom salonu obezbediли smo brojna iznenađenja i poklone.

SUNČani pozdrav 034/330 870 suncemarinkovic.com

Post Card

Prozori i vrata SUNCE

Dr. Jovana Ristića 132

34 000 Kragujevac

Srbija

SUNCE

Житопродукт

Крагујевац, Војводе Путника 70
Телефони: 034 370 303
370 215, 370 072, 370 135, 370 192
zitoprodukt@nadlanu.com

Брашно по производничким ценама

Производничке цене, гарантовани квалитет белог, лиснатог, печеног, замрзнутог пецива

Све врсте хлеба и пецива у нашим објектима:
ТЦ Аеродром, Мала пијаца, код улаза у Житопродукт, у кругу Заставе, у Улици Драгослава Срејовића 5

СЛЕДЕЋЕГ УТОРКА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ НА ИНИЦИЈАТИВУ 44 ОДБОРНИКА ОПОЗИЦИЈЕ

Одборници ће на предстојећем заседању расправљати о разрешењу председника Скупштине и његовог заменика, а уколико се истовремено затражи хитна седница, тајним гласањем ће се одлучивати и о избору градоначелника. Све то под претпоставком да се нова скупштинска већина потврди и на тајном гласању

Дан када ће коначно бити донета одлука о томе да ли ће кормило градске власти, после покушаја који су трајали пуне две године, најзад преузети Српска напредна странка, коју у тој намери сада подржава још пет партија и један покрет, је 28. октобар, када је заказана 23. редовна седница Скупштине града. Најважније тачке о којима ће се изјашњавати 87 одборника су разрешење и избор председника Скупштине града и његовог заменика, ако разрешење буде, за које је иницијативу поднео 44 оних који имају мандате у градском парламенту, а то би могла бити и нова скупштинска већина.

Прошлог понедељка овим поводом председник Скупштине града Саша Миленић одржао је састанак са шефовима свих одборничких група, када је и званично утвачено заседање и утврђен дневни ред.

Очекује се и седница по хитном поступку

Мада су се у захтеву за сазивање седнице прва и друга тачка односиле на разрешења, а трећа на избор истих, извршена је корекција, па су ове тачке померене за по једно место.

Миленић објашњава да је ово морао да учини и да седницу отвори верификацијом мандата нових одборника, јер су неки из ових редова добили функције у Градском већу, због чега су морали да поднесу оставке на место одборника.

- Моја законска дужност је да на првој наредној седници извршим верификацију њихових мандата по законској процедуре и не очекујем да би ту могло доћи до неких проблема, с обзиром да никада ни једна одборничка група није оспорила верификацију мандата одборника, каже Миленић и додаје да то значи да од друге тачке дневног реда почине оно због чега је седница и сазвана.

Он ће, као и до сада, председавати од почетка, па све до изјашњавања о његовом разрешењу, када његову улогу преузима заменик Милан Урошевић (СПО). Међутим, када дође на дневни ред тачка о разрешењу заменика, тада ће се вођење седнице укључити најстарији одборник и обављаће ову дужност све до поновног избора председника Скупштине и заменика. Очекује се да ће група од 44 одборника тада поднети и иницијативу за седницу по хитном поступку, где би гласало и о смени градоначелника.

Миленић, међутим, објашњава

Сад су битне процедуре

да свака седница по хитном поступку представља извесну сметњу за функционисање парламента, јер подразумева одређени процес припреме свих одборничких група и одборника, као и проучавање материјала, што хитни поступак онемогућава. Хитна седница може се заузети, рецимо, и у року од сат времена, па се одборницима потпуно одузима

могућност припреме. Законодавац је предвидео одржавање такве седнице само у ситуацијама када се доводе у питање животи и здравље грађана или ако њеним неодржавањем може настати непроцењива материјална штета. Уколико захтев за њено одржавање стигне између два скупштинска заседања, тада председник Скупштине одлучује да ли ће седница бити хитна, или ако се поднесе у току саме седнице, ондаје на Скупштини, односно одборницима, да се изјасне о томе.

Уколико Скупштина на предстојећем заседању разреши пред-

седника, бира се нови, а већ је одређено да ће то бити Милан Урошевић. У случају да потом хитна седница почне одмах и изгласа се не-пoverење градоначелнику, „пада“ и цело Градско веће, укључујући и градоначелника. Тада председник Скупштине предлаже новог кандидата за градоначелника и то искључиво из редова одборника.

■ Тајност гласања

Избор новог градоначелника спроводи се тајним гласањем, што је законски услов валидности читаве процедуре. Миленић под-

броници гласају. Тог тренутка је заустављено гласање, камерман је прешао на друго место и гласање је настављено.

- Док ја водим Скупштину, сигурно неће бити пропуштено да се у процедуре припреме заседања обезбеде максимални услови за тајност. Оно што може бити проблем управо те групе од 44 одборника је да због њихове хетерогености и недовољно учвршћених редова неко, ипак, жели да надизре гласање, што би било у директном нескладу са законима. То значи да неко жели да поручи

МОЖЕ ЛИ БИТИ УГРОЖЕНА ТАЈНОСТ ГЛАСАЊА**Оживљавање
Крцунове стратегије**

То што одређене партије поручују својим одборницима да ће тачно знати како је ко гласао само су приче о евоирању механизма Комунистичке партије приликом утврђивања власти из 1945. када је постојао такозвани Крцунов уређај за детекцију скривеног жита приликом откупу, објашњава Миленић. То је била обична бусола, али неписменим сељацима она је представљена као справа која проналази закопано жито. Отприлике, као Крцунова бусола функционише идеја да би неко могао знати како је који одборник гласао тајно.

Постоје гласине да су облици надзора над приватношћу појединца вишеструко увећани и такве гласине, најжалост, немају само карактер гласине, него и неке чудне индиције које указују да би тако могло и бити. Све су то пропратни феномени једног друштва у дубокој регресији. Све оне демократске традиције оживљене од 2000. године толико су дубоко угрожене, а са друге стране, толико су оживели атавизми диктатуре из времена комунизма да они сада готово из несвесног делују не само на понашање појединца, него и друштва у целини, закључује Миленић.

одборницима да право које им гарантује закон за њих на тој седници не важи, тврди Миленић и дојда да ако га Скупштина разреши, не може са сигурношћу да тврди шта ће се даље дешавати. Обећава да сам неће поднети оставку, чак и ако буде сигуран да постоји већина за његово разрешење, јер жели да тај посао обави Скупштина.

О будућем раду парламента са минималном већином од 44 из великог броја политичких партија и покрета који је чине, Миленић каже да је тешко технички очекивати да ће, кад год је то потребно, сви бити у стању да дођу на седницу. Тако ће, практично, свака скупштинска седница бити пробни камен власти и скупштинске већине, што може довести до озбиљне нестабилности.

Вероватно да СНС рачуна на даље притиске, мисли наш саговорник, као и на одобровољавање опозиције да пређе у редове власти.

- Они који немају политичких амбиција и не рачунају ни са каквом политичком перспективом, вероватно ће бити спремни да о томе размишљају. Како ни један разуман човек то не чини без нужде, значи да није реч о процесу намамљивања, већ о оном супротном – процесу принуде. Тако да су притисци, претње и уцене озбиљна пракса коју је у политички живот Србије вратила Српска напредна странка, коју нисмо имали од времена Комунистичке партије након освајања власти, каже Миленић, закључујући да ће због тога неко морати озбиљно да се суочи са одговорношћу када за то дође време.

Гордана БОЖИЋ

ЗАШТО ЈЕ ЗЗШ ПОВУКАО ИНИЦИЈАТИВУ ЗА СМЕНУ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Да се Скупштини врати функција

На питање зашто је Заједно за Шумадију повукла иницијативу за смenu градоначелника, коју је подnela пре СНС, Миленић као потпредседник канцеларије ЗЗШ објашњава да се они не боје да ли ће бити смењени са власти Верољуб Стевановић и Заједно за Шумадију, јер су још увек одговорни за вршење те власти и то на основу изјашњавања грађана на изборима за локалну самоуправу.

- Наш проблем је блокираност Скупштине града. Притисци централа из Београда заправо су довели до стварања једне нарасле групе одборника око СНС, која је први пут озбиљно угрозила изабрану већину, тако да парламент објективно не функционише. Примера ради, ми имамо, на основу одлука парламента, формирану комисију која треба да утврди предлог измене Статута града. Та комисија више не заседа. Последњи пут није имала кворум и речено је, док се ово не заврши, да је више и не сазивамо.

Ми смо желели да овом иницијативом вратимо функцију одлучивања и компетенцију Скупштини града, макар и о нашем трошку, по ценама да смене градоначелника, само да профункционише парламент, објашњава Миленић.

Он сматра да се без избора власт може реконструисати или кориговати, али оно што чини њен идентитет мора опстајати у свим тим условима. Али, ако се потпуно преокрене политичка дефиниција парламента без избора, онда је то крај демократске процедуре. Верољуб Стевановић није постао мит зато што га је неко наметнуо, тврди Миленић, него управо зато што су га грађани бирали неколико пута узастопно и том миту може опонирати неко други, али на исти начин изабран. Оваквим прекрајањем из Београда се чини зло за будућу политичку перспективу, чак и онима који то тренутно не виде.

ДО КРАЈА ОКТОБРА ИЗВЕСНИЈА СУДБИНА „АУТОСАОБРАЋАЈА”

У ишчекивању садржине (нових) понуда

Невзанично се сазнаје да је Агенција за приватизацију добила седам понуда за преузимање „Аутосаобраћаја“, па ће се о судбини крагујевачког превозника више знати крајем октобра, када истиче рок да се понуде обелодане

Пише Александар Јокићевић

Крагујевчани поново, као и крајем прошле године, немaju аутобуску станицу, већ превознике траже на такозваном привременом стајалишту или у оближњим улицама. Већ месец дана, због искључења струје на основу дуга од око 700.000 динара (о старим дуговима за струју - касније) „Аутосаобраћај“ стоји и све је ближи стечају.

За то време, радници, тачније синдикати, воде међусобни рат на тему ко је крив за пропаст предузећа, које је због огромних дугова данас остало потпуно без возног парка. А, највећи кривац је, очито, држава као претходни и потоњи власник.

Штрајк запослених, блокада улице и пруге према Краљеву због неисплаћених плати, као и блокада аутобуске станице - започети октобра минуле, окончани су пред Нову годину, па се веровало у бољитак од ове, 2014. године. Посебно што је тада држава изнова постала власник некада приватизованог „Аутосаобраћаја“.

Обећавана је помоћ новог власника, исплаћен је затим социјални програм за већину запослених који су добровољно желели да напусте предузеће, те је остало свега 157 радника, и са тим бројем веровало се у опстанак. Причало се и о стратешком партнерству или новој приватизацији чиме би добили и аутобусе, јер су стари возни парк, због дугова, пленили повериоци и радници који су већином посегли за судским мерама због неисплаћених зарада.

У међувремену, Главна аутобуска станица је поново почела са радом у мају, показало се да доноси приходе, али, као што је речено, већ у септембру „Аутосаобраћај“ потпуно стаје.

Сабласни перони

■ Иначе, фирма Аутопревоз „Јањушевић“ из Прибоја је пре неколико месеци преузела Главну аутобуску станицу, део аутобуских линија и радника, на основу једногодишњег уговора о пословно-техничкој сарадњи, не би ли се очувала делатност „Аутосаобраћаја“ до једног спаса - приватизације.

Очекивано или не, али и тај поуздје изазвао раздор између радника и сукоб два синдиката, Слободног и Самосталног (први су за, други против овакве пословно-техничке сарадње), руководство је у ових непуних годину дана често смењивано или су подношene оставке.

Ипак, како-тако возило се, споро, неизвесно, али ипак, возило. Тек „маказе“ ЕПС Снабдевања стављају тачку на досадашњу судбину некада највећег превозника овог дела Србије.

Иако су станица и перони сабла-

ТЕК ДА ИМА ОДАКЛЕ ДА СЕ КРЕНЕ: ПРИВРЕМЕНО АУТОБУСКО СТАЈАЛИШТЕ

сно празни, (недалеко одатле је привремено аутобуско стајалиште, аутобуси и путници), трафике и киосци других превозника покушавају да раде. У једном од њих је Аутопревоз „Јањушевић“, грађани на овом киоску могу да добију информације о поласцима на линијама које „Јањушевић“ вози.

Ту се, по договору, налазимо са

мо да радимо. Други синдикат је упорно био против сарадње са „Јањушевићем“.

Навешћу пример: у мају, приходи на станици су износили око 10 милиона, а новац је одлазио на деблокаду главног рачуна „Аутосаобраћаја“, не за наше плате. У јуну, јулу и августу приходи су били укупно око осам милиона динара,

ДОНОСИЛИ ЗАРАДУ
- САД САБЛАСНО
ПРАЗНИ: ПЕРОНИ НА
ГЛАВНОЈ АУТОБУСКОЈ
СТАНИЦИ

председништвом Слободног синдиката Сузаном Марковић, која објашњава да се на Главној аутобуској станици ипак ради, али и додаје да је оваква станица срамота за четврти град у Србији.

- Круже углавном незваничне информације и приче рекла-казала, чули смо да је послато седам понуда за преузимање „Аутосаобраћаја“, сазнаћемо детаље крајем октобра, када је рок за отварање понуда. У међувремену, „Јањушевић“ својим аутобусима одржава неке наше поласке. Превозничка фирма из Прибоја је заинтересована и за куповину „Аутосаобраћаја“ или да и даље плаћа закуп аутобуске станице и линија, објашњава Марковић.

Шта ће бити наредних дана тешко је предвидети, а председница Слободног синдиката подсећа да је уговор о постојећој пословно-техничкој сарадњи био потпуно у складу са законом и у интересу радника.

- То је за синдикат најбитније, радници не би остали без посла, а и наведено је, уколико последоваћа, односно „Јањушевић“ не испуни предвиђене обавезе, обраћамо се Агенцији за приватизацију са захтевом да се уговор раскине. Последњи минимални је иначе исплатила држава 20. фебруара, и од тада смо без динара, мада ни то није био довољан разлог за неке да покуша-

мада треба рећи, перонске карте су, без решења билетара, продавали сви, чак и возачи. Томе је опет, кумовао други синдикат. Директори су у међувремену долазили, па подносили оставке.

- Мало, мало, па запослени кажу

- наша аутобуска станица. Ништа није наше, све је државно. Ово кажем зато што држава и треба да реагује, па нека изабере најбољу понуду. Слажем се, догађаји се нису одвијали како је обећано, Александар Вучић је рекао радићемо од

САМОСТАЛНИ СИНДИКАТ „АУТОСАОБРАЋАЈА“

Питања уместо договора

Вршилац дужности председника Самосталног синдиката Срђан Илић не жељи да се осврће на опаске Слободног синдиката, али, како каже, зарад истине, пита:

- Самостални синдикат није подржао блокаду пута и пруге и блокаду аутобуске станице пре годину дана. Зар после десет месеци не-рада за нешто окривљују нас? Нека се испита ко је крив за пропаст предузећа.

О Аутопревозу „Јањушевић“ такође не одлучује Самостални синдикат већ Агенција за приватизацију, ако изаберу ту понуду, нека ради. Нико то не спречава. Али, када нас већ прозивају из Самосталног синдиката, рећи ћу, колико знам, уговор о пословно-техничкој сарадњи није потписан, „Јањушевић“ има стари уговор о кооперативном одржавању полазака, да вози 50 одсто наших линија. Ипак, од 84 одржава 15 полазака, док су остали одавно стекли услов за брисање из регистра Министарства саобраћаја.

Ко је претходних месеци радио на аутобуској станици, ко је наплаћивао карте, опет није питање за Самостални синдикат, подсетићу да је, после штрајка и нерада, станицу „свечано отворио“ Слободни синдикат уз, хајде да тако кажемо, подршку са републичког нивоа.

Став Самосталног синдиката у једном тренутку био је, а и данас је, да држава понуди други круг социјалног програма, тражимо сва права за преостале раднике, категоричан је Илић.

јануара ове године, нијесе то десило, али ипак смо добили шансу са „Јањушевићем“. Зашто је то другима смета, пита се Сузана Марковић.

Фантомски рачуни за струју

■ Поред свих ових проблема, актуелно руководство делимично криви и раднике који су поднели тужбу због двадесет неисплаћених зарада и тако блокирали рачун фирмe. Но без обзира на све, наде има, каже Срећко Алексић, директор „Аутосаобраћаја“, који је преузео функцију почетком августа.

- Струја је искључена у септембру, подсетићу била је искључена и у мају, али краткотрајно. Сада је већ настоја системски проблем. Ако кажемо да је укупан дуг за струју 17 милиона динара - то је невероватно. На страну то што није јасно да ли је он направљен за седам или де-

сет претходних година. Али, суючи сам се са још нечим. Дужимо се са пет бројала која физички не постоје. Сви се сећамо да су до пре шест седам година код каменог моста били киосци „Аутосаобраћаја“ - поновију, већ годинама их нема, а рачуни нам стижу. Аутобуска станица у Наталинцима не ради такође седам година, дуже нас са 600.000 динара. Пре три године је исељена аутобаза у Станову, и даље нам стижу рачуни за струју, пре отприлике 40 година плаћа у улици Светозара Марковића је продат Ауто-мото савезу, стиже нам задужење за струју. Кају, струјомери нису одјављени, на брао директор Алексић.

Ипак, оптимиста је, јер потврђује да је Агенција за приватизацију добила седам понуда. Осим тога, Алексић је на адресе 27 превозничких фирм у Србији, како сам каже, сваке чији су подаци били доступни на Интернету, електронском поштом послao позив за преузимање.

- То сам урадио у најбољој намери, у жељи да сав уложен труд не буде узалудан, да избегнемо стечај. Радимо волонтерски, већ трећи месец сам овде без плате, само имам трошкове. Сваки одлазак у Београд, у Агенцију за приватизацију, плаћам из свог цепа, али на страну то. Верујем да има озбиљних понуда, знам да је било и неизбиљних, од физичких лица, такве су три од седам које је добила Агенција за приватизацију. По моделу - за један долар или евро, уз отпис државних потраживања и гаранције да ће предузеће да ради. Каје гаранције постоје осим речи, пита се директор Алексић.

Како он каже, иако је 30. октобар датум за отварање понуда, можда ће све потрајати до краја ове године - у најбољем случају.

- Биће потребно неко време да се понуде погледају, ако се томе озбиљно приступа. Такође, како сам у међувремену уочио бројне пропусте у пословању „Аутосаобраћаја“ претходних година очекујем да ће се држава и тиме позабавити, закључује Алексић.

СИНДИКАЛНО ОРГАНИЗОВАЊЕ КОД ПРИВАТНИКА (5)

Синдикат у ФАС: шта (ни)је тачно

У досадашњим разговорима о организовању синдиката у приватним и приватизованим предузећима највише контроверзи односило се на положај и улогу синдиката у Фијат аутомобилима Србија. О свему томе и још понечему одговоре и коментаре потражили смо у разговору са Зораном Марковићем, председником Самосталног синдиката ФАС-а.

Пише Милош Јовановић

За почетак мало подсећања. Прича о Самосталном синдикату у „Фијату“ у Крагујевцу почине још потписивањем Меморандума 2008. године, када је почела производња модела „пунто“. Тада постало је подсјећање да је посредством фирме „Застава ауто“ и тада су радници Заставе аутомобила радили у службеној за „Заставу

на почетку разговора, Зоран Марковић.

- Одмах по преласку наших чланова синдиката у ФАС, ми смо скренули са регистрацијом у складу са законом у Министарству - тада је то било рада и социјалне политике. Већ у октобру 2010. године ми смо постали једини репрезентативни синдикат у ФАС-у и у децембру те године са „Фијатом“ је потписан први колективни уговор који је важио три године, потписао га је тадашњи председник Зоран Михајловић. У том тренутку у компанији „Фијат“ постојала је још једна синдикална организација, тада је био АСНС, међутим њихова ре-

гистрација је извршена пре 2. фебруара, односно у време када је радио само Ђован де Филипис, који сигурно није био члан тог синдиката. Зато је на основу законске одредбе о минимуму запослених у чланству као услову за регистрацију у компанији или предузећу дошло до оспоравања од стране компаније „Фијат“. Ми као синдикат који се озбиљно бави својим послом нисмо се мешали у то. Колико је нама у знању у ФАС има неколико регистрованих синдикалних организација које зарад немају репрезентативност јер у складу са законом морате да имате 15 посто од укупног броја запослених да бисте били репрезентативни, објашњава Марковић.

Он даље наводи да као једини репрезентативни синдикат настоје да сарађују са другима који имају ипак већи број чланова, бар до 10 посто запослених у чланству.

- Имамо сада тако Синдикат аутомобилске индустрије Србије, некадашњи Заставин синдикат, који броји нешто мање од десетак посто, и са њиховим председником Драганом Остојићем имамо одличну сарађњу, често се и договарамо, а имамо и заједничких акција. Са синдикатом Независност, то је Чанаков огранак, имамо исто солидну сарађњу, с тим што они, колико ја знам, немају активне чланове у ФАС осим регистрације и именованог председника, наводи Марковић.

Компанија је одмах заузела јасан став: она се баве производњом, пласманом производа, маркетингом, а синдикат искључиво ради у интересу запослених.

- И оно што дајемо као изјаве односи се на запослене, не на произ-

, Зоран Марковић:
Није тачно да ми са-
мо нападамо Владу, већ од
државе, која је сувласник 33
посто „Фијата“, тражимо
много ангажовање учешће
у решавању наших пробле-
ма, који ће због пада прода-
је бити све већи уколико не
дође нови модел

ИЗБОРНА ГОДИНА

По Заставином моделу

- Самостални синдикат ништа није мењао унутар организације, иако смо имали увид у то како раде други синдикати. Код нас су на сваких пет година избори, ево ми сад радимо изборе. Како? Поделили смо фабрику на синдикалне целине, имамо Монтажу, Лакирницу, Каросерију, Пресерај, Одржавање, Логистику, Квалитет – то су све значи синдикалне подружице које постоје у ФАС-у. И за сваку синдикалну подружицу држимо зборове, и то по сменама, то се баш сада ради јер првог октобра су званично почели избори у Самосталном синдикату и трају до 30. новембра. Иду прво од организације, па после тога иду градови, па региони и тако све до врха.

Послодавац нам се не меша, чак је обећано да ће одређени број запослених бити ослобођен обавеза на радном месту на дан гласања, они ће да буду изборна комисија и бити крај гласачких кутија. Значи, послодавац нам се не меша у рад синдиката, што је добро. Е, сад, синдикат се меша мало у интересе компаније, али то је наш посао, ми само тражимо да наши радници раде, јер од тог рада живе, каже прво човек Самосталог синдиката у Фијат аутомобилима Србија.

ло Цицмил, који се, колико је ме-
ни знато, никад није појавио у фа-
брици, никад није контактирао
синдикат, никад није контактирао
никога. Нема везе што „Фијат“ има
пет чланова, а Република Србија два
на основу 33 посто власништва,
значи они могу увек да прогласају,
али ако имате човека који је заду-
жен испред Владе да буде у Надзор-
ном одбору, а њега ни фактички не-
ма, тражили смо, не да директно
Влада, већ надлежни из државе
једноставно да кажу шта је „Фијат“
урадио, где је оних пет посто резер-
вног дела за целокупну производ-
њу „Фијата“ који стоји у основном
уговору, шта је „Фијат“ одрадио,
шта је одрадила држава, а не само
да чекамо. Није тачно да ми са-
мо нападамо Владу и кажемо дајте
паре или слично, јер држава даје
колико је сувласник, то су 33 посто,
остало финансира „Фијат“, али тра-
живамо њено много ангажовање уче-
шће у решавању наших проблема који ће због пада продаје бити све већи уколико не дође нови модел, оцењује Зоран Марковић.

Што се тиче констатације да у Фијат аутомобилима Србија постоји запослен „на сталном раду“ у синдикату, а да тога нема у матичним „Фијатовим“ фабрикама, Марковић објашњава да су они у старту успели да обезбеде положај синдиката сличан оном који су синдикалци имали својевремено у „Застави“, наравно у мањем обиму, и у складу са законима ове земље.

- У Италији закон мало другачије решава организовање синдиката у фабрикама, код њих су по закону синдикати ван фабрике. То не значи да у Италији нема синдиката у фабрикама, има их, али су им по правилу канцеларије ван фабрике, то им је по закону тако. Ми смо успели да у складу са нашим законом синдикат организујемо у самој фабрици и ја ту не видим ништа спорно, закључује Марковић.

ПОСЛОВОДСТВО СЕ НЕ МЕША У РАД СИНДИКАТА

ауто“. У то време у Застави аутомобилима постојао је Самостални синдикат и још неколико синдиката. Затим следи иницијатива, па долазак „Фијата“ са моделом 500L.

■ Једини репрезентативни

Од тада почине и процес прилагања синдикалних организација раду у приватизованом предузећу чији је већински власник инострани концерн.

- „Фијат“ је у Србији све до 2. фебруара 2010. имао само једног запосленог, то је био генерални, или вршилац дужности, како год да га зовемо, господин де Филипис, а од 2. фебруара па у два наредна месеца око 1.000 радника некадашње фабрике Застава аутомобили, на основу тамо неких тестова које су радили сви запослени, прелази у ФАС тако да је 2. фебруара званично почела да постоји компанија Фијат аутомобили Србија, подсећа

ФИЈАТ 500Л У РУСИЈИ

Још увек само најава

- Ми поздрављамо, како каже премјер, дрзак захтева председнику Путину да Русија дозволи бесцарински увоз модела 500L. Ипак, то је за нас обично раднике још увек само најава. Каже се „размотриће се“ таква могућност. А нама у овом тренутку тако нешто много би значило зато што имамо слабији пласман, не само ми, него скоро све аутомобилске индустрије у свету. Једноставно, то је за нас један нови посао и ми очекујемо да ћемо самим тим да имамо и већу упосленост. Засад се углавном шпекулише колико је то хиљада аутомобила. Што се синдиката тиче ми бисмо волели да је то и 100 хиљада, ми можемо без проблема годишње да радимо 120 хиљада аутомобила.

Оно што је нама, међутим, неопходно јесте нови модел и зато треба да се створи такав амбијент да у Србију дође нови модел. Сам Маркионе је изјавио да има слободне капацитете у Польској и у Србији, тако да ја очекујем да ћемо у што скорије време да добијемо нови модел јер без њега у оваквој тржишној

ПРОДАЈА РУСИМА ЗНАЧИЛА БИ МНОГО

ситуацији не можемо да очекујемо неки велики пласман нашег постојећег производа. А то не доноси ништа добро запосленима који од ове фабрике живе. Да подсетим, у ФАС-у и код коопераната у Крагујевцу ради око пет хиљада људи, закључује Зоран Марковић.

„Кластер посредник“ званично је регистрован прошле седмице као непрофитно, невладино, ванстраначко, добровољно и стручно удружење. Намера им је да допринесу сигурности клијената, али и да кроз размену искустава, едукацију и семинаре унапреде своје пословање

Hије само финансијска криза, која је зауставила купопродају кућа и станови, проблем који мори овдашње трговце непретнинама. Нелојална конкуренција оних којима је трговина непретностима само успутни посао или га, још горе, раде на црно, не мучи их ништа мање.

Држава је, додуше, изменама низа закона начинила корак ка регулисању тржишта, али ће обавеза линценцирања и уписивања агената у регистар, као и обавеза да се осигурају, агенцијама створити додатни трошак од, неке процене кажу, око 1.000 евра.

Закон о јавном бележништву на све то дошао је као завршни удаџац који је додатно зауставио промет. Све ово, али и жеља да сами допринесу побољшању ситуације у својој бранши, професионализацији и усавршавању посредника, разлог је да се 15 крагујевачких агенција окупи и формира пословно удружење под именом „Кластер посредник“. Овај кластер и званично је регистрован прошле седмице као непрофитно, невладино, ванстраначко, добровољно и стручно удружење.

■ Сигурност клијената кључна

Према ранијим подацима Групације посредника у промету непретности у Привредној комори Србије, посредовањем

НАМЕРА НАМ ЈЕ ДА НАШИ КЛИЈЕНТИ БУДУ СИГУРНИ И ПРЕ ДРЖАВНОГ РЕГИСТРА: ВЛАДИМИР ЈОКСИМОВИЋ

Светска економска криза утицаје је на то да се привредници, у очају, обраћају и видовњацима! Како на Менхетну, тако и у Шумадији. То најчешће чине тек неконак што се обрате банкама. Једни бирају онлајн враћаре, други тетка Јелу, Миру, Дару из приградског насеља. Само једна жена у Шумадији бизнисменима „помаже“ привлачењем духова(!?). До пре коју годину Крагујевац их је имао две.

Као и свака враћара, и оне које из зоне сумрака добијају извештаје са берзе и о бизнису, тврде да само помажу, да новац унапред не траже.

Напознатији крагујевачки самозвани медијум, коју зову Нене, није хтела својим именом и фотографијом да сведочи о умећу. Каже да јој многи не би веровали. Она тврди да се заправо пензионисала, како због година (загазила је у седму деценију), тако и због претеране гужве испред куће.

Док је још радила, посетилаца је било много, није могла да задовољи морбидну радозналост свих који су имали питања за „ону страну“. Тако је до Нене стигао и привредник Дејан М. (43) из околине Крагујевца. Он је, чини се, успео у времену економске кризе

ФОРМИРАН КЛАСТЕР АГЕНЦИЈА ЗА НЕКРЕТНИНЕ

Удружилајем против нелојалне конкуренције

ЗАКОН О БЕЛЕЖНИЦИМА УНЕО ПОМЕТЊУ У ПРАВНО ТУМАЧЕЊЕ ПРОМЕТА СТАНОВА У ИЗГРАДЊИ

у Србији се бави 1.140 привредних друштава и предузетника. Незванично их има много више, јер јавна је тајна да се овим послом баве „успут“ и неки адвокати, а колико има агената који раде „на црно“ тешко може и да се преbroji.

Закон о посредовању у промету и закупу непретности, донет крајем прошле године, предвиђа формирање јединственог регистра посредника који ће водити држава. Да би агенција била уписана у регистар мора да испуни неке услове, попут тога да има најмање једног лиценцираног агента, а обавеза је и да закључи уговор о осигурању од одговорности за штету која би могла да настане за налогодавца услед неиспуњења уговорних обавеза преузетих уговором о посредовању. Мораће да испуни и одговарајуће просторне услове. Закон каже да агенција „обавља посредовање у одговарајућем пословном простору са одговарајућим опремом, који испуњавају минималне техничке услове и који су функционално издвојени од

стамбеног простора“. Агенције ће, поврх свега, морати да воде и сопствену евиденцију о посредовању.

Држава је посредничким кућама дала рок од 18 месеци да у складе своје пословање са новим законом.

Званични регистар олакшаће посао купцима и продавцима непретнине, пошто ће имати увид који ће посредовањем бави легално, а ко „испод жита“, односно у кога могу да имају поверење. Посредничкима ће донети олакшање, јер ће коначно бити „раздвојено живот од кукоља“, због чега је досад често падала љага на целу браншу, али примена закона доноси и нове трошкове.

Свакако је добро што ће постојати регистар посредника, захваљујући чему ће се знати ко се озбиљно бави овим послом, ако успут. Али, у овом моменту нико не може да процени колики ће то додатни трошак представљати за агенције. Оно што се у овом моменту зна јесте да излазак на стручни испит кошта 14.400 динара, да ли се и за издавање лиценце плаћа нека свота још увек је непозната. Поред тога, имаћемо и трошкове осигурања, пошто закон налаже агенцијама да обезбеде полису осигурања која гарантује исплату штете од 45.000 евра годишње. Осигуравајуће куће још увек нису изашле са понудама, а један од разлога што смо формирали удружење јесте да обезбедимо повољније услове за наше чланове, каже Владимир Јоксимовић, власник агенције „Палма“ и председник Управног одбора „Кластера посредник“.

Ипак, првенствени циљ приликом удружилајућа био им је да побољшају своје услуге и, како наводе у оснивачком акту, „заштите права учесника у промету и закупу непретности и обезбеде

клијентима сигурност“.

Питање је, наиме, када ће државни регистар коначно бити формиран, а наша је жеља да клијенти и пре тога буду сигури. Сваки наш члан уједно је и потписник професионалног кодекса који каже да су они, као и њихови запослени, у обавези да савесно и поштено, у складу са законима и добним пословним обичајима, граде поверење и штите интересе својих клијената и трећих лица, објашњава Јоксимовић.

Приликом ступања у удружење све агенције договориле су се да ће ускладити висине надокнада за посредовање, али и да ће радити на уједначавању квалитета услуге.

■ Боли положај посредника

„Кластер посредник“ окупило је 15 крагујевачких агенција. У питању су посредничке куће које годинама послују на овдашњем тржишту. Намера им је да своје дело више прошире на централну Србију, јер слично удружењу постоји још само у Београду.

Мислим да је штета што радије нисмо успели да се окупимо, иако је било покушаја, јер бисмо у том случају могли да утичемо на доношење неких закона који за нас нимало нису повољни, попут Закона о јавном бележништву. Није у питању само чињеница да нам је одузет део послава, већ и што је овај закон донео многе нејасноће. На пример, у овом моменту практично је онемогућен промет станови у изградњи, као и непретнина које нису легализоване. За сада још увек немамо правно тумачење како ће се ти послови на даље одвијати, а то је требало на време искристалисати, објашњава наш саговорник.

Сличног мишљења је и Љубинка Тодоровић, власница агенције „Арена“, такође једне од чланица новоформираног кластера.

ПУНО ПРОСТОРА ЗА УСАВРШАВАЊЕ: ИВАН МИЛАНОВ

- Сматрам да ће удружилаје и заједнички наступ донети озбиљност на тржишту. Сарадња ће нам свакако помоћи, јер је због кризе послла све мање. На жалост, чињеница је да се често дешавало да „ловци у мутном“, којих у сваком послу има, баце љагу на читаву браншу. Лиценцирање, које је држава прописала, иде нам у прилог, али и ми сами морамо нешто да учинимо. Зато и сматрам да је формирање удружења прави потез, објашњава дама која је у посредничком послу равно 14 година.

Посредници у промету и закупу непретности заинтересовани за полагање стручног испита могли су да поднесу пријаву Министарству трговине у периоду од 16. септембра до трећег октобра ове године. Испитни рок за полагање стручног испита почев од 22. октобра и траје до 22. јануара 2015. године.

Кандидати ће пред комисијом морати да покажу познавање правних прописа у вези са непретностима, као и знања из области финансијског и пореског система, основа просторног планирања и менаџмента у промету и закупу.

Чак и када добију лиценцу, агенцији ће, по мишљењу Ивана Миланова, власници агенције „Статус“, имати пуно простора за усавршавање.

- Неки мисле да је посао посредника само да доведе клијенте, покаже му непретнину и да је тиме све завршено. Једна од намери приликом формирања удружења била нам је и да размењујемо искуства и унапредимо своје знање и знање наших запослених кроз семинаре везане за различите аспекте пословања, каже Миланов.

Самим тим унапредиће и однос са клијентима, сматрају у Попловском удружењу посредника у промету и закупу непретности централне Србије, а за све који исто мисле позив да се приклуче је отворен.

Марија ОБРЕНОВИЋ

ПОСЛОВНА ШАНСА У ЗОНИ СУМРАКА

Бизнис савети са онога света

да спаси своју фирму захваљујући томе што пословне савете прима искључиво од покојног таста. Тако бар каже видовита Нена, тако бар верује Дејан.

- Мој клијент је са ортаком отворио пријорницу кафе. Два пута су од неког добављача наручили по испоруку, а онда је добављач почeo да наваљује да нарече још једном, што пре. Дејан се прешиљао, вредност робе била је већа од 10.000 евра. Дошао је код мене и решио да у помоћ позове покојног таста. Таст, који је за живота био искусни приватник, „рекао“ му је да трећу туру не узима, твrdи Нена.

Она каже да је Дејан таста послушао, чак се и са ортаком распao на „наговор“ таста. Пословни партнери су „за свој грош“ кафу наручили, запао у дугове и пропао. Ненин клијент данас је посао пршио и на друге делатности, бар тако она твrdи.

Ова жена није пристала да се

УЛОГА МАГИЈЕ У ЕКОНОМСКОЈ КРИЗИ: И ПОГЛЕД У КАРТЕ „ПОМАЖЕ“ БИЗНСУ

објави њено пуно име тврдећи да је „затворила радњу“. Није због кризе, брзо додаје, већ због преморености и људи који су је опседали свакога дана.

- Помагала сам пословним људима да добију информације о томе шта да купе и продају, када да реагују, колико пара да уложе, али и када треба „децу да праве“, напомиње медијум.

Информације „са оне стране“ стижу уз помоћ дрвеног стола без иједног ексера, парчета папира и оловке. Долазак онострогон госта најављен је подизањем стола. Када се позвани „јави“ тада клијент поставља питања, коју робу да наречи, колико, да ли да узме кредит, од које банке. Нена почиње да пише, руком који јој потпуно утрне, како сама рече. Утрнула рука пише одговор, оно што духови саопштавају, разјашњава медијум.

Осим Нене, у Шумадији је до пре неколико година ординирала још једна жена медијум, а принцип је био исти. Једина разлика била је што је Ненина супарница забрањивала да се носи било шта од метала уз себе током сеансе, па

су клијенти морали да скидају и фармерице.

Нена додаје да дух „још никада nije omamnu“, да су њени савети некима уштедели и по пар десетина хиљада евра, те да су бизнис савети са онога света праћенија.

- Новац смеш да примим само када ми духови то дозволе. Много људи зна за мене, био ми је један Немац, али и људи из политike. Само да кажем да ми је клијент био и један амбасадор, заклиње се медијум.

Таман кад смо хтели све да подведемо под наше нарави, посредством Интернета видимо да светски медији пишу како у време када челини људи великих сила из недеље у недељу мењају планове за спасавање економије, није необична одлука америчког трговца деоницама да затражи савет од пророка пред састанак са једним од водећих руских милионера. Од почетка светске кризе једна пророчица са Менхетна дуплирала је промет, а бостонски пророк има 70 одсто више клијената, извештавају ови медији.

Изгледа, дакле, да ни у овоме не заостајемо за развијеним светом у кризи.

М.Р.

АСОЦИЈАЦИЈА ПРИВАТНИХ ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА

Држава да уступи део пацијената

Пише Јаворка Станојевић

Mеђу свим негативним рекордима којима је, током у недоглед продужене транзиције, Србија успела да се закити посебно места припада чињеници да квалитет здравствене заштите већ годинама врсто држи последњу позицију на европском континенту. Здравље према дефиницији Светске здравствене организације „није само одсуство болести, већ психичко, физичко и друштвено благостање“ и представља предуслов развоја,

Свесни да у здравственој каси нема довољно новца чланови Асоцијације за сада траже да им држава уступи део пацијената са све дужих листа чекања, а услуге би РФЗО платио по истом принципу како то чини када су у питању државне здравствене установе

државних институција, ипак је све изненадио податак Светске здравствене организације по коме чак 38 одсто новца које грађани Србије потроше на здравствену заштиту заврши у каси приватних ле-

живе од здравственог динара решили су да оснују Асоцијацију приватних здравствених установа и пракси која, за разлику од Приватне лекарске коморе, не заступа лекаре, него институције које се

унапређења и просперитета једне државе.

За разлику од земаља које су то препознале, Србија је и ову област претворила у део партијског племена којим се намирују политичке амбиције и обезбеђују радна места оданим кадровима, а становништву нуди илузија бесплатног здравства доступног свакоме.

Од када је некадашње национално здравство, која је почивало на принципу колективне солидарности, подигнуто на „виши ниво“ јавног здравства које је, показало се, постало идеално тле за афирмацију интереса фармацеутске индустрије, лоповљук и корупцију, све више грађана је принуђено да, поред издавања за здравствено осигурање, плаћа услуге приватних доктора, болница, апотека и лабораторија.

Иако је куцање на врата приватника постала убичајена пракса дела пацијената сучежних са компликованом процедуром и предугачким чекањем на помоћ

кара, апотекара и лабораната. Реч је, наравно, о новцу који грађани дају из сопственог цепа прихваћајући на своја плећа растерећење здравствене касе и помоћ развоју приватног сектора. Упркос небризантим државе тај сектор успева да, као самоникла биљка, нађе место за раст у све већим пукотинама које не успева да попуни државни здравствени систем.

■ Више од 100 установа

Пошто је национални Институт за јавно здравље Др Милан Јовановић Батут“ последњу „Процену приватног сектора у здравству“ радио још 2009. године у овом тренутку нико поуздано не зна којим кадровским и просторним потенцијалима располаже и коју опрему поседује ово „ванбрачно чедо здравственог система Србије“. Као је, током скоро двадесетијеског борбе да се интегришу у здравствени систем неопходност системских решења постала све очигледнија, приватници који

ЗДРАВСТВО ПОСТАВИТИ НА ЕКОНОМСКЕ ОСНОВЕ:
ДР ДРАГАН ДЕЛИЋ

баве пружањем здравствених услуга.

Мада је јавност разумела да ће се и ова Асоцијација, која окупља више од 100 болница, поликлиника, ординација и апотека, првенствено залагати за једнаке услове

за све да би се пациентима дала могућност да бирају где и код кога желе да се лече, директор Секретаријата др Предраг Стојичић каже да пре тога треба прецизно дефинисати мапу путем којим се стиче до овог циља.

- Иако је борба за пациенте један од наших приоритета, први наш корак ипак није залагање за већи део колача којим Републички фонд здравственог осигурања подмирује потребе лечења становништва. Пре тога желимо да, заједно са партнерима из државних институција, направимо уређен систем у коме ће правила, која неће бити подложна сталним изменама, бити унапред дефинисана. Кораци које већ предузимамо подразумевају пописивање капацитета и ресурса којима приватни сектор располаже. Када будемо имали овакву личну карту, која ће показивати колико простора, људи, опреме, постеља... можемо понудити покушајемо да нађемо саговорника у Министарству здравља, како бисмо усагласили план мреже развоја приватне праксе. На овај начин би приватници могли да планирају где ће започињати бизнис, али и да са одређеном сигурношћу пројектују развојне планове, јер ће имати представу о томе која врста услуге је потребна највећем броју пацијената у одређеној средини. Поншто су сада највећи потенцијали приватне праксе концептисани у Београду у активности на прављењу плана мреже су укључени представници свих 25 региона, јер сматрамо да је то најбољи начин да људи који желе да развијају посао то раде

ВАНТЕЛЕСНА ОПЛОДЊА ДОБАР ПРИМЕР:
ДР ПРЕДРАГ СТОЈИЧИЋ

са овереном књижицом моћи да бира код кога ће се лечити близу. Због тога, за сада, рачунају само на могућност да им држава уступи део пацијената са све дужих листи чекања на поједине захтеве и дијагностичке процедуре. То би функционисало тако што би пациент, уместо да чека, добио услугу приватног доктора коме би РФЗО платио по истом принципу како то чини када су у питању државне институције. Стојичић сматра да искуство са поверијавањем вантелесне оплодње приватним клиникама доказује да би такви аранжмани могли да буду обострано корисни.

■ Питање цена

Мада звучи и логично и изводљиво, директор Лекарске коморе Србије др Драган Делић сматра да се пре тога мора решити врло важно питање цена здравствених услуга које у државном сектору никада нису имале економску оправданост.

- Наш народ још увек живи на реликтима социјализма у коме је здравство било бесплатно за све, а власт упорно избегава да му каже да је здравствени систем веома скуп и да нема јефтине здравствене заштите. Уместо тога ствара се привид благостања у коме свако, па и 1,3 miliona грађана који не плаћају ни динар здравственог осигурања, може да рачуна да ће већину здравствених услуга добити о трошку државе. Да би та врста социјалног вентила функционисала терет је сваљен на плаћајућих у здравству. Због тога преглед лекара који се школовао дуже од било ког државног службеника, кошта 180, а услуге универзитетског професора се наплаћују 320 динара. Имајући ово у виду не верујем да би и приватници пристали да раде за тако мале паре, јер би тако себи направили медвеђу услугу. Зато се, пре укључивања приватног сектора који свакако има значајне потенцијале које чине врхунски стручњаци и савремена опрема, здравство мора поставити на здраве економске основе којима ће се прецизирати шта спада у основну здравствену заштиту која мора остати доступна свакоме, а шта ће морати да се плаћа, каже Делић.

Док власт не скупи храброст да нас сучи са истином да неолиберални капитализам, који нам се нуди као једина алтернатива, нема лице хуманости на коју смо навикли, јер у систему у коме је све подређено интересу профита и здравствене услуге су роба која има своју цену, дотле ће и приватно здравство служити као издувни вентил и чувар привида социјално одговорне државе. Грађани, који то могу, из свог цепа ће плаћати оно што би требало да добију бесплатно, а држава ће се правити да не примећује да болесним људима годишње закине више од трећине новца који је дужна да одвоји за њихово лечење.

ДР НЕДЕЉКО ВЕЗМАР

Неисплативо спуштање цена

Власник крагујевачке приватне поликлинике др Недељко Везмар, који у Управном одбору Асоцијације приватних здравствених установа заступа интересе колега из региона Шумадије, сматра да ће процес европских интеграција приморати државне оргane да здравствени систем ускладе са начелима Европске уније. То ће, према његовом мишљењу, захтевати измене закона у којима Асоцијација жели активно да учествује. Овај дугогодишњи приватник, који се не жали на недостатак посла, истиче да му, као и већини колега, смета што не постоје јасно прецизирани правила и правни оквири на основу којих би могао да прави дугорочне развојне планове. Др Везмар, такође, не очекује да ће у скорију бодућности пацијенти моћи да бирају коме ће дати свој новац намењен здравственом осигурању, јер за то не постоје економске претпоставке.

- Све док се не покрене производња и док становништво довољно економски не ојача већина грађана неће бити у стању да плати реалну цену здравствене услуге. На другој страни приватнику, који је уложио свој новац у зграду и опрему, који плаћа раднике и порезе, неће бити исплативо да спушта цену како би за много више рада добио исто, или тек мало више новца. Такође, не треба подграђавати илузију

да ће време када ће свако моћи да бира где ће се лечити време благостања, у коме неће бити листи чекања, јер то није случај ни у много богатијим друштвима. Мени је летос долазио наш човек из Шведске коме су тамошњи доктори казали да на операцију простате мора да чека годину дана, или да оде у Норвешку и да за то издвоји поприличну суму новца. Значи, и тамо се чека, и тамо се плаћа и, што није мало неважно, у многим европским земљама велики проценат становништва себи не може да приушти адекватну здравствену негу јер или немају осигурање, или оно не покрива скупље захтаве.

Због тога ми у Асоцијацији сматрамо да би држава озбиљније могла да се позабави потенцијалима развоја здравственог туризама у који не би морала пуно да улаже, јер је приватни капитал изградио потребну инфраструктуру, а који би могао да донесе доста новца од пацијената из земаља у којима је здравство много скупље и услуге врхунских стручњака какве ми нудимо често недоступне већини грађана.

РОДИТЕЉИ ЂАКА ДРУГЕ ГИМНАЗИЈЕ СМС ПОРУКАМА ДОБИЈАЈУ ОЦЕНЕ И ИЗОСТАНКЕ СВОЈЕ ДЕЦЕ

Сарадња са школом или цинкарење деце

Сине, како је данас било у школи, јеси ли добио неку оцену, да ли вам је професорка донела писмене задатке из математике?

- Било је супер, нема оцена, математичарка се разболела, па није стигла да прегледа задатке, донеће их следеће недеље.

Сваки родитељ чије дете иде у основну или средњу школу препознаће ово као типичан разговор после једног школског дана. Ма колико родитељи били радознали и желели да знају шта се све дешавало у школи, ћаци су се годинама користили разним изговорима и триковима да им то сазнаје ученине што тежим. Ипак, изгледа да су се у школама досетили начина да овоме стану на пут, па су тако у Другој крагујевачкој гимназији увели систем СМС обавештавања родитеља.

■ Контрола ученика, али и школе

Процедура је једноставна - на почетку сваке школске године родитељи се пријављују за дневна и недељна обавештења о свим оценама, неоправданим изостанцима или у најгорем случају напоменама које је њихово дете зарадило у

Родитељи ученика Друге гимназије и ове године моћи ће да о постигнућима своје деце сазнају путем мобилних телефона. Сваки дан школа их обавештава о изостанцима, док једном недељно добијају информације о оценама. Цена услуге је 200 динара месечно, а пријавило се око половине родитеља

протеклој недељи. На овакав потез у Другој гимназији одлучили су се услед све већег изостајања са часова, што је изгледа постало једна од главних болки образовног система.

Проблеми су нарочито порасли када је уведено одељење за спортисте, јер истичу у школи, иако имају пуно разумевања за њихове ваншколске активности, ћаци се налазе у таквом добу да поверење понекад и злоупотребе. Зато је, по угледу на школе у Београду, фирма „Датаплус“ добила задатак да овај систем, који би требало да реши проблем изостанака, али и сарадње школе са родитељима, уведе у Другу гимназију.

- Са школом је скlopљен уговор да један од њихових запослених уноси податке који се интернетом преносе до сервера, одакле се они преко мреже Мобилне телефоније Србије дистрибуирају родитељима. Ми смо им пружили сву техничку подршку, инсталirали и обучили како да користе софтер, а школа је добила и целокупну анализу података, обрађену по одељењима, тако да се јасно види

ДРУГА ГИМНАЗИЈА ПРВА У ГРАДУ ШАЉЕ СМС ПОРУКЕ РОДИТЕЉИМА

ко колико изостаје и са којих часова, објашњава Саша Николић, координатор пројекта за Крагујевац.

Будући да је ова услуга изборна, за њу се до сада пријавило нешто мање од половине родитеља, а највише је заступљена међу ћацима првог и другог разреда, што је како у школи истичу, и нормално јер они крећу по таквом новом систему, док су старији ћаци бунтовни, па настоје да своје родитеље убеде да се не пријављују.

- Наше друштво је навикло на идеју да је превара добра и зато се ћаци и противе јер им систем онемогућава да варају родитеље. Међутим, ово се не тиче само ученичког изостанака и оцена, већ омогућава родитељима да виде да ли је оцењивање константно, јер деца не смеју да буду оптерећена писменим задацима само пред крај класификацијоног периода. Одговорност је школе да обезбеди да деца у току једног дана немају три контролна задатка, а на овај начин родитељи могу да утичу на школу да своје обавезе и спроведе, објашњава Наташа Бузацић, школски педагог.

Она истиче да је СМС обавештавање довело до тога да се негативне оцене много брже поправљају него што је то био случај раније, док се број изостанака драстично смањио у оним одељењима у којима је разредни старешина одмах предузео потребне мере. Наравно, има и случајева када су родитељи обавештени, али ништа поводом тога нису предузели. Ипак, број тих случајева, по речима наше саговорнице, скоро да је занемарљив.

■ Ћаци се осећају шпијунирано

Овакав систем већ годинама функционише у београдским гимназијама, док су крагујевачки средњошколци, како сами кажу, почели да бивају шпијунирани тек од прошле године.

- Свуда и увек ћаци су покушавали да избегавају своје обавезе и да неке ствари сакрију од родитеља, па им ово СМС обавештавање прилично отежава ствар. Моји родитељи нису се пријавили јер имамо добру комуникацију, све им причам, немам никакав страх, али су неки другови из одељења покушали да убеде своје да се не пријављују, баш да би избегли да одмах сазнају за оцене и изостанке, објашњава један гимназијалац.

Његов друг има још строже мишљење према овом систему и објашњава да се овако нарушува

Власник куће поставио стубове и преградио Нушићеву улицу, тврдећи да два и по ара земље које она заузима припадају њему. Како у катастру непокретности спорни плац није укњижен на његово име инспекција му је наложила да ограду уклони, а своје право покуша да реши на суду.

Пише Милош Пантић

Чувена реченица из филма „Ко то тамо пева“, када сељак преоре пут и возачу аутобуса поручи – „Даље нећеш проћи“, постала је од 18. октобра реалност за становнике Нушићеве и Немањине улице у централној зони Крагујевца. Зоран Маринковић, власник куће у Нушићевој, поставио је металне стубове и преградио улицу испред свог дворишта, али се није зауставио на томе, већ је жицом оградио и два и по ара земљишта на месту где се ова улица улива у Немањину, за које тврди да је његово приватно власништво. При том је оставио само пролаз за пешаке.

Становници ове две улице нашли су се у чуду и не могу да

верују да у централној зони града неко може себи да да за право да на овакав начин „регулише саобраћај“ и решава нерешене имовинске односе са општином. Старији житељи овог краја су, међутим, очекивали да би једног дана нешто овако могло да се деси јер већ годинама, па и деценијама, Маринковић тврди да спорно земљиште припада њему, али са

Топли дани су донели уштеду, за сада „Енергетици“, а за грађане сазнаће се када стигну рачуни. У сваком случају, уместо 15. октобра, званични почетак грејног сезоне померен је на 22. октобар. Надамо се да је у време закључења овог броја „Крагујевачких“ „Енергетика“ без проблема грејала Крагујевчане, јер потпарол овог предузећа Милош Анђелковић тврди да нема разлог да буде другачије.

Као и претходних година у летњем периоду обављен је ремонт постројења и котлова, постављени су нови еколошки филтери на старим димњацима, реконструисана су и око два километра градских топловода у улицама Драгољуба Миловановића Бене, Љубице Богдановића, Цетињској, делу Јанка Веселиновића, а набављене су и одређене количине енергенте.

На лагеру има око 35.000 тона угља и 1.000 тона мазута, па

ВЕЋИНА РОДИТЕЉА ЈЕ СМС ПОРУКЕ СХВАТИЛА КАO ПОЗИВ НА САРАДЊУ: НАТАША БУЗАЦИЋ

Ваше славље ће бити потпуно уз

Kvalitetno, ukusno, brzo
Pripremamo i serviramo sve vrste hrane
Kompletna usluga za sve skupove i slavlja
Priprema i posluženje posne hrane tokom cele godine
Uživajte u hrani van mesta njenog
pripremanja
Preko puta gimnazije
333 115 069 618 520

ПРЕГРАДИО УЛИЦУ У ЦЕНТРУ ГРАДА

Даље нећеш проћи

градским властима никако није могао да се договори да му они земљу откупе и регулишу улицу. Због његовог противљења Немањина улица која се наставља на Нушићеву је и данас у једном делу неасвалтирана и пуна рупа.

■ „Не дам своје”

Оно што је говорио комшијама Маринковић је поново и нама, тврдећи да спорни део од 2,5 ари припада њему од када је 1981. године купио 9,3 ара плаца и овде саградио кућу. Парче од 2,5 ари оставио је неограђено јер се бавио камционским превозом, па му је служило за паркинг. Касније је, како каже, преко те парцеле пра-сирана улица која се баш испред његове куће спаја са Немањином и он није правио никакве проблеме, али је све ове године са градским властима покушавао да постигне договор да му се ово земљиште надокнади, пошто се већ користи као јавни пут.

До договора никако није долазило јер град, по тврдњи Маринковића, није ову улицу ставио у приоритете за решавање имовинских односа. Шта га је онда пре-ломило да баш сада узме правду у своје руке и прегради улицу? Маринковић каже да је стубове поставио због тога што су пропали преговори са градским властима и директором Стамбене задруге

ЗОРАН МАРИНКОВИЋ НА ПРЕГРАЂЕНОЈ УЛИЦИ ИСПРЕД СВОЈЕ КУЋЕ

је постојало интересовање да град откупи део овог плаца од 1,5 ари ради формирања нове грађевинске локације.

Пре шест седам месеци преговарали смо око цене коју треба да плати град и дошли до неког договора да би ар требао да вреди 30.000 евра. Али, уместо да склопимо посао, они су од тога одустали, јер су без моје сагласности обавили препарцелизацију, пошто се мој плац водио као заједничка парцела са новом грађевинском локацијом. Пошто им мој плац изгледа више не треба, а кроз ову улицу ће почети камioni да довозе материјал када почне градња, нисам хтео да дозволим да више пролазе кроз моје и одлучио да заградим плац. Ја сам спреман на

СТУБИЋИ НА КРАЈУ НУШИЋЕВЕ И ОГРАДА НА ДЕЛУ НЕМАЊИНЕ УЛИЦЕ

„Напредак“ око откупа ове спорне парцеле за потребе локације зване „Стари срез“, на којој ове задруга треба да зида стамбену зграду.

Маринковић тврди да је преговарао са Пером Зарићем, директором „Напредака“ и Небојшом Васиљевићем, чланом Градског већа за инвестиције и развој, јер

сваки договор, али на овај начин неће моћи, одлучан је Маринковић.

■ Није укњижен

Директор Стамбене задруге „Напредак“ Перо Зарић обавестио нас је да ствари стоје битно другачије од онога што тврди Маринковић.

ЕНЕРГЕТИКА ПРЕД ГРЕЈНУ СЕЗОНУ

Почетак са задриком

„Енергетика“ верује у успешну грејну сезону, али сукцесивна набавка угља, мазута и гаса зависи и од наплате дугова, јер од грађана потражују око 860 милиона, а од друштвених делатности 990 милиона динара

иако је потребно 100.000 тона угља и пет-шест тона мазута, не треба бринути. Пракса је да се гориво набавља сукцесивно, а Анђелковић сматра да неће бити ни проблема са куповином гаса.

Прошле сезоне користили смо мале количине гаса. Подсетићу, наше котларнице на матичној локацији користе угљ, остale котларнице у граду гас и мазут као алтернативно гориво. Зато са правом очекујемо да ће и ова сезона протећи у најбољем реду, мада набавка енергетика добром делом зави-

си и од наплате потраживања од наших корисника.

„Енергетика“ наиме потражује нешто више од пет милијарди динара, мањом на име дуговања некадашњих фабрика „Заставе“ (Фабрика аутомобила, „Камиони“, „Застава оружје“). Ти дугови су тешко наплативи, али реални проблем су до-маћинства која „Енергетици“ дугују око 860 милиона динара, а друштвене делатности, државне институције, школе, установе културе близу 990 милиона динара, наглашава Анђелковић.

Да ли ће ти дужници у међу-

времену платити своје обавезе остаје да се види. Оно што је сигурно то је да ће и ове грејне сезоне, према препоруци Владе Србије и Министарства енергетике, рачуни ће бити „стари“ - према квадрату простора.

Добра вест је да „Енергетика“ није поднела захтев за по- скупљење, Анђелковић каже да ће и даље грејање по квадрату грађане коштати 84,14 динара без ПДВ-а („плус“ 10 одсто по-реза). Подразумева се, уколико не дође до скока цена енергетика.

А. Ј.

ДИРЕКТОР СТАМБЕНЕ ЗАДРУГЕ „НАПРЕДАК“ ПЕРА ЗАРИЋ

зира са градом кроз надокнаду за уређење замљишта, наравно, ако је то у интересу града.

■ Заузеће јавне површине

Док се ова заиста компликова-на правна заврзлама не разреши улица је преграђена, а грађани не само зачућени, већ и бесни што им се на овај начин компликује свакодневни живот. Више њих је одмах случај пријавило инспек-цији, па је 20. октобра на терен изашао градски комунални ин-спектор Андреја Илић.

Секретар Секретаријата за ин-спекцијске послове Саша Милено-вић обавестио нас је да је инспек-тор свој посао завршио провером на лицу места и у Катастру не-покретности. Утврдио је да је Зоран Маринковић постављањем стубова и ограде заузео јавну по-вршину испред свог дворишта и то на делу катастарске парцеле 3018 КО Крагујевац. Заправо, це-ла Улица Бранислава Нушића во-ди се као катастарска парцела под овим бројем и има јавну намену. У Катастру не-покретности је, на-име утврђено, да Маринковић није укњижен као власник спорне парцеле, већ је укњижена улица, и то до доје ивице његовог плаца, а не горње, како је он тврдио.

Маринковић је инспектору по-казао копије планова из 1997. и 2003. године, али је за инспекцију меродавно то да ли он има посе-довни лист за ово парче земље. Пошто је утврђено у Катастру да је ово јавна површина, Марин-ковићу ће бити уручено решење да ограду уклони у датом року, а ако то не учини прибјећи ће се принудном извршењу, закључују-у на инспекцији.

Они остављају могућност да Маринковић на суду може да до-каже своје право на ову парцелу, али то је ван делокруга одлучи-вања инспекције. Извесно је да ће ограда која је шокирала грађане из овог дела града ускоро бити уклоњена, али по свему судећи суд-ски спор који ће све ово расправи-ти неће се окончати тако скоро.

ЗА ПОЧЕТАК
ГРЕЈНУ СЕЗОНЕ
ОБЕЗБЕДЕНО
ДОВОЉНО УГЉА И
МАЗУТА

МЕДИНИЦИНСКИ АДРЕСАР

www.parodont.rs

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
PARODONTPrim. Mr. sc. SIMIĆ Dr. MOMČILO
specijalista za bolesti usta i zuba

- Popravka zuba
  - Ultrazvučno uklanjanje
  - Beljenje zuba po Beyond sistemu
  - Naslaga sa zuba
  - Vađenje zuba
- Ordinacija: Miloja Pavlovića 10/I-3
Tel: 034/ 333-506, 034/ 388-700; Fax: 034/ 36-04-36
Mobilni: 063/ 631-486; e-mail: parodont@unet.rs

www.beo-lab.rs

beo-lab laboratorijskeSVE LABORATORIJSKE
ANALIZE
NA JEDNOM MESTUJuja Pastera 24, 34000 Kragujevac
Tel: 034 205 901
e-mail: lab.kragujevac@beolab.rs

www.fizioandric.com

Andrić
Ambulanta
FIZIOTERAPIJA

* Trauma	* Manuelna terapija
* Reuma	* Celulit
* Neurologija	* Vakusak

TC Šumadija, Miloja Pavlovića 9
Telefoni: 361-203, 063 605-447
E-mail: andrickg@gmail.com

www.ambulantajokovic.rs

INTERNISTIČKA AMBULANTA
JOKOVIĆ

- * ULTRAZVUČNA DIJAGNOSTIKA
- * ENDOSKOPSKA DIJAGNOSTIKA
- * HOLTER EKG-a I PRITISKA
- * ERGOMETRIJA
- * PREGLEDI SPECIJALISTA

Ulica Glavna 132, Tel: 331 691
E-mail: vesnay@unet.rs

Логопед

Центар за едукацију Новаковић
Индивидуални логопедски третmani
и логопедске радионице
Саве Ковачевића 1/10, Крагујевац
063/7793-197SPECIJALISTIČKA – ONKOLOŠKA
ORDINACIJA**JOVANOVIĆ**BOLESTI DOJKE
ONKOLOGIJA
TIROIDNA ŽLEZDA
ULTRAZVUK
KOLOR DOPPLER34000 Kragujevac, Ul. Glavna 124
034/338-461, 063/434-14-93

WWW.GINEKOLOGIJAPAVICEVIC.CO.RS

DR PAVIĆEVIĆ

GINEKOLOŠKO – AKUŠERSKA ORDINACIJA

Milovana Glišića 15
Tel/fax:
034 / 461 339
034 / 463 333
Mob: 063 / 619 436

НОВИ ПОДАЦИ О СТРЕЉАЊУ У КРАГУЈЕВЦУ

Имена у заборављеним црквеним књигама

Радећи на истраживањима о хацијама са ових простора Виктор Бејатовић нашао је на нове податке о жртвама шумаричког стрељања у црквеним књигама. Већ на прелиминарним проверама показало се да неких од тих имена нема на коначном списку стрељаних

Стата је истина да једна прича рађа другу. То правило обистинило се и у нашем, крагујевачком случају. Наиме, радећи на сакупљању грађе за своју изложбу о хацијској пракси на овим просторима током протеклих векова (о чему смо исцрпно писали у претходном броју) и именима и генералијама поклоника на Христовом гробу, Виктор Бејатовић, етнолог и антрополог Народног музеја, дошао је до нових података и имена жртава шумаричке трагедије.

- У оквиру истраживања о потомцима хација који су између осталих стрељани на стратишту у Шумарицама, нашао сам на имена стрељаних људи 1941. године која се не поклапају са званичним списком пострадалих. Већ на први поглед зачудила ме је чињеница што се та имена налазе уписаны на црквене књиге и хронолошки се не поклапају са временом које су ти регистри преминулих покривали, почиње причу Бејатовић, који је у Историјском архиву Шумадије прегледао регистре упокојених Храма Светог духа (који Крагујевчани у жаргону зову Стара црква) а који су били предвиђени за период од 1886. до 1922. године, дакле, чак две деценије пре стрељања.

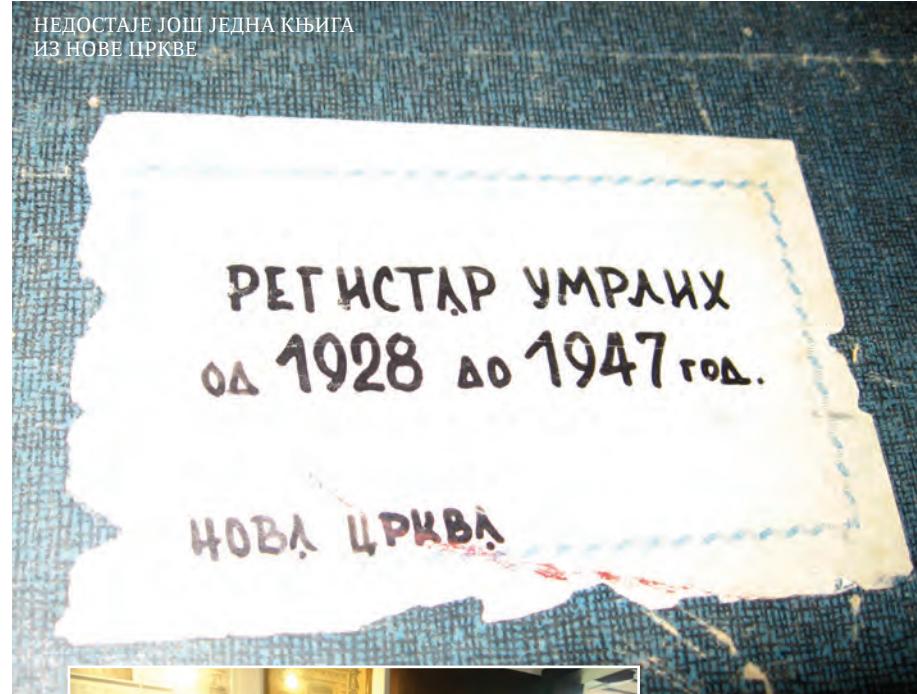
У овим регистрима све је вођено хронолошки, прецизно и тачно, све до 1922. године и то је период за

који су ове црквене књиге (што се јасно види и на њиховим корицама) биле наимењене. Изненада, после сваког слова азбуке са податима преминулих парохијана до 1922. године и закључених у том периоду „изронила“ су нова имена и презимена погубљених на шумаричком стратишту.

■ Непоклапања са званичним списком

- Реч је о две књиге из старе цркве у којима су једноставно дописани стрељани 1941. године. Нисам одмах схватио о чему се ради, јер је у питању велики број људи. Консултовао сам колеге из Архива и они су ми речли да су у питању књиге које им је предала матична служба Скупштине града, као и да их до сада нико није узимао у било какву обраду, нити из њих црпео податке и грађу, наставља Бејатовић, додајући да је интригантно што су сва имена упокојених парохијана до 1922. године вођена лепим рукописом, са очигледном намером та ти ре-

НЕДОСТАЈЕ ЈОШ ЈЕДНА КЊИГА ИЗ НОВЕ ЦРКВЕ

ВИКТОР БЕЈАТОВИЋ – ПРЕДЛАЖЕ САРАДЊУ ИСТОРИЧАРА И АНТРОПОЛОГА

гистри сеј протоколарне имају и естетску вредност, а да су сва имена пострадалих 1941. године унета и уписана у очигледној журби.

- Логична претпоставка је да су свештеници сматрали да Немци и њихови сарадници неће прегледати црквене књиге које су стари и већ архивирани, те су у њих, жељећи да сачувају од заборава, преписивали на брзину и са нама непознатог оригиналног документа имена стрељаних, сматра он.

То га је заинтересирало и као човека и Крагујевчанина, али и етнолога и антрополога.

- У питању је заиста најбољија крагујевачка тема, а такође и наша струка не може да занемари физичко уништење било ког народа, а камоли свог сопственог. Такву тему нико не би игнорисао. Дошао сам на идеју да проверим какви су то спискови и да ли су подаци у њима веродостојни, истиче саговорник ову „колатералну корист“ која је искрскала из његовог истраживачког рада о хацијама.

Већ прве, елементарне провере, јасно су показале да се неколицина имена у овим списковима „изронули“ из старих црквених књига не налазе у досадашњим списковима и евидентијама стрељаних у Шумарицама од којих је најкомплетнији и најкомпетентнији објављен у књизи преминулог историчара Станише Бркића „Име и број“.

Такође, у свом даљем истраживању Бејатовић је пронашао и сличне протоколе из Нове цркве за период од 1928. до 1947. године у којем су стрељани у Шумарицама хронолошки унети у време када се погибија додоила.

- Проблем је што сам ја пронашао само једну од две такве књиге из Нове цркве. У матичној служби Скупштине града „води се“ да је друга обрађена и предата Исто-

231. Јакуп	Косанчић	1941. год.
246.	Радованко Каделовић	
281.	Никола Трнгеловић	
323.	Никола Ђорђевић	
333.	Никола Паташтић	
354.	Никола Ђорђевић	
378.	Петаран Јанковић	
411.	Никола Јутић	
722.	Юсан Сретковић	
748.	Никола Јутић	
785.	Никола Трнгеловић	
63.	Никола Јутић	
20.	Никола Јутић	

РАЗЛИКА У РУКОПИСУ - ИМЕНА СТРЕЉАНИХ УНОШЕНА СУ У ОЧИГЛЕДНО ВЕЛИКОЈ ЖУРБИ ИЗ НЕПОЗНАТОГ ОРИГИНАЛНОГ ДОКУМЕНТА

Сребрарука Јакуп	"	"	17	87
Григорије Адорик	"	"	40	47
Годдарука Јакуп	"	"	92	181
Сребрарука Јакуп	"	"	1941	
Григорије Адорик	"	"	1946	
Годдарука Јакуп	"	"	36	31
Григорије Михаиловић	"	"	18	16

1. Јакуп	Косанчић
2. Григорије	Адорик
3. Станија	
4. Сребрарука	Јакуп
5. Сребрарука	Іван
6. Годдарука	Јакуп
7. Годдарука	Михаиловић
8. Годдарука	Михаиловић
9. Годдарука	Михаиловић
10. Годдарука	

НЕМАРАН ОДНОС ПРЕМА ДРАГОЦЕНОЈ ИСТОРИЈСКОЈ ГРАЂИ – НЕКИ ОД ПРОТОКОЛА МЕХАНИЧКИ СУ УНИШТАВАНИ

тврди Бејатовић који је своје истраживање преточио у рад - Прилог за историју и антропологију – „Физичко уништавање становништва Крагујевца, октобар 1941.“ као „Проблематика установљавања тачног броја стрељаних грађана и ослањања само на архивску грађу“ који ће ускоро бити објављен у „Шумадијском анализу“ – часопису нашег Историјског архива.

■ Сарадња историје и антропологије

У њему Бејатовић појашњава како је дошло до оваквог размимо-илажења у списковима стрељаних и о неким спорним историјским изворима и до сада коришћеној историјској грађи.

- Постоји немачка наредба из јула 1942. године у којој њихова команда налаже да се промени начин смрти у документима и списковима пострадалих. О тој и таквој наредби је и Станиша Бркић писао у својој књизи „Име и број“. Потврду о томе имамо у преписци у којој београдски Гестапо тражи податке за неко лице у Крагујевцу, а овдашњи органак немачке тајне полиције им одговара да „лице сигурно није стрељано 1943. године, али да нису у стању да провере да ли је стрељано 1941. године у Шумарицама јер су ти подаци уништени по наредби од прошле године“, наводи Бејатовић, додајући и да су после Другог светског рата нове власти 1945/46. године одузеле све црквение књиге и однеле их у своје матичне службе по општинама.

Оне од тада нису биле у рукама свештеника, а питање је у чијим су рукама биле, у коју сврху и да ли их је ико и користио.

- Један део ових изузетно драгоценних и корисних књига је у зачуђујуће лошем стању. Преко имена је нешто сечено, па потом лепљено, крпљено... Постоји досада страница које су механички оштећене. Ипак, оно што је најважније за грађане Крагујевца је да се сва пописана имена јасно могу прочитати, сматра Бејатовић.

Он у свом раду предлаже интересантну научну сарадњу.

- Суштина мог рада није да злонамерно нападам историјску струку већ да иницирам добронамерну сарадњу. Очигледно је да је историја, искористивши своју методологију и исцрпевши историјске изворе, понудила одређени број жртава шумаричког стрељања. Ја предлажем нову сарадњу две научне дисциплине, историје и антропологије, што је пракса свуда у свету. На тај начин би уз помоћ физичке антропологије, веома близке форензичкој, коначно одали пуно и заслужено поштовање жртвама стрељања и разбили енигму са којом се и да-нас после више од седам деценија калкулише, да ли је стрељано две и по или седам хиљада, истиче Бејатовић, наглашавајући да је оваква пракса свуда у свету, на познатим стратиштима и концентрационим логорима показала добре резултате, а и да у нашој држави при београдском Медицинском факултету постоји лабораторија за антропологију, на челу са докторком Маријом Ђурић, која је

већ „обрађивала терене“ са сличном проблематиком.

Јевреји су на тај начин проучили (и данас још проучавају) сва своја стратишта широм Европе и све податке обједињују у Израелу, наводи Бејатовић који у закључку свог рада разматра и статус Шумарица као јединог хришћанској гробљу на свету са којег су наредбом послератних власти током једне ноћи почупани сви крстови које су поставиле породице пострадалих.

Хоће ли се наћи средстава, као и уопште интересовања, за овако мултидисциплинарни приступ и обједињене резултате историје и антропологије остаје да сазнамо после објављивања „Анала“.

Зоран МИШИЋ

НИЈЕ САМО ЕВЕРЕСТ ИЗАЗОВ ЗА ПЛАНИНАРЕ

Крагујевчани на врховима Шле

Експедиција од осам чланова Планинско-еколошког клуба „Гора“ током боравка у Пољској, у граду Бјелско Бјале, прошла планинским стазама Шлеских Бескида и стекла нове пријатеље у Пољској

Усени медијских атракција какве су успони на Елбрус, Аконкагву или врхове Хималаја остављају упорност и преданост стотина крагујевачких планинара који скоро сваке недеље, када то временски услови дозвољавају, организовано освајају око пет планинске врхове. Тако укупно се све „сложи“ (притом се мисли пре свега на финансије) пријатељи се по које изненађење, попут

КОРИСНА РАЗМЕНА ИСКУСТАВА СА ДРУГИМА: ЖАРКО ПРОДАНОВИЋ

недавног успона на неколико врхова у Пољској које је за осам својих чланова организовао Планинско-еколошки клуб „Гора“.

Упорношћу једног од својих чланова, Гордане Матијевић, dame у којој има и пољских гена, и пословичним сналажењем у беспарици, крајем септембра отпотовали су у Пољску, у град Бјелско Бјале, где су им домаћини обезбедили тродневни планински доживљај.

- Ми смо клуб који углавном учествује на републичким планинским акцијама и врло ретко путујемо ван граница земље. Изузетак су наши традиционални успони на Рилу и Пиринске врхове у Бугарској, а четири наша члана планинарила су италијанским делом Алпа и у Доломитима попели се на 3.800 метара. Пут у Пољску нам је зато био лепо освежење у овогодишњем програму и омогућио нам је не само да плани-

ОСМОЧЛНА КРАГУЈЕВАЧКА ЕКСПЕДИЦИЈА У ПОЉСКОЈ

римо новим пределима, већ и да на лицу места видимо како други раде и са њима разменимо искуства, каже Жарко Продановић из ПЕК „Гора“.

Домаћин, Планинско-туристичко удружење Бјелско Бјале, обезбедио је смештај и водиче за планинске стазе, тако да је осмочлана експедиција из Крагујевца успела да за три дана прође већим делом од око 80 километара уређених планинских стаза у овом крају Пољске.

- Првог дана прешли смо стазу која почиње на 350 метара надморске висине у насељу Микушовице Шлеске, а завршава се на врховима Магурка Вилковицка од 909 и Цупел на 930 метара. Другог дана кренули смо из једног туристичко-скијашког центра у подножју Шлеских Бескида и жичаром се успели до 1.257 метара надморске висине. Одатле смо наставили гребеном Бескида преко три врха (Male Skrzycyne - 1.211, Kora Skrzyczenska - 1.189 I Skala Malinowska 1.152 метра надморске висине) где нам за око западају оголе-

ла стабла смреке. Домаћини кажу да је то последица напада инсекта поткорњака, тако да сада тамо улажу велике напоре не би ли ову шуму обновили. За последњи дан планинарења домаћини су нам организовали успон на врх Климчок на 1.117 метара. До око хиљаду метара стиже се гондолом, ту је онда велики планински дом саграђен још у 19. веку, а делом стазе протеже се траса некадашње железнице, те је тај пут калдрмисан, али убрзо престаје и почиње класична планинска стаза, објашњава Продановић, и сам учесник ове експедиције.

Он посебно истиче добру организацију и уређеност планинских стаза. Планинске маркације су, каже, правоугаоног облика (за разлику од наших кружних) и без изузетка све су исте величине. Како често долази до укрштања путања, стазе су обележене различитим бојама и на раскрасницама су уредно поставље-

ВЕЛИКИ БРОЈ ДЕЦЕ У ПОЉСКОЈ УКЉУЧЕН ЈЕ У ПЛАНИНАРЕЊЕ

ПЛАНИНСКО-ЕКОЛОШКИ КЛУБ „ГОРА“

Састајање једном недељно

Планинско-еколошки клуб „Гора“ основан је 2007. године и најмлађи је у Крагујевцу. Као и други и већи крагујевачки клуб, „Жежељ“, настао је од Планинског удружења „Димитрије Јанковић Џици“ које је било прасадник крагујевачких планинара.

„Гора“ окупља седамдесетак члanova, сваке среде је састанак члanova у просторијама Основне школе „Станислав Сремчевић“, које им уступа на коришћење руководство ове школе. Тада се извештава о томе шта је урађено током претходних недеља, предлажу и договарају нове акције и предлажу нови члanova клуба.

СВАДБЕНИ УКРАСИ СЛОБОДАНКЕ СТЕФАНОВИЋ

Све почело од обичне корпе

Да би дошао до посла неко учи школе, неко иде на курсеве, неко листа огласе, а Крагујевчанку Слободанку Стефановић, коју сви зову Дуца, до посла којим се већ 12 година успешно бави довела је једна корпа са цвећем. Њена мала „фирма“ у којој је, у међувремену, упослила читаву своју фамилију на Фејсбук профилу тако се и зове – Цветићи Дуца.

Слободанка је годинама продајала робу на бувљаку – веш, гардеробу, стакларију... Радила је заједно са својом сестром. Вредне жене држале су четири тезге. И сада продају на бувљаку, али и преко Интернета, само овога пута робу која је Слободанкиних рук у дело.

- Завршила сам школу за масера, али се никада нисам бавила тим послом. Радила сам годинама

Годинама је продавала гардеробу и стакларију на бувљаку, а онда је захваљуји једној корпи са цвећем дошла на идеју да промени посао. Данас њене украсе за свадбе пазаре и купци из иностранства

на бувљаку. Посла је било, нисам се жалила. И своју децу учијам, да треба да раде, да не бирају, тако најбоље пронађеш себе. Од чекања и размишљања нема вајде, прича Слободанке.

Посао није бирала, али онај којим се сада бави је њу.

- Добила сам, не сећам се више којим поводом ни од кога, јер је то било пре 12 година, корпу са цвећем. Цвеће је увенуло, а мени је било жао да бајим корпу. Била

је једноставна па ми је на памет пало да је мало украсим. Узела сам неке трачице и перле и када сам завршила са украшавањем понела сам је са собом на бувљак да ми украси тезгу.

Ни на крај памети ми није било да је продајем. Међутим, чим сам је окачила појавила се жена и питала ме колико кошта. Бубнула сам неку цифру, није била ни мала, више у шали, али жена је одмах извадила новац, присећа се наша саговорница.

Предузимљива Дуца одмах је дошла на идеју за нови производ.

- Од тог новца купила сам две корпе. И њих сам украсила и донела на пијацу. У том моменту нисам ни размишљала чему би могле да служе, али је сестра помислила да их вероватно купују за свадбе, да у њима држе цветиће и предложила ми да поченем да правим

МАЛО ЖИЦЕ, ТРАЧИЦА И ПЕРЛИ – И УКРАСИ ЧЕКАЈУ СВАТОВЕ

и цветове за сватове, објашњава Слободанку.

Природно цвеће, трачице, са-тен, тил и перле почеле су у њеним рукама да се претварају у украсе за ревер и убрзо су са њених

штандова „протерали“ осталу робу. Производни програм у међувремену је проширила толико да са сада „нема шта нема“. Израђује бидермајере, украсе за кола, венце за врата и капију, украсава корпе, сита и кутије за новац, игле и поклоне, капе за војводу, пешкире... Цвеће наручује у Београду, траке и перле стижу из Новог Сада. Свакога дана трчи између тезге на бувљаку и радионице у сопственом дому, повремено бацијући поглед на Фејсбук профил како би онима који је контактирају путем Интернета што пре одговорила.

- Проучила сам све обичаје, тако да када муштерија дође и пита имате ли ово или оно одговор увек

КУПУЈУ СУГРАЂАНИ, АЛИ И МУШТЕРИЈЕ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

НАШ АРХИТЕКТА У КИНИ

зије

ни знаци који усмевају планинаре ка наставку стазе којом се крећу.

- Изненађује колико много Польака планинари. Иако је, на пример, трећег дана било тмурно и облачно уз измаглицу, на стази су срећемо много деце узрасла наших основаца, планинаре са наставницима и водичима. И на другим стазама сусретали смо се са колонама ђака у пратњи наставника. Иако су били радни дани, поред нас на стазама се кретало мноштво планинара свих узраста. Углавном иду по двоје, али има доста оних који на планинарење крећу сами. То је показатељ колико је планинарење утемељено у навикама људи овога краја, каже Продановић.

Пут у Польску помогли су многи, а Продановић наводи гест градске управе која је обезбедила да планинари „Горе“ користе аутобус који је превозио крагујевачке ђаке у Бидгошћ. Ту су и љубазни польски домаћини, пословично пријатељски расположени према људима из ових крајева, а што је додатно потенцирано польским пореклом предака Гордане Матијевић, или и овдашњи спонзори и пријатељи клуба.

- Основ је оно што нам донатори обезбеде, а њих је у ово време, на жалост, све мање. Покашавамо и да као планинарско-еколошки клуб добијемо реализацију неког од наших пројекта, и то смо једном и успели код локалне самоуправе, уредили смо водопад Дубоки поток на Ждравици, али од Министарства још нисмо успели да се „огребемо“ за неки динар. Ипак, не посустајемо, вели Продановић.

Овом последњем сведочи и учешће 14 планинара ПЕК „Гора“ на успону на врх Берим (1.731) на Мокрој Гори, реализован у другој недељи октобра ове године.

М. Ј.

Отпутовао је у Кину средином јуна, на позив кума и најбољег друга, који су се за неколико месеци боравка тамо одлично снашли. Иако испрва скептичан према овој земљи брзо се у њу „залубио“, пронашао је посао у архитектонском бироу, али му је истекла туристичка виза, па сада срећује папире и једва чека повратак

Када се у новембру прошле године група његових другара и колега, младих архитеката, запутила у Кину у пеачалбу био је скептичан. Ни приче да у земљи најбрже растуће економије има послла за његову струку, да је у питању зарада коју би овде могао само да сања нису га претерано одушевљавале. Своју будућност видео је у Србији, или барем у некој од земаља западне Европе уколико у домовини не буде успео да нађе посао. Приводио је крају докторске студије на Архитектонском факултету у Београду, па је то био разлог што је остао код куће. Онда се пре три месеца тридесетогодишњи Крагујевчанин Ђорђе Миловановић ипак запутио на исток. Оно што је тамо видео „купило“ га је заувек.

■ Моного рада, али и уживања

Отпутовао је у Кину средином јуна, на позив кума и најбољег друга који су се за неколико месеци боравка тамо одлично снашли – раде у стручни, пристојно зарађују, успут истражују чари далеког истокта...

- Вероватно се не бих ни усудио да одем да они већ нису били тамо. Морам да признаам да сам по мало имао и предрасуде према тој земљи, али су оне већ првог дана када сам стигао у Шенжен пале у воду, каже наш саговорник.

Град у који је Ђорђе допутовао је највећи у јужној провинцији Гуандонг, а налази се тик поред Хонг Конга са којим је одлично повезан метро линијом. Почетком осамдесетих Шенжен је било село у коме је живело 30.000 људи, а онда је почело планско развијање града. Формирана је прва економска специјална зона, практично експериментални полигон за примену капиталистичког модела пословања у Кини. Временом постаје један од највећих градова у долини Бисерне реке у коме данас има око 15 милиона становника. У питању је једна од највећих лука на свету.

Мање од месец дана боравио је тамо „туристички“, а онда му се указала шанса за посао.

- Отишао сам са намером да ради. Слао сам свој си ви у не-

Залубљен у Шенжен

ЈЕДВА ЧЕКА ДА СЕ ВРАТИ У КИНИ:
ЂОРЂЕ МИЛОВАНОВИЋ

ПАНОРАМА ШЕНЖЕНА

налазе се просторије за пријем клијената, презентације, састанке, макетарница са доступним материјалима за израду макета, просторија за одмор са столом за стони тенис, а планира се увођење и биљардског стола.

За три месеца колико је тамо провео Ђорђу није недостајало ни друштво, јер у овом моменту у Шенжену живи и ради око 150 Срба. Углавном су у питању архитекте, грађевинци, али и учитељи страних језика, музике или разних спортских вештина.

■ Што се тиче запослења, највише су тражени предавачи енглеског језика, архитекте, графички дизајнери, наставници гитаре, клавира као и тренери пливања, тениса, фудбала и слично. У Кини све више постаје важно да се деца од малих ногу усмевају и проналазе свој хоби. Зато у Шенжену постоји велики број обданишта, школа и приватних тренинг центара у којима су неопходни наставници језика, неког инструмента и спортски тренери, што представља добру пословну шаšну за наше људе.

Млади Крагујевчанин је био ангажован на изради идејног пројекта Гугенхајмовог музеја у Хелсинкју. - За мене је била привилегија радији на једном оваквом пројекту, јер је реч о конкурсу за који аплицирају водећи светски пројектантски бирој и призвате светске архитекте попут Захе Хадид, Рем Колхаса, Френк Герија, Жан Нувела. Управо због јаке конкуренције и високе цене котизације велики број мањих бироа одустаје од конкурса овог типа. Због тога могу рећи да сам презадовољан што

ми је од самог почетка указано поверење и пружена прилика да радијам на овако великом и значајном пројекту. Такву шансу тешко да бих добио у Србији. Иначе се у Кини граде објекти неупоредиво већих димензија, капацитета, другачијих конструкцијских склопова и за далеко већи број корисника. За сваког младог архитекту то је изазов јер је неопходно упознати се са њиховим принципима градње, стандардима, прописима. У атељеу где сам запослен најчешће се ради

на пројектима стамбених, пословних кула, на пројектима музеја, тржних центара, прича даље наш саговорник.

■ Цене као у Србији

Услови рада у атељеу су више него добри. Редовно пристижу нове књиге, архитектонски часописи с актуелним примерима из светске архитектонске праксе. У оквиру пословног простора

ГРАД ИМА И ПЛАЖУ

ду брежуљка, на врху се налази огромна тераса са панорамским погледом на град.

Сваки слободни моменат користио сам да се упознам са градом. Највише ми се допала четврт ОЦТ. То је старо индустриско језгро које је у међувремену претворено у својеврсну уметничку четврт. Старе хале преуређене су у лофтове за становање, а има пуно кафеа, галерија, уметнички атељеа. У њој постоји некакав европски дух и омиљено је окупљашиште младих Кинеза и странаца, прича наш саговорник, помињући успут кроз смешак да га је пријатно изненадио колико Кинескиње воде рачуна о свом изгледу.

Иако се у Шенжен помало заљубио и једва чека да од кинеске амбасаде добије раднуvizу на годину дана, па да се врати, Ђорђе не прави дугорочне планове. Ако Кинези дају „зелено светло“ нада се да ће у Шенжену провести неколико година. Након стеченог искуства волео би да се пресели у Аустралију или некој од европских земаља, Холандију или Немачку и настави практични рад у некој приватној фирми.

Марија ОБРЕНОВИЋ

АТЕЉЕ БЛУР

ОД ЗАДОВОЉНИХ КУПАЦА
НЕМА БОЉЕ РЕКЛАМЕ:
СЛОБОДАНКА СТЕФАНОВИЋ

буде имамо. Недавно сам почела да радијам и чаше за младенце. Никада ми не недостају идеје, а на срећу - ни муштерије. Веровали или не, највише продајем у иностранству. Долазе људи на препоруку. Обично виде фотографије са нечијег венчања и потраже ме, хвали се Слободанка.

У послу јој помажу сестра, синови, мајка и отац. И супруг ускочи када затреба. Жене раде финије послове, а мушки савијају жицу, куцну чекићем где и када треба. Кад је сезона свадби каже Слободанка, ради као драгстор, јер посао мора да се заврши на време, а од задовољних муштерија нема боље реклами.

М. ОБРЕНОВИЋ

ВОЈИН ВАСОВИЋ, РЕДИТЕЉ

Прича о два краља и још поне

Pедитељ Војин Васовић (28) своју радну релацију Торонто – Београд током последње три недеље променио је у руту Београд – Крагујевац.

- У Београду радим, а Крагујевац ми је „одмор зона”, каже Васовић који последњих двадесетак дана ради на свом новом анимираном пројекту „Био два пут један краљ” који ће своју премијеру, ако све тече како треба, имати за четири месеца.

У филму се говори о краљу који је подвојена личност.

- Једну његову „половину” чини барокни елегантни софистицирани владар, а другу сурови нордијски средњевековни краљ. Свака „половина” покушава да се „отраси” оне друге. Прича је о подвојености, али не стандардна варијанта типа „Доктор Цекил и мистер Хајд”, јер нико није потпуно добар или лош, дуалност је вишеслојна, а свака „страна” има својих добрих и лоших особина. Поента је да није прави баланс у свemu томе, каже Васовић.

За разлику од претходног цртљача „Сваких 5 минута”, који је био више камерна прича, у овом филму се појављује читава галерија крактера и ликова.

- Радимо га и у 3D технологији и због тога је ангажована бројнија екипа. У Београду, као главни цртач и аниматор је наш Крагујевчанин Никола Степковић, други је у Торонту, а надамо се још једном из Хрватске. Сва срећа што живимо у дигитално доба, у шали прича Васовић.

Сем њега, који је сценариста, редитељ, монтажер и продуцент „Приче о два краља”, и Степковић као арт директора, у екипи је

Крагујевчанин који живи и ради на релацији Торонто – Београд са својом провереном и вишеструко награђиваном екипом припрема нови анимирани филм у 3D технологији „Прича о два краља”. У Канади припрема и две позоришне премијере, свуда ради, сем у свом родном граду

ВОЈИН ВАСОВИЋ – НА РЕЛАЦИЈИ ТОРОНТО – БЕОГРАД – КРАГУЈЕВАЦ

и дизајнер звука Владимир Керкез, који је такође био део тима претходног пројекта „Сваких 5 минута“.

- Тим који добија се не мења, само се повећава. Нови пројекат је четворострука копродукција коју је подржao и Филмски центар Србије у оквиру својег конкурса за финансирање филмова, ту је и београдска продуцентска кућа „Колапс“, „Ту блинк“ („Трепавица студио“) из Торонта, ДАТ студио и потенцијални партнери „Болд“ из Хрватске, набраја Васовић.

■ Тим који добија се не мења

Цела креативна екипа новог филма броји 18 људи.

- Сваки наш пројекат је све озбиљнији у продукцијском смислу и међукорак ка играном цело-

вечерњем филму. Ја у својој биографији увек наводим следећу реченицу: „Када порастем желео бих да режирајм играни филм“, духовит је наш саговорник.

Претходни цртани „Сваких 5 минута“ отворио му је многа врата и освојио 30 награда на фестивалима у Немачкој, Америци, Канади, Шпанији...

- Последњу, тридесету добили смо на смотри на Хајвима, а најдраже признање читавом ауторском тиму је похвала коју смо добили од оскарзовца Френка Мориса, члана жирија на једном фестивалу у Америци, који је наш рад окарактерисао као „потпуно фасцинантно дело. Лепо и са лако схватљивом поруком. Сјајан дизајн, ритам, интриге... Прва класа. Мајсторски. Дивно!“, цитира Васовић.

За свој рад каже да је желео да прикаже животну филозофију и став да онај који лети не сме да зазире и од пада, али на свој аутентичан, ведар и оптимистички начин.

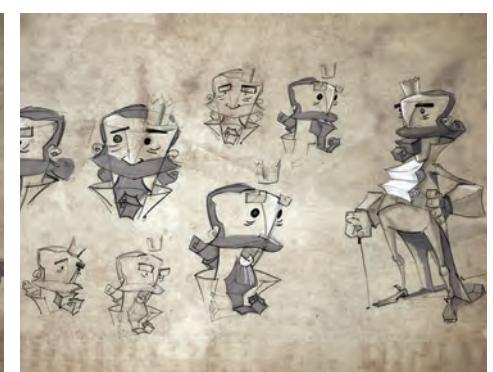
Награде и признања стigli су заслужено, али колико је тешко радити на ани-

TWICE UPON A TIME

мираном пројекту сведочи и чињеница да су он и Степковић, после непроспаваних ноћи и не проспаваних дана, завршили у болници.

Надамо се да ће рад на новом пројекту протећи безболније, каже Васовић, а ауторски тим покушаће да филмом „Био двапут један краљ“ конкурише на најпрестижније фестивалске смотре попут Кана, Берлина и Венеције. Учешће

КАДРОВИ ИЗ АНИМИРАНОГ ФИЛМА „БИО ДВАПУТ ЈЕДАН КРАЉ“

КРАГУЈЕВАЧКИ МУЗИЧАР У ИСТОРИЈСКИМ ФИЛМУ

Фрулом (од)бранио Младу Босну

МИЛИНКО ИВАНОВИЋ ЦРНИ (У СРЕДИНИ) СА АУТОРИМА МУЗИКЕ ЗА ФИЛМ БИЉОМ КРСТИЋ И МИКИЈЕМ СТАНОЈЕВИЋЕМ

Наш суграђанин својим музицирањем на фрули учествовао је у филмском пројекту „Бранио сам Младу Босну“. После рада на „Монтевидеу“ било је то ново искуство за Милинка Ивановића Црног

Премијера филма „Бранио сам Младу Босну“ редитеља Срђана Колевића прошлог уторка у „Сава центру“ изазвала је велику медијску пажњу. Главни лик у филму, адвоката Рудолфа Цистлера, тумачи наш суграђанин, глумац Никола Ракочевић, али он није једини Крагујевчанин који је учествовао у том пројекту. За музичке секвенце, оне на фрули, побринио се наш други суграђанин Милинко Ивановић Црни, дугогодишињи сарадник Биље Крстић и њеног „Бистрика“, што га је и препоручио за рад на овом филму.

Аутори музике за филм „Бранио сам Младу Босну“ су tandem Биљана Крстић и мр Мики Станојевић, музичко-уреднички двојац Радио Београда, а ту је својом виртуозношћу на фрули био и наш Милинко да припомогне.

- Част је бити учесник у овом ексклузивном пројекту. Режисер је био изузетно пробирљив што се тиче избора музике и интерпретације музичких тема које су морале да буду у духу филма, саде епохе. Било је тешко радити на филму јер нису постојале јасно дефинисане мелодије, већ је све

зависило од надахнућа композитора и извођача. Сам музички израз морао је да се идеално уклопи

ПЛАКАТ ЗА „БРАНИО САМ МЛАДУ БОСНУ“

у филмску целину, скромно и без наметања збори Милинко.

У филму је фрула баш заступљена, од главне музичке теме „Успаванке“, лајт мотива филма.

- Требало је дочарати музику Босне из оног доба, али успешно измиковану са данашњим варијацијама и самим музичарајем дочарати на лицу места

стана опуштености и нервозе, ишчекивања суђења, страха, победе... И баш фрула у тим секвенцима даје „пуноћу“ звука и пун „израз“ филмским дешавањима, тврди он, додајући да се кроз дугогодишњи рад са Биљом и Микијем музички и људски зближио са њима, много научио од њих и то му је помогло да у овом филмском пројекту донесе свој музички израз на прави начин.

- Отићи и свирати, то није врста „посла“. То је уметнички, конкретно у нашем случају, музички изазов који за потребе снимања уз натукнице редитеља, Биље и Микија, као аутора музике, и сам компоновао и импровизирао деонице за фрулу које су ушли у коначну филмску верзију.

чему

- Они имају другачији однос са писцем. Аутор текста сарађује активно до саме премијере, па све до тог тренутка нико није сигуран које ће право име представе бити. У овој дуодрами, која је базирана на лику легендарног канадског лопова и центалмена, савременог Робина Худа из седамдесетих година, главни јунак и његова девојка поистовећују се са легендарним и неухватљивим крадљивцем. Друга представа коју радим у „Брок компанији“ је „Р.У.Р.“, култни Чапеков текст у којем је светску премијеру доживела реч робот. Тај комад радим са Дејвидом Фенсијем (обавезне су шале на рачун његовог презимена), са којима сам радио представе награђиване на бројним фестивалима, објашњава Васовић, додајући да се и рад са српским позоришним трупама подразумева.

■ Свуда сем код куће
У Торонту Васовић води и српско позориште за децу, али и одрасле.

- Радим и озбиљне и неизбиљне представе. На пролеће припремамо премијеру Дирематовог комада „Физичари“. Од истог писца, којим сам ја фасциниран, већ смо радили славни комад „Посета старе dame“, а у позоришту за децу припремам и „Малог принца“. Срби к'о Срби, не могу никако да се сложе, па само у Торонту постоји чак шест активних српских позоришта попут „Полета“, „Српског позоришта Торонто“, соло продукција... То је добро за театар, али лоше за наше сународнике, каже Васовић.

То је невероватно, али истинито. Разговарао сам са свим позоришним управницима и никад ништа. Имао сам у плану канадско-српску копродукцију са изузетно занимљивим канадским текстом „Могући светови“. Из Канаде би били покривени трошкови писца и остало, молио сам - само ми дајте ансамбл и струју и - опет ништа. Штета, надам се и волео бих да радим овде јер познајем и волим крагујевачке глумце и некако ми је природно да радим у свом граду... Али, изгледа да нико у свом селу није постао пророк, завршава Васовић.

Зоран МИШИЋ

КРАГУЈЕВЧАНИН НИКОЛА РАКОЧЕВИЋ ТУМАЧИ ГЛАВНИ ЛИК – АДВОКАТА РУДОЛФА ЦИСТЛЕРА

На премијери је „Сава центар“ био препун, али због обавеза Милинко није присуствовао премијерном приказивању филма у чијем је снимању учествовао. Исправиће то „чим прије“, а од њега сазнајемо да ће „Бранию сам Младу Босну“ који траје готово три сата бити ускоро приказан на РТС-у као серија од четири епизоде.

- Радује ме што смо и ми Крагујевчани били уметнички заступљени у овако једном важном пројекту којим се обележава стогодишњица Великог рата, изјављује не без поноса наш саговорник.

Иначе, „Млада Босна“ није његово прво филмско и сценско искуство. До сада је у каријери радио и музику за велики филмски хит „Монтевидео“ са словеначким музичарем Мањификом, као и компоновао музику за две

изгледа да ће му се коначно остварити и највећа жеља – рад на играном дугометражном филму.

- Волео бих да то буде канадско-српска копродукција. Сценарио радим са нашим Крагујевчанином Петром Михаиловићем по једночинки коју сам написао пре неколико година под називом „Убиј се за мене“. Летос сам коначно пронашао заинтересованог канадског продуцента Тару Бојир, која је већ продуцирала шест филмова и по-може ми у потрази за финансијерија пројекта, каже Васовић.

У последњој фази постпродукције је и његово играно остварење (о коме смо зимус опширно писали), „Папир трпи све“ у којем играју наши глумци: Миломир Ракић, Мина Обрадовић, Милица Вранеш и Милица Димитријевић, све „домаћи“ и Слајина деца. Ово филмско остварење требало би да има своју премијеру за два месеца, а по Васовићевим речима није немогуће да се приказује и у овдашњем „Синеплексу“.

Ових дана учествује на великом међународном филмском форуму у Луксембургу који је посвећен анимацији. Стиче се утисак да свуда ради, сем у завичајном Крагујевцу.

- То је невероватно, али истинито. Разговарао сам са свим позоришним управницима и никад ништа. Имао сам у плану канадско-српску копродукцију са изузетно занимљивим канадским текстом „Могући светови“. Из Канаде би били покривени трошкови писца и остало, молио сам - само ми дајте ансамбл и струју и - опет ништа. Штета, надам се и волео бих да радим овде јер познајем и волим крагујевачке глумце и некако ми је природно да радим у свом граду... Али, изгледа да нико у свом селу није постао пророк, завршава Васовић.

Зоран МИШИЋ

представе „Празна омча“ и „Крвави Божић“ које су на репертоару крагујевачког „Абрашевића“.

За турску националну телевизију 12. октобра у Сремским Карловцима, са групом „Бистрик“ чији је дугогодишњи члан, снимио је заједнички концерт са колегама из Турске, бендом „Ајух“ који војкаље предводи тамошња музичка звезда, певачица Фехмије. Обе групе заједничким снагама изводиле су њихове и наше карактеристичне мелодије.

Такође, Милинко Ивановић Црни као музичар је заступљен и на новом албуму популарног бенда „Ортодокс келтс“ где је његово музицирање на нашој традиционалној фрули упаковано са њиховим келтским пајперашким звучима.

З. МИШИЋ

ВАСОВИЋ СА МИЛИЦОМ ДИМИТРИЈЕВИЋ, ДИРЕКТОРОМ ФОТОГРАFIЈЕ НА СНИМАЊУ ФИЛМА „ПАПИР ТРПИ СВЕ“

У Торонту Васовић води и српско позориште за децу, али и одрасле.

- Радим и озбиљне и неизбиљне представе. На пролеће припремамо премијеру Дирематовог комада „Физичари“. Од истог писца, којим сам ја фасциниран, већ смо радили славни комад „Посета старе dame“, а у позоришту за децу припремам и „Малог принца“. Срби к'о Срби, не могу никако да се сложе, па само у Торонту постоји чак шест активних српских позоришта попут „Полета“, „Српског позоришта Торонто“, соло продукција... То је добро за театар, али лоше за наше сународнике, каже Васовић.

Зоран МИШИЋ

представе „Празна омча“ и „Крвави Божић“ које су на репертоару крагујевачког „Абрашевића“.

За турску националну телевизију 12. октобра у Сремским Карловцима, са групом „Бистрик“ чији је дугогодишњи члан, снимио је заједнички концерт са колегама из Турске, бендом „Ајух“ који војкаље предводи тамошња музичка звезда, певачица Фехмије. Обе групе заједничким снагама изводиле су њихове и наше карактеристичне мелодије.

Такође, Милинко Ивановић Црни као музичар је заступљен и на новом албуму популарног бенда „Ортодокс келтс“ где је његово музицирање на нашој традиционалној фрули упаковано са њиховим келтским пајперашким звучима.

З. МИШИЋ

Сусрети

АМЕРИКАНАЦ У КРАГУЈЕВЦУ – УЧИТЕЉ БЕЈЗБОЛА

Овде је комшија Кључни човек

Пре десетак година упознао је Србију, а сада је са породицом дошао у Крагујевац да „направи“ бејзбол играче и њихове будуће тренере. Остаће овде две године, закупио је кућу у Влашишту и већ стекао добре комшије, које су га подучиле да спреми дрва за зиму и прави српски ајвар

Джемс Скивали (32), маркетинг менаџер и тренер бејзбола из Тексаса, трећи месец живи у Крагујевцу, где се досељио да формира бејзбол тим. Увелико организује тренинге у основним школама и тражи талente за овај типично амерички спорт. Са њим су дошли и супруга Кејти и двогодишња ћерка Ебикејт. Породица је у насељу Влашишту изнајмила кућу.

Прво што је у Србији успео да схвati јесте да смо народ рођен да прекживи све недаће које су пред њега стављене. Друго што је научио је да су у Крагујевцу кључни људи - комшије! Од њих је Џејмс сазнао како преграти зиму у време економске кризе и на време почeo да цепа дрва и кува ајвар. За два месеца боравка у граду на Лепеници Џејмс је, како рече, безбрдој путу чуо питање: зашто си дошао из земље у којој многи млади Срби одлазе у потрази за „америчким сном“?

■ Да некоме остави бизнис

Србија је лепа земља, само да је мало више пара. Знам да многи одлазе и траже бољи живот у Америци. Да није економске кризе, ово би заиста било идеално место за живот. Овде можете да пустите дете да се игра напољу, родитељи не морају да прате своје малишане на сваком кораку. Нико нигде не жури. Пије се кафа на сред улице, у баштама кафића не можете да нађете слободно место. Са комшијама се седи по два- три сата у двориштима, испијају се кафице и ракије, смешка се Џејмс.

Он каже да је у Србији због своје мисије да у Крагујевцу направи бејзбол клуб, за шта је себи дао рок од две године. Већ има двадесетак ученика у основним школама, који вредно тренирају. Скивали оцењује да су малишани талентовани, иако никада нису узели палицу у руке. Он истовремено обучава и тренере који ће преузећи руковођење после његовог одласка.

- Дакле, нисам дошао да узмем новац, већ да оставим некоме бизнис. Ја потом идем даље! Први пут сам дошао у Србију 2005. године,

ЏЕЈМС НА ЦЕПАЊУ ДРВА СА ПРВИМ КОМШИЈАМА СЛОБОДАНКОМ И ЗОРАНОМ ВАСИЉЕВИЋИ

после завршеног факултета. Са друштвом сам имао бициклистичку туру уз Дунав. Остао сам тада две године у Србији и обећао себи да ћу се вратити. Моја породица у Америци, у Тексасу, није благонаклоно гледала на такав избор места за живот. Били су забринuti, јер нису имали добре информације о Србији. Моја бака је чак одлучила да дође и посети ме, како би се лично уверила да сам на безбедном месту. Након ње долазили су и моји родитељи. Када су видели да се слике које су долазиле до њих не поклапају са стварношћу, отишли су спокојни, објашњава Џејмс.

На питање шта је било пресудно да избор Србије, млади Американац каже да је одлуку донео у време поплава у нашој земљи. Џејмс је тада организовао своје пријатеље из Америке и читава група је дошла у Обреновац, Краљево и Параћин да помажу у чишћењу кућа. Постоји је раније био у Србији, он је одлучио и да остане.

■ Политика га не занима

Овде вас старији

људи третирају као своје дете. Брину како смо се снашли, нуде се да нам причувају Ебикејт кад затреба. Није проблем ни што сам пре некојујутро пробудио комшију да ми позајми кабл за трофазну струју како бих истругао дрва. Грејемо се на гас у кући, или овде кажу да није лоше припремити који кубик дрва. Комшије

знају боље, па сам послушао. У кући имамо камин, па ако затреба... Показали су ми где је пијаца за дрва и тамо сам их купио за 35 евра по метру, објашњава Американац који је све најбитније за живот у Србији сазнао од комшија.

Џејмс каже да је у Крагујевцу прво научио о значају људи који живе поред вас.

Комшија је кључни човек у животу сваког Шумадинца. Сви остали су далеко, а он је увек ту. Сада тренутно помажем комшијама Васиљевићима да нацепају и претерају своја дрва под трем. Друга комшињица често сврата да пита да ли нам нешто треба. Научила је моју супругу да прави гибаницу. Због њих се

БРЗО ПРИЛАГОЂАВАЊЕ

И српски језик им добро иде

Џејмсова супруга Кејти је медицинска сестра. Она похађа часове српског језика и одлично напредује. Пар има бебиситерку која чува малу Ебикејт. Млади пар се после само два месеца одлично сналази по Крагујевцу, већ знају где су најбоље месаре, где је храна најефтинија, где су наболи кафићи, где се продају најбољи колачи.

осећамо да нисмо препуштили сами себи. Када су ме подучили све о грејању, почели су мене и супругу да уче о значају зимнице. Пржио сам ајвар поред шпорета више од два сата. У ствари, читав тај процес са паприкама трајао је скоро цео дан. Пекли смо их, луштили, мле-

КРАГУЈЕВАЧКИ КЛИНЦИ КОЈИ СУ СЕ „ПРИМИЛИ“ Н

In memoriam

Радован Шаренац Шаре

(Београд 20. X 1952 - Крагујевац 17. X 2014)

Витеz пробада аждају досаде

НАЛАЗИМ се пред немогућом обавезом да забележим вест и опростим се у име многих пријатеља од Радована Шаренаца Шарета, немогућом – зато што смо сви веровали у „философију спадала“, па и у његову контраверзну личност која је „суга а дебела“, али никако нисмо у стању да поверијемо у његово напуштање наше света. Доћи ће, међутим, неки нови после нас, чији ће свет, по свemu судећи, бити пунији досадом неголи је овај наш, јер је немогуће претпоставити да ће се икада више појавити неко ко је са таквим успехом уништавао духовно безнађе и једноличност као што је то чинио Шаре. Због њих, због парадигматичности, морамо забележити и ово што је незабележиво.

Радован Шаренац рођен је у Београду 20. октобра 1952. године, на Дан ослобођења родног града, као да је првим кмеком обелоданио главне тезе своје животне философије. Она се темељила на безмерној тежњи ка слободи и на инсистирању на главном, централном. Шаре се једино и може приближити разумевању онима који га нису познавали самим собом, његовим опаскама, тако је на плитке упадице навалентних саговорника знао да каже: „Сачекај мало, дошли су ми неки људи из Београда.“

Али општа метежност велеграда, са провинцијализмима предграђа, није место где цветају овако ретки цветови, прст судбине га је још у дечаштву усмирио у Крагујевац, велики а мали град, средину која споредно и главно не раздва.

Са притиском педагођије сучио се први пут у Основној школи „Радоје Домановић“, потом у Техничкој школи, факултет и по, када се саберу сви положени испити, стекао је на неколи-

ким факултетима од Београда до Ниша. Ипак се није дао, премда је на некима стизао надомак дипломирања, званично ниједан није окончао. Студирају језике (немачки и француски), светску књижевност, грађевину. Путовао, видео Париз, Лондон, Минхен, Праг, Италију, егзотичне пределе далеког југоистока... Дошао, видео, победио.

У Берлину, тадашњем ДДР-у, кратко задржан и испитиван од полиције зато што је у торби носио књигу руског философа Михаила Бахтина на француском језику. Иста књига, после тога, у возу му је украдена, чиме је постао мисионар слободне мисли. Размишљао је у сагласју са стихом његовог пешничког друга и корифеја покрета клокотизма, којем су заједно осамдесетих година прошлога века припадали: „Без отаџбине, родитеља и осталих лажи.“

Да, размишљао, а ипак био нејан син, брат, ујак, рођак, кум и пријатељ. Плакао за онима које је волео. И пио. Псовао, кад је неизбежно било, и то на сочном српском језику, како је то пре неки дан учинио и Петер Хандке уочи примања Ибзенове награде. Када је показао како се постаје велики бизнисмен, угасио посао, што белодано сводчи о томе шта је мислио о колотечини.

РАДОВАН Шаренац писао је новинске чланке, поезију и есеје, а ипак никада није објавио ниједну сопствену књигу. Зато је предуређио, књижевнојезички и ликовно уредио многе књиге више или мање талентованих писаца, уредио и написао много бројне каталоге за ликовне изложбе и приказе књига и

РАДОВАНА ШАРЕНЦА НА ГРОБЉУ „БОЗМАН“ ИСПРАТИЛИ СУ БРОЈНИ ПРИЈАТЕЉИ И ДРУГОВИ

ИЗ ПЕРА ЛИЧНОГ БИОГРАФА

Ква-ква де

(друго допуњено издање)

Знао сам ја да је увек опасно да пишеш о живима. Ни о мртвима није лако, али се они не буне ако нешто погрешиш. Међутим, живахи се, богами, не дају. Тако је и поменути Херцеговац реаговао. Додуше, није лоше. Тако да би у ствари овај текст могао да се подведе под уредничко-ауторску интервенцију. Зато и има форму допуњеног издања приче Ква-ква дебела.

Иесник, режисер, писац, издавач, новинар, дизајнер, лектор и колектор, шахиста, преферансиста, клокотриста и таксиста, а, надасве, савезни трговац. Овако набилдовану биографију издржао би мали број живљих људи, а она је само мањи део животне путање Радована Шаренаца Шарета.

Одмах ћу прескочити његових раних дванаест година јер се нисмо ни познавали. Био је детињасто заслужни „гробљанац“ – ко данас воли игру око гробних места?

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У „ПЕСНИЧКИМ НОВИНАМА“ 1980:
ШАРЕНАЦ СА ДЕСАНКОМ МАКСИМОВИЋ И АДАМОМ ПУСЛОИЋЕМ

ИСПОД НЕВОЉЕНОГ СНЕГА

Радовану Шаренцу Шареју,
трана на којој
цветају пријашељи

Кад сам једном носио себе
и нисам могао да подигнем
то што ме је теретило
све стопу по стопу
све тамо и овамо све

а спавао је он у углу
савијен ко јаворово гудало
и цицао тако баш
у шареном ропцу
тужне ли мелодије браћо
од оног што цици
тужнија ономе којем се цици

и шта сад

остао је испод невољеног снега
тај заперак туге
из којег ће два несретна пелцера
да израсту.
Ненад Кебара

НА СЦЕНИ У ДОМУ ОМЛАДИНЕ У „МАРАТОНЦИМА“ 1974, ШАРЕ ДРУГИ С ЛЕВА

Написао Неша Каубој
децембра 2011.

бела

Отац Влада, Херцеговац, командир полиције, био је веома строг и свог сина је, по правилу службе званом ПС, послao у Техничку школу — „по сигурно парче хлеба“. Са дипломом техничара било које струке посао је био загарантован. Додуше, слабије су пролазили једино хемичари, али је и за њих било места због обавезе РО да приме приправнике.

■ Шаре - па грађевинац

Одлазак у Техничку школу за Шарета је на известан начин представљао почетак вођења паралелног начина живота. С једне стране, желео је да му родитељи буду задовољни резултатима школовања, а с друге, сви његови интересантни другови су отишли у Гимназију; а он је желео да буде са интересантним: шашавијим, духовитијим и, барем, најкултивисанијим.

Није њега само друштво привлачило Гимназију. Били су то и предмети којима је био помало окупiran. Књижевност, пре свега, коју се у Гимназији у то доба придавала велика важност. Он је, ипак, све то савладао и много више него што је школски програм захтевао. У слободним сатима, уторком, читао је, изучавао књижевност и врзмао се по Дому омладине.

Каква би Галаксија била без аутостопера. Елем, почетком седамдесетих Шаре се дао у аутостопирање. Са Николом, па са Пушом и Владом и онда сам. Десетак – дванаест година, лети, а богами и по зими, прокрстарио је Западну Европу да не може бити горе. Лондон, Берлин, Париз, Амстердам, Копенхаген, Стокхолм... Све је било ус-

СА РАДОМИРОМ МИХАИЛОВИЋЕМ ТОЧКОМ 1981.

то дошло до изражaja у представи „Маратонци трче почасни круг“ Драмског студија Дома омладине (у Калетовој режији). Маестрално одиграна улога (Милутина) привукла је, у оно време (1974), бројну публику у Театар „Јоаким Вујић“, који до тада, а богами ни до дан-дanas, није могао да се похвали да је имао представу за коју се тражила карта више. И то шест пута. Представа је „скинута“ због успешности. Што је било објективно.

Када следеће године (1975) управник Дома Мирко Ђоковић није дао да се спрема представа „Радован трећи“, Шаре је са друговима из поменуте представе, плус Миленко, основао Академско студентско позориште „Светозар Марковић“ (данашњи СКЦ), које је радило у оквиру Универзитета. Градске власти (читај Прока Проналазач и још тројица) такође нису дозволиле да се припреми та представа, проценивши драму као антидржавну! И то исте године када је представа „Радован трећи“ у извођњу Атељеа 212 добила Стеријину награду.

После ових забрана и ситнијих скоба са омиљеном и једином фамилијом, Радован је нагло решио да промени живот и кренуо је у печалбу, у Француску, у Париз код друга Миша Радовановића Француза. Тамо је научио да лепи и шије кожу и преводи мало уклете савремене песнике. Таман када је почео да се сналази, у Париз је дошао отац Влада и подговорио га да се врати кући.

Делимичан спас за „пропалог студента“ припао му је када је из Париза отишао право у војску. Потом се вратио у Крагујевац, али ништа више није било исто. Помиривши се са Ђоковићем, поново се вратио у егзил Дома омладине: сликарима, песницима, музичарима и осталим маргиналцима. Написао је текстове за соло албум Р. М. Точка „Зашто не волим снег“.

Златно време трговине (Франко мртав – Рабат у Мароку) које је Шаре

пут, ако сте заљубљеници „трћења раздаљине“.

По завршетку Техничке започео је студије грађевине у Нишу. За вршио је две године са одличним просеком. И то је био крај дављења грађевинском науком. Искрено, она га и није привлачила, али је студирао родитељима за љубав. Пре свега због оца Владе.

Тешко, али одлучно се пребацио у Београд и започео студије математике (статистика), па немачког језика и светске књижевности. Пошло је лепо, али Београд поред факултета има и живе песнике, писце и богат културно-уметнички програм. Ту је киксирао: запливао је широким завеслајима; бавио стварицама које је вoleо. Писао је, дебатовао и тихо рецитовао. За онај други део живота морао је да полаже испите. Прву годину пребрдио је некако. Али данак је морао да плати. Све више је занемаривао факултет и студије, а посвећивао се писању, преписивању и дружењу са поетским светом.

■ Рано оistareli револуционар

Изванредан таленат за глуму, козеро-комендију и аутоиронију испољавао је одувек. То је нарочи-

Шаре је написао текст, режирао и играо главну улогу у драми „Извини, али опости“, отклоњено љубавној и трагичној трилогији, која је на известан начин представљала највећу косовске трагедије и клокотризама у Крагујевцу (у том правцу озбиљан град никад не мањка). Трагедија је изведена пред препуним баштенским аудиторијумом у Дому - само једанпут. Вероватно да је због неадекватне употребе маневарске муниције била „забрањено-склоњена“ (тише, тише, Шарлота, шеву се).

У том периоду, по речима Мирка Ђоковића, на Шарета је највише утицаја имао Бора Хорват, песник, који је Радовану „дао тешке читанке“. Није умео да „ручка живот“.

Почетком осамдесетих Радован се, попут свих рано оistareli револуционара, изнашао у редакцији „Погледа“ (нечетничких, на жалост или на радост, свеједно). Тамо је издржao петнаестак бројева док се није сукобио са концепцијом супрог Турчина, благоглагољивог Панте и расталентованог Анте. Хтео је да пише да вриште. А то никад није могло.

У међувремену покушавао је да настави свој прави живот. Одселио се од рођене куће у поткровље кафане Балкан. Силазио је у кафана као у дневну собу, у папучама. Имао је свега, изузев кованог новца.

■ Трговина, па „културна“ кафана

Онда је беспарцију решио да прекине. Запослио се као хонорарни трговачки путник у „Такову“. Радио је три године, а кад нису могли да му исплате хонорар за енормну продају, он се, захваљујући Радету и Бати, окренуо трговини папиром и канцеларијским материјалом. На све ствари које нису биле уметност гледао је као неизбидне и неважне: сламајуће зезање. Тако је било и са трговином. Спремношћу да се поигра, али и за туђ појас задене, знањем и некаквом несвакидашњом интелигенцијом у тај свет је ушао као Док Холидеј на Дивљи запад. Био је најбржи у доношењу одлука, куповини и продаји. Стварао је сумњиве вишкове новца тамо где их и није било, тако да је имао да му „да кева да плати струју“, у тренуцима кад је вадио штосове безвездних пара пред зазорним очима. Из таквог „зезања“ купио је два стана и аутомобил.

Златно време трговине (Франко мртав – Рабат у Мароку) које је Шаре

НАПИСАО ТЕКСТ, РЕЖИРАО И ИГРАО ГЛАВНУ УЛОГУ У ПРЕДСТАВИ „ИЗВИНИ, АЛИ ОПОСТИ“

ШАРЕТОВА КУЛТУРНА КАФАНА „СТАРИ ЗЕЛАНД“ 2001. ГОДИНЕ

ВЛАДА БОРЂЕВИЋ, МИША ХРЧАК И ШАРЕ НЕКАД ДАВНО И МНОГО КАСНИЈЕ РАДОВАН И ВЛАДА

право у пензију. Наравно, никада је неће примати од поштара, али кад се „Стари Зеланд“ затворио, више никде није радио. Његово име је Легендарни Пиција, и ако бисмо неком рекли његово право име, слабо да би га ко по њему разазнао (Раденко Ђекић).

Шарету је отац умро за време рата у БиХ. Он је завет који је дао своме Влади на самти да ће га сачхранити у родној Херцеговини могао да испуни једино ако оца кремира и полујатно пренесе урну у земљу у којој је беснео рат. То је и учинио. Зли језици кажу да је, када је кренуо на пут, напунивши ладу свим потребним стварима за пристојну сахарну – за боравио урну. У међувремену, другарица мајка му је алармирала другове од Крагујевца до Подгорице. Вратио се из Станова, али то је већ било ужасно касно за хроничара Мићу. Штос је био рођен. И Шаре је само могао да каже: „Али тата, али маја? Или... колико разбојника?“

Када је продао стан у коме су некад живели његови родитељи и новчанице поделио са сестром, од свог дела купио је такси и извршио већ набубрео повраћај. Једно време док су таксији приходовали, није било лоше. Онда су се приходи драстично смањили, морао је и он да таксира, а то није волео таксативно.

Углавном није одустајао од писања, преписивања (другак у Срезу), хармонизације у односима полуусловна, и од издавања других. Годинама се бавио „оправљањем“ књига. На жалост, по правилу су му недостајали дужни, али он још увек не одустаје. Што би се рекло: ква-ква, дебела.

П. С. Пију – пију ква, смршала дабогда.

КРАГУЈЕВАЧКИ ФЕСТИВАЛ АНТИРАТНОГ И АНГАЖОВАНОГ ФИЛМА

Најбољи студенски филмови из региона

КРАФ ће ове године бити једини фестивал антиратног филма који ће на једном месту окупити младе филмске ствараоце из свих земаља бивше Југославије. Поред филмова академаца, крагујевачка публика моћи ће да погледа и ревијални део састављен од новије регионалне продукције. Фестивал је од ове године такмичарски

Осмо издање јединог аутохтоног крагујевачког филмског фестивала, КРАФ-а (Крагујевачки фестивал антиратног и ангажованог филма), који ће се одржати од 27. до 31. октобра, тематски ће бити посвећено студентском филму.

КРАФ, или како се ове године зове – „Академски КРАФ”, по први пут је такмичарског карактера. Учествоваће студенти државних филмских академија из целог региона са преко 20 филмова. Посетиоци ће имати прилике да погледају ауторска дела из Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније, Словеније, Косова и Хрватске, тако да ће КРАФ ове године бити једини фестивал антиратног филма који ће на једном месту окупити младе филмске ствараоце из свих земаља бивше Југославије.

Циљ је да се младим људима пружи прилика да покажу свој таленат и да се, колико је то могуће у овом тренутку економске кризе, истима да и мали подстицај кроз новчане награде које су симболичне. Прве три награде доделиће жири састављен од еминентних стручњака у области филма и филмске уметности, на челу са Миланом Никодијевићем, професором продукције на новосадској Академији, оснивачем једног од најстаријих филмских фестивала у Србији (Фестивал филмског сценарија у Врњачкој Бањи) и познатим документаристом, каже пи-ар фестивала Марија Илић.

Овогодишње издање фестивала трајаће пет дана у простору Дома омладине, током којих ће поред такмичарских филмова, посетио-

ФИЛМ
„БЕЗ ТРАГА”

ци моћи да погледају и ревијални део састављен од нове регионалне продукције.

Ван конкуренције биће представљено остварење „Људождер вегетаријанац“ Бранка Шмита, прошлогодишињи хрватски кандидат за Оскара.

„Људождер вегетаријанац“, други део Шмитове трилогије на тему патологија у хрватском друштву, је трiler о криминалу у тамошњем здравству. Фilm слика недела моралног чудовишта Данка Бабића, гинеколога, који, у намери да оствари свој циљ, иза себе оставља бројне жртве, не презира ни од чега. Парадокс у наслову филма није случајан, јер је ово дело сту-

докторов пријатељ полицијац заташкава злочине, а медицинска сестра затвара очи пред нерегуларностима.

Поред тога, публика КРАФ-а видиће и неколико документараца. Тако ће се на репертоару наћи филм „Без трага“, који је проглашен за најбољи домаћи краткометражни филм 2010. године, на београдском Фестивалу документарног и краткометражног филма. Ово остварење Маше Нешковић, говори о четворици младих војника који одлазе на стражу, али један од њих види више него што би смео. У мистичном разговору са шумом са самим собом, он долази до прекретнице и доноси одлуку која неће променити само његов живот.

Потом и филм младог редитеља Ивана Кнежевића „Тамара“, који је овацијо прву награду за студентски филм на Фестивалу филмског сценарија Врњачка бања 2012. године.

Фilm говори о тешкоћама које млади људи имају док покушавају да успоставе аутентичне односе. Веза

„БОЖЈЕ ПИЈАНИЦЕ“, ПО СЦЕНАРИЈУ И РЕЖИЈИ СИЛВИЈА МИРОШНИЧЕНКА

први пут снимио крајем деведесетих. Скоре деценију касније Силвијо проналази неке од актера, док се другима губи сваки траг.

Такође, део програма биће посвећен и ретроспективи досадашњих најбољих филмова младих аутора са прошлогодињих издања КРАФ-а, као и пратећи програм у виду визуелног фестивала „Пејстап“ у организацији уметничке групе „Зид“.

Улаз на све програме КРАФ-а је бесплатан, а фестивал организује невладина организација „Миленијум“ из Крагујевца, уз подршку Министарства културе и информисања Републике Србије.

Мирољуб ЧЕР

ВАН КОНКУРЕНЦИЈЕ БИЋЕ ПРЕДСТАВЉЕНО ОСТВАРЕЊЕ „ЉУДОЖДЕР ВЕГЕТАРИЈАНАЦ“ БРАНКА ШМИТА

дија о појединцу вредном презира, али и о сецирању друштва, које се придружило прљавој игри, у којој

за једну ноћ изненада постаје драма у животу младића када девојка, с којом је провео ноћ, одлучи да по-

КОНКУРС ГАЛЕРИЈЕ СКЦ-А За два простора

Галерија СКЦ-а расписала је конкурс за излагање у 2015. години за оба галеријска простора – Галерију СКЦ и „Контакт галерију“, а конкурс је отворен од 15. октобра до 5. новембра ове године.

Конкурс је отворен за самосталне уметнике, излагаче и кустоске изложбе-пројекте аутора из Србије. Конкурсом су обухваћени и једнодневни програми – презентације, пројекције и промоције. Такође, на конкурс могу да се пријаве и студенти завршне године факултета и академија уметности. Све пријаве разматраће уметнички савет галерије СКЦ.

Конкурсна документација треба да садржи краћи опис пројекта, визуелну документацију до десет репродукција радова, који се предлажу за изложбу са називом, техником, димензијама и годином настанка професионалну биографију и контакт податке.

Овдашњи Студентски културни центар излагачима обезбеђује путне трошкове аутору, на дан отварања изложбе; трошкове штампања каталога, плаката и позивница, аутору се обезбеђује 30 каталога, као и медијско представљање аутора. Услови излагања и обавезе аутора дефинишу се уговором.

Аутор је у обавези да остави један од радова са изложбе у власништво галерије СКЦ-а. Аутори своје пријаве могу послати на мејл адресу: galerijaskc@skcrg.com или поштом на адресу: Студентски културни центар, Крагујевац, Радоја Домановића 12, 34000 Крагујевац са назнаком „За конкурс галерије“.

Конкурсна документација се не враћа.

Резултати конкурса биће саопштени до 12. новембра, а за све додатне информације заинтересовани се могу информисати путем телефона 034 336-122.

У галерији „Мостовима Балкана“, у петак, 24. новембра, биће отворена изложба мозаика под називом „Житје беле“, ауторке Оливере Штрабац.

На мозаицима које је исткала Оливера Штрабац, вештим умећем занатлије и уметника, изронили су архетипови у вечитој борби основних дуалности људског поретка и тока природе. Оштро и угласто, наспрам облог и меког, бела наспрам златне боје или у апсолутној хармонији са њом, гвоздене конструкције које продиру кроз камен повезују га и ломећи истовремено, говоре о прапочецима човековог утицаја над окружењем и покушаја контроле над материјалима, који ће се кроз симболичку мисао и аналогију, претворити у употребне предмете са дубоком поруком која ће и данас у естетском смислу задржати своју лепоту и особеност.

У каталогу изложбе др Виолета Цветковска Оцоколић наводи да на месту где се сусрећу илузија и изобиље виртуелне стварности, Оливера Штрабац оставља печат у белини и статичним формама које изнутра пулсирају и захтева од посматрача да се изненади. То изненадење захтева пажњу која ће се

преобразити у размишљање, а потом у молитву и духовно задирање.

Симбол код Оливере Штрабац није ни знак ни украс, већ снажан покретач у буђењу појединца, у изненадивању лепотом унутрашњег света и његовим богатством. Правоугаoni формати, својим вертикалним правцем указују на успињање ка небеском и божанској. У њима се препознаје оса света (axis mundi) или и тежиште човека. Симбол уздизања душе и превазилажења материјалног света исказан је правцем нагоре, насупрот хоризонталном положају у који се човек повија и смешта под теретом својих мука. На тај начин уметница приказује распетост сваког човека и супротстављеност између материје и духа док се у средишњој тачци, у златном печату не обједине и дају могућност човеку да досегне Бога унутар себе. Белина мозаика, Аронових штапова који ће процветати обогаћени латицама духовног изобиља, указује на ствараљачки зрак који силази са неба или се успиње у роси која у рану зору ишчезава, каже др Виолета Цветковска Оцоколић.

Оливера Штрабац рођена је 1974. године у Земуну. Завршила је ФПУ у Београду, одсек зидно сликар-

ство, у класи професора Мирољуба Лазовића. Бави се мозаиком, муралом, сликарством и графиком, а до сада је имала девет самосталних и великих колективних изложби, у земљи и иностранству. Такође, учествовала је у раду бројних ликовних колонија. Добитник је више награда и признања за мозаик. Члан је УЛУПУДС-а од 2011. године.

Изложба „Житје беле“ биће отворена у 19 часова, а овдашња ликовна публика биће у прилици да је погледа до 6. новембра.

ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ „ЦЕЗ ФЕСТ“

Три дана цезијане

Од 24. до 26. октобра, у Књажевско-српском театру крагујевачка публика биће у прилици да види Волфганга Пушнига, Јакоба Андершкова, Оскара Норијегу са њујоршким триом Марка Капелија, Кочетов квинтет, Нилс Вограма, Дејвида Бинија и Васила Хаџиманова

Iетнаесто издање интернационалног „Цез феста“ одржаваће се од 24. до 26. октобра, у Књажевско-српском театру, а крагујевачка публика биће у прилици да види најзначајнија имена светске и европске цез сцене.

На овогодишњем издању фестивала публика ће у петак, прве вечери, чути једног од најутицајнијих европских цез музичара Волфганга Пушнига, као и вишеструко најављиваних данских цез уметника, пијанисту и композитору Јакобу Андершкову.

Волфганг Пушниг (саксофон, Аустрија), Џон Сас (туба, САД) и Мамаду Дијабате (балафон, Буркина Фасо) укрутају удаљене културе Европе, Америке и Африке у стварању оригиналног музичког космоса изван стилских граница. Музику карактеришу лепршаве мелодије саксофона, земљани грув тубе и егзотични ритмови балафона, са основом у старим Самблапесмама, ритмовима и плесовима из Буркине Фасо. Њихов сусрет је експресија виталности, комуникације, индивидуалности и заједништва – манифестација чисте музикалности тројице великих мајстора свог заната.

Јакоб Андершков сматра се тренутно најталентованијим данским цез уметником. Овај пијаниста, композитор и лидер различитих формација, више пута је заслужио „Danish jazz music award“ у различитим категоријама. Критика описује његову музику као „древни нордијски бајковити цвет који се појако отвара и поприма нове боје“. Његов нови пројекат представља мешавину класичне музике и цеза, у друштву троје гудача и перкусионисте. Прошле године добио је најбољег композитора, а албум са гу-

дачима номинован је за најбољи албум 2013. године.

Друге вечери фестивала, прави цез драгуль, како често представљају прву звезду андерграунд цез сцене Оскара Норијегу, публика ће чути заједно са њујоршким Марко Капелијом и то је једини концерт који ће овај чарабњак на кла-ринету извести у региону. Исто веће публици ће премијерно бити представљен деби албум искусних и домаћој сцени добро познатих музичара сада окупљених у Кочетов квинтет.

Тим поводом Ксенија Кочетова истакла је да је велико задовољство што ће у свом родном граду и на фестивалу уз које су и они као музичари расли, имати прилику да представе свој првенац.

Последњег фестивалског дана, у суботу, 26. октобра, публика ће бити у прилици да ужива уз Нилс Вограма и његов трио „Носталгија“, тренутно најактуелнији бенд на европској цез позорници. Овај немачки тромбониста улаже класич-

рио изузетно запажену каријеру у Немачкој, али и шире, на европској цез сцени.

Фестивал ће затворити љујоршки цез саксофониста Дејвид Бини, који ће на сцени укрстити инструменте са својим дугогодишњим пријатељем Василом Хаџимановим и његовим бендом. Овај програм представља два аспекта уметничког рада нашег истакнутог композитора и цез музичара. У првом делу наступа Васил Хаџиманов изводи композиције за акустични цез трио, програм који је раније објављен на албуму „Ел Равал“, а у другом делу представља се електрична постава овог бенда. Специјални гост и акустичног и електричног програма биће алт саксофониста Дејвид Бини, један од најистакнутијих америчких цез уметника средње ге-

да се за петнаест година ниједан бенд није поновио.

Осим главног програма предвиђена је и изложба плаката свих претходних фестивала, али и посебна посласница – цем сећи након концерата. У оквиру едукативног дела „Цез феста“ у суботу, 25. октобра, у 12 часова, у сали Књажев-

но музичко образовање и европски уметнички дух да понуди оригиналну варијantu цеза, другачију од оног што стиже из САД-а, једнако занимљиву традиционалистичку и љубитељима нове импровизоване музике. Са тријом „Носталгија“ Вограм нуди лиричан уметнички програм, са посебним нагласком на баладна расположења. Бубњеве у трију свира истакнути српски музичар Дејан Терзић, који је остава-

нерације, са којим је Васил радио током боравка у Америци.

Гордан Матић, директор и селектор фестивала истакао је да и поред великих изазова које организација оваквог фестивала носи „Цез фест“ одржава се у континуитету већ 15. година за редом. Представљајући програм који и ове године доводи најзначајнија имена европске и светске цез сцене Матић је истакао и један од куриозитета фестивала

ско-српског театра, Макс Кочетов ће одржати бесплатну радионицу саксофона.

„Цез фест“ организује агенција „Ре-креативно“, а од ове године и у сарадњи са удружењем „Арт кварт“. Покровитељи су Министарство културе и информисања Републике Србије и Скупштина града Крагујевца, а фестивал су подржали „Аустријски културни форум“ и „Гете институт“.

М. Ч.

У НАРОДНОЈ БИБЛИОТЕЦИ

Промоција романа Саве Дамјанова

Промоција романа „Итика Јерополитика Ж Вук“, аутора Саве Дамјанова заказана је за четвртак, 23. октобар, у 19 часова, у галерији Народне библиотеке.

Главни јунак овог романа је Вук Стефановић Каракић, или вук као једно од врховних божанства старе српске религије. Кроз фрагментарно-биографску (или парабиографску) причу о великом књижевно-језичком реформатору, испричана је и „биографија“ српске културе од њених почетака до 21. века, као и својеврсна (такође фрагментарна) историја Срба током тог периода.

Стога поред главног јунака овде као важни актери фигурирају и Немањићи и антропоморфизовани Десетерац, као и Мехмед-паша Соколовић, бајколики Међедовић, „царствујући град Вијена“, Београд у време кнеза Милоша, Доситеј Обрадовић, Вуков „Речник“, Лукијан Мушички, хајдук-Вељкова Крајина, Први светски рат, српска уметничка авангарда, Јосип Броз Тито и Иво Андрић.

Пошто је сам Вук променио ток наше језичко-уметничке традиције, Дамјанов у савременом контекstu оживљава специфичне језике минулих епоха које тематизује његов роман, са јасном аутопоетичком свешћу о томе да су (вођени сличним разлозима) сличне дискурсе неговали и један Кодер, Црњански или Павић. Свако од 23 поглавља овога романа почиње одговорајућим амблемом (праћеним насловом и стиховима) из барокне „Итике Јерополитике“, које потом аутор преображава у наратив задржавајући ипак њихов изворни – етички, гносеолошки или есхатолошки – смисао. Таква специфична шифра омогућава да се његова „Итика Јерополитика Ж Вук“ сасвим природно (и текстуално уверљиво) креће од фактографско-фикациональног, преко љубавно-митолошког, до езотеријско-мистичког приповедања.

Промоција романа организује Народна библиотека „Вук Каракић“, у сарадњи са ФИЛУМ-ом. У програму учествује Драган Божковић.

ла Лили Хејз? Зависи од тога ко пита.

Док случај поприма све шире размере у вртлогу тајни, ДНК-а анализа, обмана и лажи, у очима својих најближих Лили је истовремено и хладнокрвни убица и недужна особа. У лавиринту осуде и оптужбе, појавиће се неко ко жели да Лили, ипак, одслужи казну.

Потребно је да у петак, 24. октобар, позовете 034 333 116, после 10 часова и добијете ову књигу. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижару „Вулкан“, која се налази у Тргном центру „Плаза“.

НОВЕ КЊИГЕ

У збивању

Димитрија
Николајевића

Из штампе је управо изашла нова збирка песама познатог и признатог крагујевачког и српског песника Димитрија Николајевића по називом „У збивању“. Иако је реч о поети завидне, дуге и богате каријере „уметник случај“ уредио је овај пут да Николајевићеви стихови „у збивању“ изашну у библиотеци „Прва књига“ новосадског издавача „Меморија“.

Николајевић је рођен 1935. године у Београду, а већ деценијама живи и ради у Крагујевцу. До сада је објавио двадесетак збирки песама за које је добио престижне литературне награде попут „Златне значке“ КПЗ-а, „Повеље“ Удружења књижевника, „Ђурђевданске“ награде града Крагујевца...

Заступљен је песмами у више антологија и зборници савремене југословенске и српске поезије, а његови стихови превођени су на стране језике. И сам се огледао као антилогичар приредивши „Пут је круг“ зборник песама крагујевачког песника са коментарима.

У својој новој збирци, Николајевић доследан свом песничком рукопису на интиман начин обраћа се себи или и читавом свету. Сви они немирни, дамари и проблеми који тиште савременог човека, интелектуалаца и уметника инспирација су песнику са стихове који одишу поетском и животном зрелошћу, без испразне јалове ироније и немуштог сарказма, и сушних „јуриша на ветрењаче“. Песник не вакелише и „проповеда“ већ са душевним миром у себи својим пером посматра и описује свет око себе. А, сви смо свесни какав је он данас и зашто. Реч је о ствараоцу који лагано, баш попут његових стихова у збирци „У збивању“ своди уметничке и све остале рачуне, не оставши ником дужан и не бренујући никога о чему сведоче и наслови његових песама, попут: „Слуга Бога и ћавола“, „Било па прошло“, „Од рођења на вересју“, „Што се животу није дало“, „Кад умре човек“, „Трпим и крпим“...

Николајевић је, и као човек духовит, успео да ту своју особину – данас све ређу лепо „упакује“ у своје стихове попут песме „Нису Неми у Лапову“, тако драге и близке синтагме овдашњим житељима нашег атара. Ред је да за њу сазна ишира јавност а најбољи начин је кроз вршаве и пуне духа Николајевићеве стихове.

И на крају, на задњој корици књиге, песнички савет („Нагледај се света“) у којем поета вели: „Нагледај се васколиког света/Код очију не буди слеп.“, као срдчна препорука свим оним читалачким нараштајима који долазе.

З. М.

„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО“

НАГРАЂУЈЕ

У вртлогу тајни

Два најбржа читаоца „Крагујевачких“ биће и овог петка у прилици да својој библиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва“. Реч је о књизи Ценифер

Дибоа „Кад сви забораве“. Књига Ценифер Дибоа „Кад сви забораве“ је прича коју нећете лако заборавити и која вам неће пружити одговоре све до последње странице. На крају, само ви одлучујете шта сте видели и коме ћете поверовати.

Лили Хејз ужива у свему што нуди Буенос Аирес: величанствена здања, најукуснија храна и сјајни момци. Лили живи са Кејт, повученом и тихом девојком, коју је неколико недеља након почетка заједничког живота задесила кобна судбина. Проналазе је брутално убијену, у стану. А шта је за то време ради-

ла Лили Хејз? Зависи од тога ко пита.

Док случај поприма све шире размере у вртлогу тајни, ДНК-а анализа, обмана и лажи, у очима својих најближих Лили је истовремено и хладнокрвни убица и недужна особа. У лавиринту осуде и оптужбе, појавиће се неко ко жели да Лили, ипак, одслужи казну.

Потребно је да у петак, 24. октобар, позовете 034 333 116, после 10 часова и добијете ову књигу. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижару „Вулкан“, која се налази у Тргном центру „Плаза“.

ПРВА КРАГУЈЕВАЧКА ГИМНАЗИЈА У КУЛТУРНОМ И ДРУШТВЕНОМ ЖИВОТУ ГРАДА ИЗМЕЂУ ДВА РАТА (32)

У сусрет стогодиšњици школе

Пише **Дејан Обрадовић**

Схватање о величини и вредностима које су је издвојиле међу гимназијама у Србији, место и улога њених бивших ћака у стварању југословенске државе, важност коришћења традиције у васпитању нових генерација, утицали су да се у Првој крагујевачкој гимназији годину и по дана пре стогодиšњег јубилеја крене са осмишљавањем прославе, у самој школи, међу грађанима и у Градском поглаварству. Професор историје Радосав Марковић, који је одлично познавао престонички период у историји Крагујевца (1818–1839, 1840–1841) наговештавао је 1932. године да је тако важна годиšњица школе на помolu. Већ 16. децембра 1932. ученицима је за светосавски темат одређена тема „Пред стогодиšњицом наше гимназије“.

■ Удружење бивших ћака и наставника

Почетком децембра 1932. у дворани Гимназије, по идеји судије Драгутина Димитријевића, одржана је конференција бивших ћака и наставника. У уводном говору директор Душан Трипковић је истакао потребу да се оснује Удружење бивших ћака и наставника Мушкије гимназије „да би се тај значајни датум прославио што свечаније и да би се обележила трајним успоменом на тај период рада школе, која није само вршила снажан просветни и културни утицај на своје ћаке и средину у којој је живела, већ је припремала и многе генерације за велике националне потхвате...“

Оснивачка одбор, уз Душана Трипковића, чинили су Војислав Калановић, председник Крагујевачке општине, Драгутин Димитријевић, судија, Јован Бакић, судски писар, Радосав Марковић и Милен М. Николић, професори Гимназије. Оснивачка скупштина Удружења одржана је у дворани Гимназије 17. децембра 1932. када су усвојена предложена „Правила“. Удружење је закупило почетком 1933. у просторијама Уреда два одељења за своје канцеларије.

У првој управи место председника је припало директору школе, док су потпредседници били поменути судија Димитријевић и лекар Милош Ели. За секретара је одређен Милен М. Николић, професор, за благајника Стеван Јовановић. У удружењу су се нашли познати грађани и многи тадашњи професори школе – Душан Милојковић, Зарија Вукићевић, Илија Павловић, Лазар Пантелеј, Александар Влајић, Војислав Максимовић, као и бивши директор Милоје Павловић. Они су заједно са представницима Наставничког савета образовали самостални Одбор за прославу стогодиšњице Мушкије гимназије у Крагујевцу.

У току рада Одбор за прославу подељен је на секције: 1) Стални секретаријат; 2) Секција за дочек и смештај; 3) Секција за изложбе, музеј и декорацију школе; 4) Секција за штампу и радио-инсталацију; 5) Секција за припрему свечаног концерта; 6) Секција за свечаност; 7) Секција за претплату на Споменицу. Таква подела задужења помогла је да рад буде ефикасан. Огроман број ученика укључио се у послове око припремања прославе.

На седници Наставничког савета 21. јануара 1933. усвојено је да се прослава стогодиšњице одржи почетком новембра и такав предлог је упућен Министарству просвете. Савет је одредио Саву Ђукића, Глишу Годића и Машана Булатовића да у договору са Удружењем бивших ћака израде предлог програма свечаности за прославу. Да би се прослава успешно спровела ово Удружење и Наставнички савет формирали су заједнички одбор од 10 чланова, у коме су обе стране биле подједнако заступљене. За дане прославе утврђени су 4, 5. и 6. новембар јер су падали у дане када је Велика школа пресељена из Београда у Крагујевац 1833. године.

Из говора професора Алексе Веселиновића на светосавској прослави 1933, могао се јасно назрети карактер будуће прославе стогодиšњег јубилеја: „Основана на крвавом тлу наше лепе Шумадије, чији су синови живели и умирали само за слободу свога народа, наша је гимназија – пркосећи свима недаћама – за огромно време од сто година, својим топлим огњиштем била храм истине, доброте и лепоте; храм у који су улазила деца, а излазили не само пионери наше националне културе, него и хероји за остварење националног идеала. Али, наша Гимназија није била само храм, она је у исто време била и једна од оних ретких кула светиља на нашем словенском југу, чија је букиња допирала у све крајеве нашег поробљеног племе-

на и најтоплије осветљавала једну исту стазу, стазу која води братској заједници у једну исту слободну Југославију. Због тога прослава њене стогодиšњице, која се обавља у овој години, није само скромна слава од стране њених данашњих наставника и ћака, већ је то опште славље и од свих оних који њој дугују за своје добро, а то није ништа мање него једна од наших ређих културних и националних манифестација“.

Увод у прославу била је свечана годиšња скупштина Друштва за српски језик и књижевност из Београда, одржана 25. маја 1933. године у дворани Мушкије гимназије. Угледно Друштво представљали су председник Павле Поповић (1868–1939) и чланови Тихомир Ђорђевић (1868–1944), Урош Џонић (1887–1968) и Павле Стевановић (1885–1954). Укупно је дошло 20 чланова Друштва и око 20 студената. Госте је представио председник Одбора за дочек Милоје Павловић, директор Женске учитељске школе. У име Прве гимназије обратио им се директор Душан Трипковић. Седницу је отворио председник Друштва Павле Поповић и дао реч Милену Николићу, који је прочитао свој рад „Крагујевачка гимназија пре сто година“. Павле Поповић је одржао предавање о путовању Јоакима Вујића по Истоку. Професор гимназије Радосав Марковић је одржао предавање „Задужбина кнеза Милоша у Крагујевцу“.

■ Краљ Александар - покровитељ

На Видовдан је упућена молба краљу Александру да се прими покровитељства целе прославе, будући да је реч о прослави стогодиšње националне и културне активности Шумадије. Краљ се одазвао молби и дао 10.000 динара као свој прилог, о чему је Одбор обавештен 10. августа. Одборска делегација је 30. октобра пријављена у званичну аудијенцију на двор. Цео даљи процес организовања прославе представљао је јасну потврду жеље да се покаже национално јединство, над којим бди личност краља. У том симболичком делу посебну важност имају краљ, држава, црква и народ. Зато је неопходно да свака од ових установа буде представљена на прослави, па су, сем краља, преко посебних посредника, лично позвани патријарх Варнава, председник Владе Милан Сршић, председник Сената Јубомир Томашић, председник Народне скупштине Коста Кумануди, посланици и сенатори, као народни представници.

Позиви су упућени и министру просвете Раденку Станковићу и

бану Дунавске бановине Добрицији Матковићу, некадашњем ученику ове школе. Народ је посебно позван прогласом Одбора почетком октобра, где се, уз наглашавање доприноса Гимназије општем добру, издваја „југословенска мисао и љубав према Народу, Краљу и Отаџбини“.

На заједничкој седници Наставничког савета и Удружења бивших ученика и наставника ове школе, 19. септембра 1933. директор Трипковић је изнео шта је урађено да би се могла извести прослава. Са захвалношћу је примљена информација да се краљ Александар прихватио да буде покровитељ и даровао плочу од најлепшег онекса и 10.000 динара у готовини. Професор Стеван Јовановић је реферисао о финансијским питањима прославе. Износ од 50.000 динара одобрен од општинске управе „избрисан је“ у Министарству финансија, па се од општине нема чemu надати. Професор З. Вукићевић је реферисао о програму прославе и о секцијама које ће радити. Утврђен је програм свечаности. Милен Николић је изложио концепт „Споменице“, која ће имати пет делова.

Краљев дар примљен је 1. октобра 1933. У наставничкој сали Гимназије је 28. септембра 1933. одржана конференција око 70 представника свих културних, друштвених, хуманих, витешких, певачких и националних организација и Извршног одбора за прославу ради што бољег организовања „грандиозне прославе“. Директор Трипковић је изложио очекивања и нагласио улогу школе у прошlosti: „Не треба сметнути никад с ума да је некад из ове школе, из ове средине пулзирао дух за целу државу“.

„Политика“ је поводом прославе 30. октобра 1933. објавила два члanka. Први је говорио о наставницима, ученицима и наставном плану пре сто година, са фотографијом чуvenог директора Симе Жиковића. У другом чланку је пренет извештај Јована Ђорђевића из 1873. године о стању у Крагујевачкој гимназији. Радосав П. Марковић је 5. новембра објавио текст о ћакој дружини „Подмладак“. Наслови

У даљем раду је пројектована свечаност која ће се одржати 4–6. новембра. До овог дана на рачун за прославу прикупљено је 25.400 динара. Гимназија није радила од 22. октобра до 1. новембра да би се средила за прославу, па је тај одмор продужен до 8. новембра, пошто је Министарство просвете, због важности прославе и смештаја великог броја гостију, одобрило распуст свим средњим школама у Крагујевцу од 2. до 8. новембра 1933. године.

Рекламни плакат је урадио сликар Јубиша Наумовић, а по истој скици израђене су значке. Велика пажња је посвећена најавама, текстовима и извештајима у дневној и недељној штампи. Локални „Глас Шумадије“ је писао о ужурбанисти у школи која влада поводом прославе. О историји школе, њеним старим директорима, бившим наставницима и ученицима, писали су београдски листови „Политика“, „Правда“ и „Време“, загребачке „Новости“, љубљанско „Јутро“ и други листови, па је, према утиску Радосава Марковића, изгледало као да је „за момент цела земља упутила своје мисли Крагујевцу и скрушену погнула главу пред величином дела које је створено и заслугама великих народних идеолога и вођа, њених ученика“.

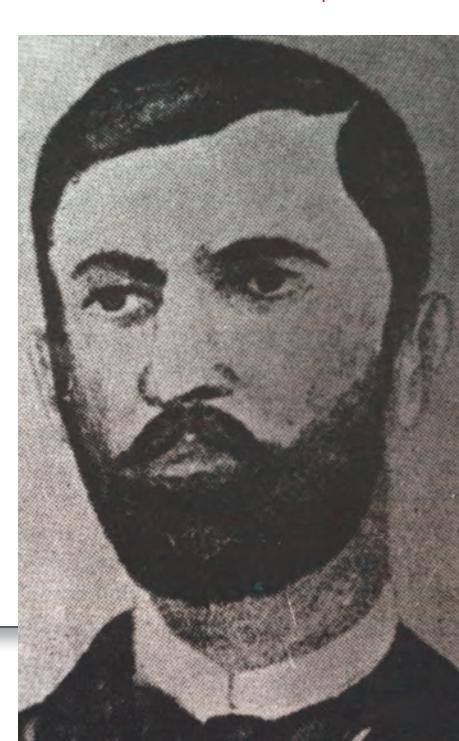
„Политика“ је поводом прославе 30. октобра 1933. објавила два члanca. Први је говорио о наставницима, ученицима и наставном плану пре сто година, са фотографијом чуvenог директора Симе Жиковића. У другом чланку је пренет извештај Јована Ђорђевића из 1873. године о стању у Крагујевачкој гимназији. Радосав П. Марковић је 5. новембра објавио текст о ћакој дружини „Подмладак“. Наслови

ДОГОДИЛО СЕ У КРАГУЈЕВЦУ

Пре 109 година: 22. (9) октобра 1905. умро је Михаило Илић, лекар и политичар. Рођен је 1856. године у селу Мечко-вац код Крагујевца.

Од 1903. године је био члан Српске социјалдемократске странке (ССДС). На парламентарним изборима одржаним 8. септембра 1903. године био је изабран за народног посланика у Крагујевачком срезу и тако је Крагујевац постао град са првим и тада јединим социјалистичким послаником у српском парламенту. Био је први социјалдемократски посланик у српској историји.

Српска социјалдемократска странка у Крагујевцу била једина партија у тадању Србији која је у свој економско-социјални програм унела и решавање «женског питања». У њеном програму из 1904. године био је предвиђен принцип народног суверенитета, који би се остварио кроз опште право гласа,

подједнако дато и мушкарцима и женама: „Ойшиште право љасања за све јрађане оба пола, изузимајући само one који су осуђивани за крађу, разбојништво и тп“.

Колико је социјалиста Михаило Илић био цењен у Крагујевцу говоре и записи које је његов савременик Тристан Кацлеровић забележио поводом његове сахаре: „У сахарни Илићевој узелу је учешћа хиљаде људи. Нико ире, ни после, није тако ожален у сахару у Крагујевцу...“

Добровољним прилозима Крагујевчана сакуплен је новац за подизање спомен попрса др Михаилу Илићу и то је био први јавни споменик у Крагујевцу.

Године 1954. у његову част је његовом родном месту промењен назив у Илићево, а оно је данас месна заједница. Здравствени центар за примарну здравствену заштиту „Др Михаило Илић“ отворен је 1990. године

Приредила **Лела Вујошевић**

деломично корисиоши јошайке из Лексикона Крајујевца

Пре 180 година: 26. октобра 1834. одржан је први српски бал. Приређен је у згради Народног суда у част добијања великог турског ордена који је султан подарио кнезу Милошу. На балу је било више од 200 гостију, а за званице су штампане «записке» (позивице). Музичка друžina је у 18:30, на дан одржавања бала, прашла кроз варош свирачи, а пуцњем из прангија дат је знак позванима да дођу на бал. Здање суда било је свечано украсено и осветљено буретом запаљеног катрана. Поред кнеза Милоша, присуствовала је и кнегиња Јубица са сином Михаилом, као и сви дворани. Бал је започео пригодном песмом Димитрија Исаиловића, а хором, састављеним од чиновника, дириговао је Јожеф Шлезингер. Затим је Кнежевска банда засвирила српско коло, а играле су се и бугарске, влашке, немачке и менует игре. Бал је трајао до три сата после поноћи.

www.erstebank.rs Erste telefon: 0800 201 201, 060 79 79 000

Erste tekući račun

BESPLATNO ODRŽAVANIE RAČUNA

GODINE

Prenesite ili otvorite tekući račun u Erste Banci i dobijate 2 godine besplatno:

- Održavanje računa
- Uslugu NetBanking za internet bankarstvo
- Uslugu NovoMob – SMS uslugu o stanju na računu
- Povoljnije kamatne stope na štednju* i do 0,5% za klijente koji prenesu primanja u Erste Banku.

ERSTE

Kod nas ste uvek prvi.

*Odnosi se na standardnu štednju u valutama RSD i EUR.

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ од 23. до 29. октобра

Четвртак 23. октобар	Петак 24. октобар	Субота 25. октобар	Недеља 26. октобар	Понедељак 27. октобар	Уторак 28. октобар	Среда 29. октобар
СТАЊЕ СТВАРИ	моја ШУМАДИЈА	ХРОНИКА	тв-ра	СПОРТСКИ ПРЕГЛЕД	Мозаик	СЕРВИС КОМУНАЛНИ
20.00 Стави ствари	17.00 Моја Шумадија	19.00 Хроника 1	09.00 Вести	19.30 Спортски преглед	17.00 Мозаик	20.00 Комунални сервис
07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	09.00 Радознало огледало р.	09.05 Цртани филм	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм	07.00 Јутарњи програм
08.30 Цртани филм р.	08.30 Цртани филм р.	09.35 Вести	10.00 Мегафон Music	08.30 Цртани филм	08.30 Цртани филм	08.30 Цртани филм
09.00 Вести	09.05 Музички програм	10.00 Радознало огледало р.	11.00 Путујуће приче р.	09.00 Вести	09.00 Вести	09.00 Вести
09.05 Музички програм	10.00 Серија р. □	11.00 Мегафон Music	12.00 Вести	09.05 Музички програм	09.05 Музички програм	09.05 Музички програм
10.00 Серија р. □	11.00 Документарни програм	12.00 Путујуће приче р.	12.05 Шумадијски праг р.	10.00 Серија р. □	10.00 Серија р. □	10.00 Серија р. □
11.00 Документарни програм	12.00 Вести	13.00 Кухињица	13.00 Кухињица у цвећу р.	11.00 Документарни програм	11.00 Документарни програм	11.00 Документарни програм
12.00 Вести	12.05 Кухињица	13.25 Кухињица у цвећу р.	13.30 Мозаик	12.00 Вести	12.00 Вести	12.00 Вести
12.05 Кухињица	12.35 Кухињица у цвећу р.	13.30 Музички програм	13.30 Fashion files	12.05 Шумадијски праг	12.05 Шумадијски праг	12.05 Агродневник
12.35 Кухињица у цвећу р.	13.00 Музички програм	14.00 Јутарњи програм	13.30 Кухињица у цвећу р.	13.00 Агродневник	13.00 Мозаик	13.00 Мозаик
13.00 Музички програм	14.00 Јутарњи програм	14.00 Shopping avantura	14.00 Рукомет жене:	14.00 Shopping avantura р.	14.00 Фудбал: Раднички Ниш -	14.00 Документарни програм р.
14.00 Интервју-Весна Пешић р.	15.00 Цртани филм	15.00 Документарни програм	14.00 Раднички-Железничар р.	15.00 Јутарњи програм	14.00 Раднички Кр. р.	14.30 Суграђани р.
15.00 Цртани филм р.	15.30 Атлас р.	16.00 Вести	15.00 Г.Е.T. Report	15.30 Јутарњи програм	15.00 Суграђани р.	15.00 Цртани филм р.
15.30 Вино и виноградарство р.	16.00 Вести	16.00 Вести	16.00 Вести	16.00 Јутарњи програм	16.00 Вести	15.30 Fashion files р.
16.00 Вести	16.05 Серија р. □	16.05 Серија р. □	16.05 Г.Е.T. Report	16.05 Јутарњи програм	16.05 Вести	16.00 Вести
16.05 Излог страсти р. □	17.00 Моја Шумадија	17.00 Јутарњи програм	17.00 Вести	17.00 Јутарњи програм	17.00 Вести	16.05 Излог страсти р. □
16.35 Мериџијанима р.	18.00 Вино и виноградарство	18.00 Документарни програм р.	18.00 М.Е.Т. Report	18.00 Јутарњи програм	18.00 Вести	16.35 Мериџијанима
17.00 Мозаик	18.45 Мобил Е	18.30 Ноксат р.	19.00 Хроника 1	19.00 Јутарњи програм	18.45 Улови трофеј	17.00 Мозаик
18.00 Спортски програм	18.50 Хит дана	19.00 Хроника 1	19.30 Јутарњи програм	19.30 Јутарњи програм	18.45 Мобил Е	18.00 Здравље је лек
18.45 Мобил Е	18.50 Хит дана	19.30 Цртани филм	20.00 Спортски преглед	20.00 Спортски преглед	18.50 Хит дана	18.45 Мобил Е
18.50 Хит дана	19.00 Хроника 1	20.00 Лек из природе	20.00 Фудбал: Раднички Ниш -	20.00 Фудбал: Раднички Ниш -	19.00 Хроника 1	18.50 Хит дана
19.00 Хроника 1	19.30 Цртани филм	20.30 Гледајте сад ово	20.00 Раднички Кр. р.	20.00 Раднички Кр. р.	19.30 Цртани филм	19.00 Хроника 1
19.30 Цртани филм	20.00 Документарни програм	21.00 Концерт	20.00 Стаклено звено	20.00 Стаклено звено	20.00 Документарни програм	19.30 Цртани филм
20.00 Стави ствари	20.30 Ноксат	21.00 Хроника 2	20.30 Све о животињама	20.30 Све о животињама	20.30 Спортски програм	20.00 Комунални сервис
21.00 Излог страсти □	21.00 Излог страсти □	22.00 АБС шоу	21.00 Концерт	21.00 Концерт	21.00 Спортски програм	21.00 Излог страсти □
21.30 Мериџијанима р.	22.00 Мериџијанима	22.30 Мегафон Music	22.00 Хроника 2	22.00 Хроника 2	22.00 Мозаик	21.30 Мериџијанима
22.00 Хроника 2	22.30 Серија □	00.00 Вести	22.30 Култура	22.30 Култура	18.00 Улови трофеј	22.00 Хроника 2
22.30 Серија □	23.30 Мегафон Music	00.35 Хит дана	23.00 Филм	23.00 Филм	18.45 Мобил Е	22.30 Серија □
23.30 Атлас	00.00 Вести	01.00 Хит дана	01.00 Хит дана	01.00 Хит дана	18.50 Хит дана	23.30 Здравље је лек р.
00.00 Вести	00.35 Хит дана	01.00 Хит дана	01.00 Хит дана	01.00 Хит дана	19.00 Хроника 1	00.00 Вести
00.05 Хит дана					19.30 Цртани филм	00.05 Хит дана
наставак програма ТВ Крагујевац						
филм	серија					
НАМА СЕ НАЈВИШЕ ВЕРУЈЕ						
www.rtk.co.rs						

Satisfaction

НЕМА правог ужитка. Не могу добити сатисфакцију. I can't get no satisfaction! Као гимназијалац, нисам ишао на школске екскурзије у првој, нити у завршној, четвртој години. У првој години навео сам имовно стање као разлог неодласка, иако се у нашој кући, ипак, могло скрпти пара, барем за толико. Вероватно нисам био спреман да се одвојим од родитељског дома, тачније речено, од стана, тачније речено, од своје собе, чак ни на два дана. А као матурант нисам хтео да идем на Ђердан. Не због Ђердапа: желео сам да имам та три дана - за себе. За своје усавршавање.

Знао сам да сам несавршен, али сам веровао да је за человека - усавршење. А хтео сам да будем тај јебени човек. Читао сам, добро се сећам, Булгакова. Читање је моја страст. Али, не само читање: него читање од корица до корица. И не једне књиге, читавог опуса. Прочитам све што се може наћи, ако ме тај писац заинтересује – Достојевски, или Мелвил; или Фокнер; или Ками; или Булгаков; или Сартр; или Колдвел; или Штајнбек; или Томас Вулф. Или...

На том списку нема српских писаца. То не значи да их нисам читao. То значи да сам их, на жалост, прочитao, још у основној школи и у гимназији. И то је све што ћу рећи. А зар и овај списак није довољан? Није, јер наши преводиоци нису преводили читаве опусе, него само поједине, најчешће извикане, или још горе, политички подобне, књиге.

Можда сам пристао на апсолвентску екскурзију не због изгледности студенстког секса, како сам себи утувио, већ зато што ми се ишло у Русију. Пожелео сам да одем на гроб Достојевског. И, ко зна зашто, да видим цркву Василија Блаженог, коју сам већ осматрио на некој разгледници, или у туристичком проспекту. Упозорени смо, од стране наших професора, пре поласка на пут, да не смемо скретати са утврђених туристичких ruta - то је у Совјетском Савезу забрањено. Али, ја сам веровао да ћу, ипак, успети да дођем до Достојевског и Василија Блаженог.

ОДОСТОЈЕВСКОМ не бих да трошим речи: одувек ме обарао с ногу. Можда је другима објашњавао свет: мени је више говорио о првом комшији. То ми је било јасно. Али, тешко бих могао да објасним потребу која ме терала у забит наших дрвених сеоских црквица-брвнара и то у време кад о вери нисам имао појма; обилазио сам их, аветијски празне, с времена на време, изазивајући будну и сумњичаву опрезност свештеника, ненавиклих да се око цркава, у невреме, врзма ико, осим скитница и лопова. Нисам умео с њима да разговарам, а ни они нису били вољни разговору, нисам ваљано умео ни да се прекрстим, па ни да се понашам по канонским правилима у цркви (на недељне службе нисам ишао, нити сам имао потребу да на њих идем) - али сам осећао да ме нешто, како се то каже, „вуче“, према једноставној хришћанској убогости. Сматрао сам је вредношћу по себи.

Уопште, ценио сам наготу првоизворних ствари. Зар и Нађа из Лозовика није поделила са мном оно што једино, као човек, засигурно има? Тако су ми се и света месета давала, у пуној својој наготи. Као и природа, пуна зрelog воћа. У томе сам видео некакву светост која је мени измицала, јер сам, можда, био себачан, или безнадежно подложен нагонима. Борио сам се против себе, колико сам могао, па ме то, мислио сам, донекле, оправдава. А онда Свето писмо: каква несхватаљива књига!

Свето писмо сам купио у крагујевачкој новој цркви, на оном штанду, десно до улаза, где су се иначе продавале црквене књиге и литература. Новац сам украо из очевог капута. Иако је међу првим реченицама писало „не укради;“ ја сам ту књигу купио украденим новцем. Читao сам је са различитих страна и праваца, од средине, близу крају, од почетка, с прекидима, неке странице сам тешко разумевао (као кад сам читao Ничеа, или Сартрову „Мучничу“), али сам разумео да је незаобилазна ако човек жели да усвоји принципе на којима је саздана такозвана

европска цивилизација, барем она, настала после пропасти античких робовских демократија, грчке и римске (чије сам књижевности, историју и философију такође волео). Али сам, после читања Светог писма, почeo боље да схватаам и оно што сам сматрао одавно схваћеним: па и Достојевског, и Мелвила. Њихове прозе су држале директну везу са Светим писмом и одједном су ми се њихове реченице почеле отварати дубље.

Уосталом, требало је да прођемо и кроз Кијев, а у Кијеву је рођен Булгаков, човек који је онако упечатљиво описао сабат у америчкој амбасади. Хтео сам, дакле, да у Кијеву видим родну Булгаковљеву кућу, да у Петрограду обиђем гроб Достојевског. Зато нисам одустао од апсолвентске екскурзије, иако сам одустајао углавном од свега. Разуме се, рачунао сам и на колегинице. Уз слободне девојке, ишlo је и неколико заљубљених парова - да би започели заједнички живот који ће провести у сваји и неговању дечице. Ми, слободњаци, замишљали смо, пак, овај девичански пут као подручје неосвојене слободе. Достојевски, Булгаков, црква Василија Блаженог, пине и секс. Шта човек више да пожели од живота?

ПРОФЕСОРИ нису ишли са нама, али је морао да иде један асистент, који је одговарао за дисциплину и ред. Јавила се, добровољно, Јулија, асистенткиња са процесног. Мршава и равна као даска, жута и кратко подшишана, била је спремна на сваку лудост коју бисте јој предложили. Њена лепота била је енглеска, „твиги“, била је крупноока, и духовита - али за наше појмове, како то овде кажу, „каракушљива“. Знате кад вам наши сељаци одрежу идејну оцену: „Немаш, бре, за шта да је ув‘ атиш“. Боље да љуља него да жуља“ Жена без дупета и сиса ко село без цркве и школе. Итд. Право на смелост јој је давао ванбрачни уседелички статус који је она користила да би изразила своје неформално, вечно студентско, понашање. У ствари, тражила је мужа, није успевала да га нађе и сваку богојевну ноћ заглављивала у неком од кафића, проглашавајући свој тајни очај јавно освојеном слободом: не да нешто не може да има, него је не занима, па зато нема. Сад су је доделили нама, што није био нимало рђав знак: о не, нимало. Са нама у аутобус, то је сигурно, није ушла врлина. Ако ћемо право, нико је од нас није ни тражио: ми смо тражили провод.

Студенски вожд пута био је наш колега с правног Лекс који се хвалио да „има нешто“ са Јулијом. Нисмо му веровали, јер је био хвалисавац, али ко зна: мувао се у професорским круговима као студент с добром оценама и с политичким ставом: деду су му стрељали комунисти, као четника, четрдесет и четврте године, отац му је често хапшен и затваран као противник режима, па се он из петних жила трудио да себе прикаже лојалним кадром. Можда је и одиста имала нешто с њим, јер су често шетали градом (нарочито онда пошто је он са десетком положио „Процесно право“), а у припремама апсолвентске екскурзије сарађивали су као два прста на руци. Они су нас, заправо, водили на путу.

ЕКСКУРЗИЈУ ће платити: на рате. Али, да ми дају новаца за пут: то није долазило у обзир. Одједном се испоставило, дан пред путовање, да - новаца за мој лични трошак - нема.

- Па, синко све ти је плаћено. Тако пиše у брошури коју је одштампао твој факултет - рекла је мајка. - Имате бесплатно ноћење, два оброка на дан...

Оцу није падало на крај памети да сада каже своју омиљену, узречицу, када би хтео нечemu - мишљењу, или фрази - да се супротстави: тада би, углавном, рекао-недорекао:

- И на плоту пише... три тачке!

ГРОБ ДОСТОЈЕВСКОГ

То јест, није све онако како пише у земаљским законима, па ни у студентским брошурама; ништа код нас није, нити може бити, весело и богато, све је сиромашко и трлежкрпежно.

Ујасно стање моје попутбине се напокон свело на двадесет немачких марака (које су могле потрајати три-четири дана) - и читав један торбак напуњен разним пријама и дроњама за које је моја мајка чула да се у Русији могу продати на сваком ноћишку и тако намаћи пристојне паре. Имао сам где да спавам, и шта да једем, то је било урачунато у цену путовања, али за новац сам се морао снаћи сам, то јест морао сам га зарадити трговином с Русима: ја њима крпе и дроње, а они мени рубље за торте, колаче и сладолед. А за ону женску ствар, моју највећу тадашњу бригу, подразумевало се, морам да се снаћем сам.

Истина је била да су те, осамдесет треће године, у Совјетском Савезу најцењеније биле фармерице, јефтине платнене панталоне које су се производиле на Западу, а које је Совјетски Савез идеолошки одбацивао као „кауђојске“. Али, нису могли да спрече омладину да те кауђојске панталоне купује као луда. Фармерице је човек одиста могао прdatи, под условом да их има. Међутим, уместо фармерица, добио сам неколико искрпљених цемпера, две кошуље излизаних колира и једну подрпану јакуну. Од свега тога успећу да продам једино цемпер за који сам добио мизерне паре, не потрајале ни дан, оно марака што сам их имао, разменио сам код уличних дилера по неповољном курсу и на крају сам сву своју дроњаву домаћу попутбину заматао и бацио у један московски контejнер. Так чак и улични просјак, видео сам то, није се отимао за ту бачену гардеробу: тај је тражио вотку или храну, а сву потребну одећу носио је на себи.

О родбине се нисам могао ничему најати, јер су наша своја били углавном осиромашени сељаци, или још сиромашнија радничка класа, најгоре просте врсте. Пре бих из цака истресао буву, него од њих добио и један динар. Од свих испита на свету ценили су једино положен возачки испит, а за испите с правног факултета живо им се фућкало. Једва да су имали новаца и за себе. Обичај да се, повремено, новцем најдију туђа деца - у нашој сељачкој фамилији, просто, није постојао - о рођенданима и славама доносили су ратлуке, колаче и, у најбољем случају, улупане сервисе. Чак сам приметио и једно паковање убајаћеног ратлuka које је кружио са славе на славу: мој деда по мајци однео је тај ратлук мојој баби по оцу, за њену славу, а ова је исти ратлук, шест месеци касније, неотворен, вратила, као дар однет деди, за његову славу. О новцу није могло бити ни речи.

ДАКЛЕ, новаца нисам имао, нити сам на какав пристојан новац могао ра- чунати.

Мој једини иметак биле су познанице и познанице, на заједничком путовању. Али, и они су се делили на групе.

Једни су били елита, како у новчаном, тако у статусном погледу. Мували су се уз Јулију - председник омладине Социјалистичког савеза (који је окупљао на-

предну омладину, још неушлу у Партију), председник омладине Савеза комуниста (наречени четнички унук Лекс), неколико синдикалних активиста (цењених јер су за студентску мензу потписивали набавке чајне кобасице, шунке и качавала - са тим требовањима се могло трговати на црно и фино зарадити, јер су мензашке цене биле ниже), као и они, не мали број њих, који су им се, из различних разлога, улизвали, тежећи начин да уђу у њихову повлашћену групу.

Другу групу чинили су средњаши - без стапешке припадности и статусног угледа, али са парома и богатим послацима од својих кућа. Међу њима су биле и моје несуђене љубави (Нађа и Анђа) синови и кћери добростојећих сељака, трговца, лекара, судија - главни Јовица из Горњег Милановца, ситноглави Пура из Параћина и Млађа из Ивањице чији је отац био директор једног ивањичког предузећа.

Напокон, трећу групу чинили смо нас неколико гоља, међу њима и - два богаља: Здравко из Јагодине, братад и четвртаст, који је тешко ходио, вукући ноге које су се, од колена наниже, претварале у букаџе тешке неколико десетина килограма. Чинило се да стално заостају за њим и да их он тера да буду уредне, али му ноге тешко полазе за руком. Сви смо знали да не може да пронађе девојку, да је то главни проблем његовог живота и да се увек представља, при упознавању с њима, на исти начин, тешко пружајући, одозго длакав, длан, с победним осмехом човека који је своје ноге натерао да крену за њим и омогуће му, ако већ не може стабилно да хода, оно да стабилно стане:

- Здравко Прстановић из Јагодине, апсолвент правног факултета, будући адвокат, син директора „Јухора“, чувеног - Прстановића! Неожењен. Само да се зна!

И тада би значајно подигао кажипрест десне руке.

Он је био богат, али богатство не може да купи здраве ноге, па је пао у нижу класу.

Други је био у знатно горем стању, али и знатно способнији од Здравка. Тркач, краткопругаш, мислим да је наступао и за препрезентацију Србије. Родом је био из Приштине. Није имао шаке, ни леве, ни десне руке: као дечак играо се са бомбом, заосталом из Другог светског рата, бомба је експлодирала и.... Уместо десне шаке навлачио је челичну сајлу, као капетан Кукину, коју је могао да намонтира и скине, у чему је било нешто језовито: пратећи то монтирање и скidaње, једном приликом, учинило ми се да ће наредним потезом одшрафити око. Звао се Стеван Полексић и током читаве екскурзије, он је, изјутра и с вечери, док смо се ми смештали у одређеном хотелу, трчкара по околним московским и петроградским парковима и уличицама - не жељећи да на путовању изгуби кондицију и спортску форму. Без руку, живео је од својих ногу, и мислим да су му професори на испитима гледали кроз прсте шака које није ни имао. Уз њих, таворио сам и ја, у последњем делу аутобуса. Разуме се да сам се, одмах, у почетку пута, покајао што сам уопште кретао на пут. И да је било касно.

ОДВАЛЕ

САНДА РАШКОВИЋ ИВИЋ, нова председница Демократске странке Србије:

- „Београд на води“ је футур други. И ја сам волела да се играм макетама кад сам била мала.

ЕМИР КУСТУРИЦА, режисер:

- Кад је Војислав Коштунић одлучио да напусти странку, претпостављам да тренутно није време за патриотизам.

МАРИЈА ШЕРИФОВИЋ, певачица:

- Кажем ја да је живот леп, али цаба кад глупи то не знају.

СУЗАНА МАНЧИЋ, некадашња „лото девојка“:

- Мој Симеон је љубоморан као пас, али зна да ниједан други мушкарац, па ни Владимир Путин, поред њега нема шансе.

Карикатура Горан МИЛЕНКОВИЋ

ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, председник Јединствене Србије:

- Амерички потпредседник Бајден за седам дана два пута зове премијера Вучића. Није му лако.

ВЕСНА ВУКЕЛИЋ ВЕНДИ, певачица:

- Имамо 42 врсте демона који нападају људе. Дару Бубамару је напао демон блуда, који ју је тотално распорио. Демон блуда тера човека да му полни орган командује разумом и, наравно, човек је тада на нову животиње.

СОРАЈА ВУЧЕЛИЋ, старлета:

- Груди ми нису тако велике као што се људима чини кад ме виде у новинама и на телевизiji, а сви који причају да се губи сваки осећај уградњом силикона лупају глупости.

ТАЊА САВИЋ, певачица:

- Пристала бих да се slikam за „Плејбој“, све док се на slikama не би видели баш интимни делови тела.

ВИЏОТЕКА

Одбрана

Пита Мујо Хасу:

- Шта би ти, јаране, урадио када би твоју Фату напао мешад у шуми?

- На то ће Хасо:

- Ја се не бих мешао, сам је напао, сам нека се и брани.

- Дај, молим те, угради ми слова Ђ, ч, ж, ш, замало не убих жену и кума.

- Како - пита га сервисер?

- Ево како. Прво ми жена, која је фризерка, шаље поруку: „Имам још два сисања, мало касним кући“. Након пола сата шаље ми кум поруку: „Јао, куме, ала кума добро сиса“.

Живот

После прегледа доктор песимистички каже Циги:

- По овим резултатима које видим, ти ћеш живети још највише три месеца.

- Цига се јако узбуди:

- А од чега, од чега, госпон доктор?

Лифт

Улази плавуша у лифт и затиче непознатог мушкирка:

- Госпођице, хоћете ли горе или доле - пита је он?

- Полако, дечко, па тек смо се срели!

Флеке

Вечерали лала и соса и соса се пофлека кечапом.

- Јаој, лало, изгледам као свиња - пожали се соса.

А лала јој одговара:

- Вала баш, још си се и пофлекала.

Дрва

Жали се Мујо Хаси:

- Замисли, ноћас ми стигне СМС порука „Требају ли вам дрва?“

- Па јеси ли одговорио - пита Хасо?

- Јесам, болан, не требају ми.

- Па што онда кукаш - каже му Хасо.

- Јутрос кад сам устао, одем у шупу, кад тамо ни дрвцета нема.

Трава

Долази мали Земунац кући отац га још са врата пита:

- Зашто су ти тако црвене очи?

- Дувао сам траву, тата - каже син.

- На то ће отац:

- Лажеш, плакао си!

Горан Миленковић

Огласи/Читуље

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе

ОБАВЕШТЕЊЕ О ПОСТУПКУ ОДЛУЧИВАЊА О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Одељење за заштиту животне средине, обавештава јавност да је на захтев носиоца пројекта, „Вип Мобиле“ д.о.о., ул. Омладинских бригада бр. 21, 11070 Нови Београд, донето Решење број: ИИИ-05-501-354/14 и спроведен поступак одлучивања о потреби израде студије о процени утицаја на животну средину Пројекта - базне станице мобилне телефоније „КГ3102•03 КГ•Крагујевац•Аеродром•2“, реализованог на кп.бр. 7038, КО Крагујевац 4, Град Крагујевац.

У спроведеном поступку донето је Решење да за предметни објекат **није потребна израда студије о процени утицаја на животну средину**, будући да се за планиране карактеристике пројекта, уз примену важећих техничких норматива и стандарда прописаних за коришћење и одржавање ове врсте објекта, као и одговарајућих мера заштите које су утврђене наведеним решењем, односно услова које су утврдили други овлашћени органи и организације, не очекују значајни негативни утицаји на чиниоце животне средине у току коришћења пројекта.

Донето решење заснива се на анализи захтева носиоца пројекта и података о локацији, карактеристикама и могућим утицајима пројекта на животну средину, при чему су узети у обзир прописани критеријуми за пројекте наведене у Листи II Уредбе о утврђивању Листе пројектата за које је обавезна процена утицаја и Листе пројектата за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08) и Стручне оцене оптерећења животне средине у локалној зони базне станице мобилне телефоније коју је израдила - Лабораторија „W-LINE“, Аутопут за Загреб 41и, 11077 Београд, овлашћена за послове систематског испитивања нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини.

Представници заинтересоване јавности могу изјавити жалбу на донето решење у року од **15 дана** од дана објављивања овог обавештења. Жалба се изјављује Министарству пољопривреде и заштите животне средине, а подноси се преко првостепеног органа.

Обавештење се објављује на основу чл. 10. став 7. и чл. 29. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, бр.135/04, 36/2009)

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика, физика – сви узрасти. Часови у току школске године. Студенти (колоквијуми и јануар -2015.г.). Тел: 034-360-202, 063-77-11-002, Arsi}. harsic@gmail.co

ОГЛАШАВАМ неважећом годишњу аутобуску карту број 078827, на име Марковић Драгољуб.

ОГЛАШАВАМ неважећом годишњу аутобуску карту број 068906, на име Главоњић Милинко.

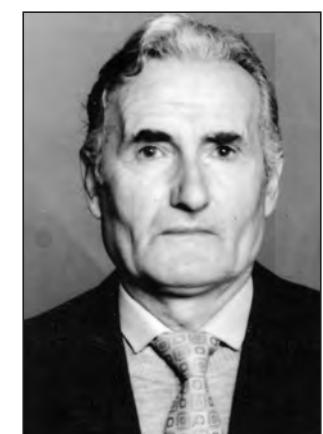
ОГЛАШАВАМ неважећом легитимацију за превоз број 079436, на име Јильана Максимовић.

ОГЛАШАВАМ неважећом годишњу аутобуску карту број 068197, на име Сава Митић.

Обавештавамо родбину, пријатеље и комшије да је наш драги

Милан Вуловић

1926 – 2014.

премину дана 21. 10. 2014. године. Сахрана ће се обавити у четвртак 23.10.2014. године у 14 часова на Бозман гробљу у Крагујевцу

Ожалошћени
ћерка Цеца, унуци Борис, Урош, Игор, Ива и Нела,
снаха Рушка, зет Перо, сестре Даница и Митка са породицама и
остала многоbroјна родбина и пријатељи

Дана 27. октобра 2013. године, навршава се три године од смрти нашег драгог

Милана Марковића столар 1942 – 2011.

Поносни смо на тебе, тужни и несрећни што ниси са нама.
Чуваћемо те вечно у нашим срцима.

Супруга Миланка, синови Горан, Дејан и Милош, унуци Емилија, Михаило, Стефан Марија и снаха Зорица

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе
Секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине
Одељење за заштиту животне средине

ОБАВЕШТЕЊЕ О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОДЛУЧИВАЊЕ О ПОТРЕБИ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Одељење за заштиту животне средине обавештава јавност да је носилац пројекта „ОРИОН ЊОРЛД“ ДОО, Крагујевац, поднео захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – увођења нове технолошке линије – производња алюминијумских туба у комплексу „ОРИОН ЊОРЛД“ д.о.о., чија се реализација планира на кп.бр. 588/2 КО Крагујевац 3, улица Горњомилановачка бр. 45, на територији града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Одељење за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 23.10.2014. до 03.11.2014. године, у времену од 9-12 часова. Овај орган ће у року од 10 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложенји пројекат потребна процена утицаја на животну средину, о чему ће благовремено обавестити јавност.

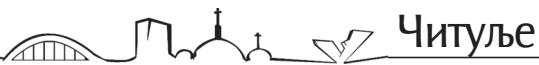

Миланка Ђукић

наставник математике у пензији
1935 – 2014.

Четрдесетодневни помен даваћемо у четвртак, 30. октобра, у 11 сати, на Варошком гробљу.

Син Раде и ћерка Биљана
са породицама

IN MEMORIAM

Десет година ниси са нама, али стално у нашим мислама и души, лепота наша

**др Драгана Саве
Милојевић**

лекар

14. 06. 1972 – 29. 10. 2004 – 29. 10. 2014.

Волимо те.

Тата Сава

Дана 27. октобра 2014. навршавају се три болне године откад није са нама наша вољена мајка и супруга

**Милијанка Јевђић
рођена Марковић
1951 – 2014.**

Хвала ти за све заувек.

Твоја ћерка Маја, син Дуле и супруг Драгоље

Драга наша Вера

Увек ћемо памтити пажњу, љубав и пријатељство које си нам пружала и чувати најлепшу успомену на Тебе.

Нада, Добрица, Ана и Александар

СЕЋАЊЕ**Огњановић Сима
22. 10. 2002 – 22. 10. 2014.**

Оставио си трагове који се не бришу, сећање које не бледи и доброту која се не заборавља.

Воле те супруга Станица, син Бранимир и ћерка Габриела са породицама

Последњи поздрав вољеној супрузи

**Вери Николић Станојевић
1943 – 2014.**

редовни професор МФК у пензији и професор емеритус на ДУНП

Њен Вукашин

**Проф. др Вера Николић
- Станојевић
1943 – 2014.**

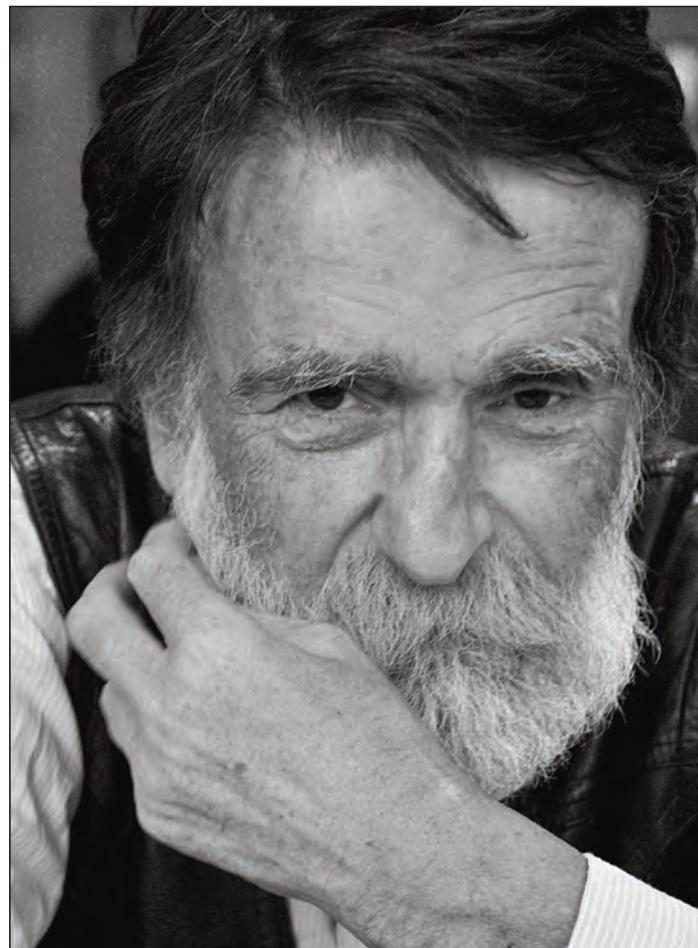
Проф. др Вера Николић Станојевић дала је немерљив допринос науци. Њен одлазак је велики губитак за академску заједницу. Свим колегама и многим генерацијама студената остаће у најлепшем сећању.

Колектив Факултета инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу

Захвални смо Вам на свим Вашим величним делима и малим знаковима пажње. Ваше знање и савети били су драгоценi.

С тугом и поштовањем,
Колеге са Катедре за машинске конструкције и механизацију
Факултета инжењерских наука у Крагујевцу

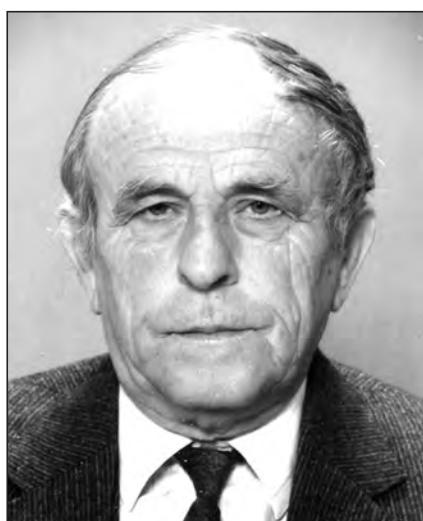
За нашега камарада

Шаренца Радована – Рада

Ирваси Лека и Пуле (Пуша)

Нас вољени

Александар Волкановски
заставник I класе у пензији
1934 – 2014.

Напустио нас је 28. априла.
Шестомесечни помен даваћемо у суботу,
25. октобра, у 12 сати, на Варошком гробљу, где почива у миру.

Време пролази а ми смо неутесни.

Супруга Беба, ћерке Јасмина и
Светлана, унуци Миљан, Растко и
Коста, зетови Милан и Дејан

Прошло је шест болних и тешких месеци
од када са нама није наш вољени супруг,
отац и дека

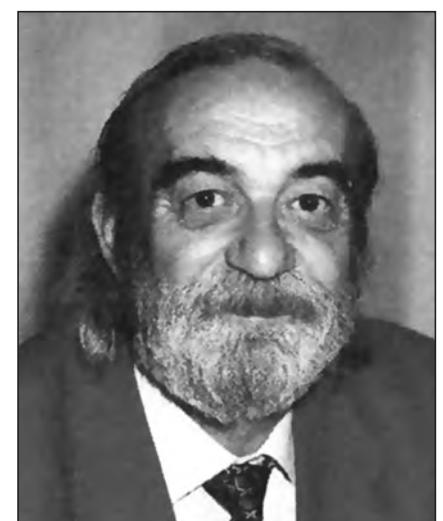

Миљко Васиљевић

У уторак, 28. октобра у 12 сати окупиће-
мо се око његове вечне куће на Бозману,
са успоменама и сећањем на његово дра-
гоцено постојање у нашим животима.

Бескрајно тужни:
супруга Рамиза, ћерка Сања, син Саша,
зет Милош, снаха Јелена и унуци
Миша, Оги, Алекса и Ива

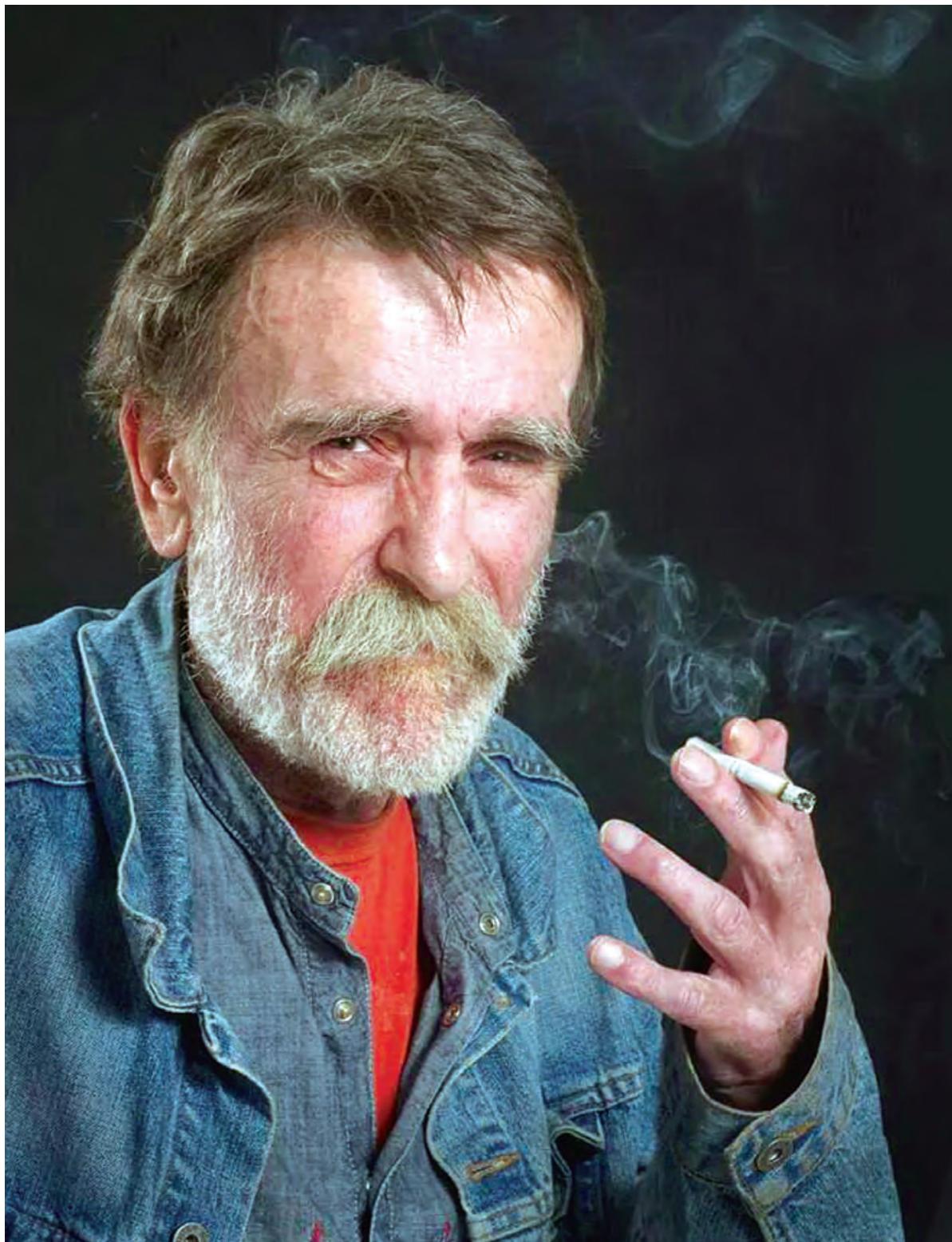
Обавештавамо родбину и пријатеље да је
наш драги и никад прежаљени

Бранко Арнаутовић
1948 – 2014.

преминуо дана 17. октобра, а сахрањен
20. октобра 2014. године на Палилуском
гробљу.

За њим тугују:
супруга Надица, син Владимир, снаха
Сања, сестра Џица са
децом Каћом и Небојшом и њиховим
породицама, Данијела са породицом и
остала родбина

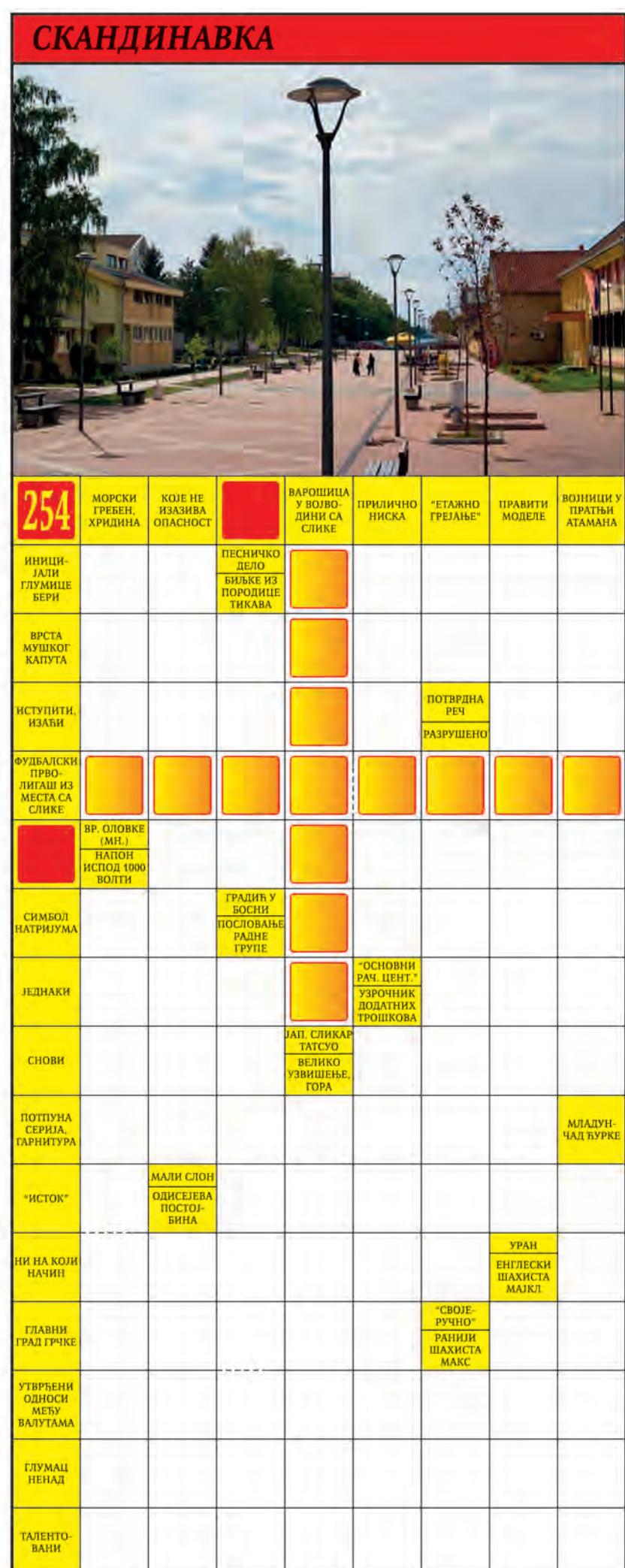

Шаре и ...

(20. X 1952 – 17. X 2014.)

Гоца, Биља, Сенка, Каћа, Горица, Гога,
Оља, Тања, Марина, Верка, Нена, Гога,
Цица, Века, Лика, Гана, Марина,
Сони, Мица, Весна, Станика, Лепа Јела,
Миља, Јана, Данијела, Власта, Кебара,
Пикац, Ушке, Момир, Неша Каубој,
Слонче, Влада, Лека, Пуша, Дејвид, Пол,
Ерик, Борис, Точак, Кепа, Зоран, Ђофа,
Милетић, Сретен, Кепа сликар, Ракић,
Турчин, Данко, Тома, Хрчак, Гагић,

Дима, Јевђа, Мића, Мики, Иван, Дуле
Магма, Зека, Тесла, Јевта, Гидра,
Ђота, Меги, Миша, Боби, Рака Мрмот,
Фића, Трамвај, Кефало, Енди, Пиција,
Пека, Неша Солунац, Џига, Ђоле,
Гуја, Шериф, Крга, Тоша, Баћушка, Киско,
Радојче, Маурицио, Аца Нос, Кобац,
Гута, Џими, Мића, Кале, Џупе, Ласта,
Каза, Сократ, Срба, Бојша, Мирослав,
Танић, Сава Страва, Синђа...

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

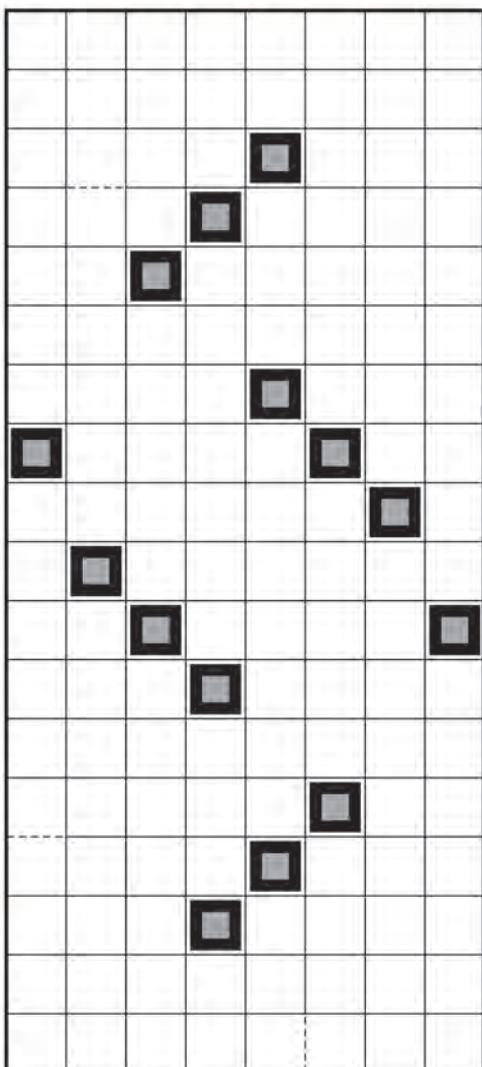
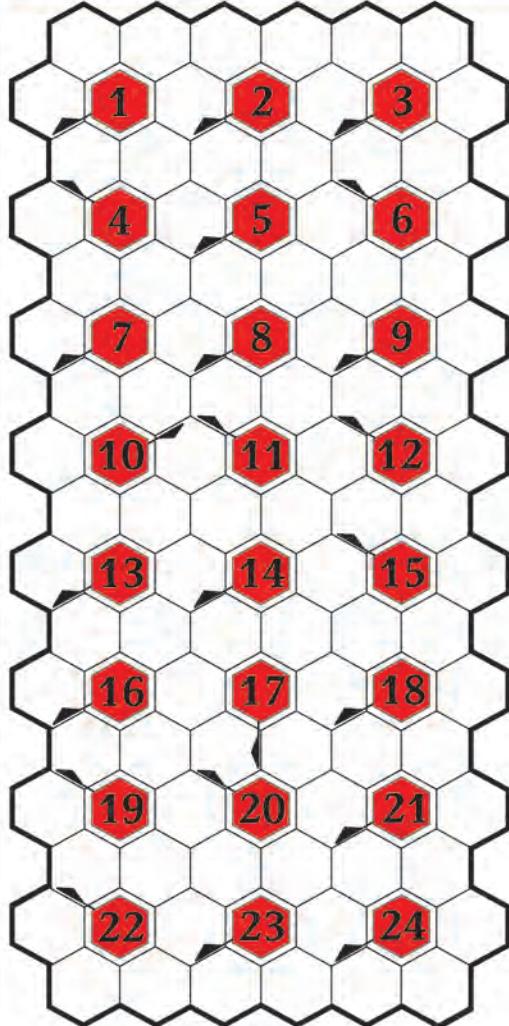
СКАНДИНАВКА: тма, рак, еро, мир, анд, р, н, оми, шарапова, рамадан, зидар, ст, иј, радио, накисела, економ, н, дин, лине, илуминат, ниса, ура, збијати, иа, слике, дрхтавац, адиос, че, на пример.

РЕБУС: све ће то на посао.

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА: денкерк, порторож, ога, канал, шитаке, херб, богохуљитељ, водопија, ам, кирк, ан, рај, скр, ц, н, о, т, катадиоптер, шр, тикети, бурлеске, констанц, науштрб, они, инарт, клавир, кукоч, стартовања, ас, кнута, разараћ, никсон, чистачица.

КЛИН: морски пас, красопис, раскопи, скипас, писак, капи, пак, ка, к.
СУДОКУ: а) 934-786-125, 782-154-369, 615-392-847, 378-245-691, 496-813-572, 521-967-483, 269-431-758, 147-528-936, 853-679-214.

б) 629-138-754, 357-624-891, 148-579-236, 534-281-967, 986-457-123, 271-963-485, 765-812-349, 893-745-612, 412-396-578.

МОЗАИЧКА**УКРШТЕНИЦА У САЊУ****ВОДОРАВНО:**

АИС, АЛС, АНКЕРИ, ЕДУКАТОР, ИВАНКОВО, ИГИТА, ИЈО, ИКЕР, ИМАМ, ИРАНКЕ, ЈАГА, КАРА, КРАЊ, МИТО, МП, НАЗИРАЊА, НАПОЛИТИ, НЕБРАСКА, НИВ, ЊР, ОП, ОРБИТ, РПГ, СТАРИ ЛЕЦ, ТВА, ЂАСА, ЦИНА.

УСПРАВНО:

АА, АРАМИЈА, АРГАТОВАЊЕ, АРМАНИ ЦИНС, АСАКИ, БУТС, ЕДИ ИРВАЈН, ИНАКИ, ИР, КМЕТОВАЊЕ, КОПРИВИЋ, КРИ, КРК, НЕМАЊИЋ, ОНАГЕРИ, ОТА, ПЛАГИЈАТ, РИПАЊАЦ, РКО, СПИНОЗА, СТРАБОН, ТРАЛ.

- Средина средиште,
- Америчка певачица Тина,
- Град у Норвешкој,
- Источњачки слаткиш,
- Велики сеф у банци,
- Становник Киргизије,
- Владар у старој Турској,
- Врста експлозива,
- Име шахисте Петросјана,
- Град у Италији,
- Стрма стена,
- Досадан човек (фиг.),
- Стаклари,
- Таблета против болова,
- Савезна држава у Бразилу,
- Звучни сигнал за упозорење,
- Споредни производ у добијању шећера,
- Словеначки глумац Берт,
- Уређај за пријем сигнала,
- Крупни индустријалац,
- Уложак за оловке,
- Планета Сунчевог система,
- Избезумљеност,
- Врста подне простиরке.

АНАГРАМ**ДОК ЗАБАВЉА...****КИДА ИНСТРУМЕНТЕ****СУДОКУ****НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●○**

7			1	3	2
	8	7		5	
				9	
6	9	3			
			3	2	
8					6
			8		1
2	6			5	7
1			9	2	6

НИВО ТЕЖИНЕ: ●●●●

			8	3	
	8	4			
4			1	9	2
					5
8					2
	6			7	1
5	7	8	6		
3	4		2		7
9	8				5

NLB Kredit za penzionere

Iskusan potez

Neke stvari godine ne štede, neke se opet ne menjaju godinama, a nekada godine jednostavno prolete. Ipak, najbolje što ide sa godinama su mudrost i iskustvo.

NLB gotovinski i refinansirajući Kredit za penzionere je iskusan potez. Uz rok otplate od 5 godina dobijate i životno osiguranje, povoljnu kamatu i fiksnu ratu u dinarima, a kredit u drugoj banci možete da zatvorite ili refinansirate bez troškova obrade.

Povucite iskusan potez!

Posetite najbližu poslovnicu naše banke i saznajte više o kreditima za penzionere.

Filijala Kragujevac, Kralja Aleksandra I Karađorđevića 41 a, 034/331-106

NLB Banka
Знам зашто.

f NLB.Banka

www.nlb.rs

info: 0700 655 522; 021 452 144

Чудна јага Крајујевца града

!z glave О.К.О.

Čudna jada Kragujevca grada

Sreda, 29.10.2014 od 20.00
Knjaževsko-srpski-teatar
Ulaznice: 400,00 din.
u Teataru i Domu omladine
info: 064 643 89 71

ПРЕФЕРАНС ЈЕСЕЊЕ ПРВЕНСТВО КРАГУЈЕВАЧКЕ ЛИГЕ

Надимак, презиме и име	Укупно				
	Бод	Супа	Ст0	Бод	Супа
1 Буђони, Раденковић Ненад	16,4	1912	1	5,5	886
2 Рака, Станић Радован	15,9	1264	2	5,2	250
3 Живковић Стефан	14,3	3018	1	3,3	390
4 Ђурђе, Ђурђевић Зоран	14,0	1692	3	5,5	518
5 Жикица, Миленковић Живадин	13,7	840	4	5,5	550
6 Туца, Туцаковић Бранко	13,4	1732	2	2,9	-42
7 Миша, Симић Милисав	13,4	538	5	5,5	584
8 Шоне, Николић Ненад	13,2	448	6	5,5	646
9 Јаре, Станимировић Зоран	11,4	728	7	5,5	658
10 Бери, Петровић Берислав	11,2	370	5	3,4	424
11 Мића, Мартиновић Милорад	11,2	316	3	2,8	-182
12 Крапа, Богдановић Мирољуб	11,0	178	9	5,3	352
13 Гаја, Гајић Војкан	10,9	114	4	2,8	-126
14 Ђерка, Ђорђевић Раде	10,9	-210	1	0	-1276
15 Паки, Јеврић Милан	10,7	-132	10	5,1	142
16 Маре, Маринковић Милан	10,2	820	2	0,7	-208
17 Дача, Вујисић Данило	9,6	-194	11	5,5	620
18 Млађа, Сикимић Млађен	9,2	466	3	0,6	-336
19 Марко Јеремић	9,2	386	13	5,5	616
20 Лаза, Лазовић Мирољуб	9,1	618	14	5,5	956
21 Кеша, Стевановић Горан	9,0	160	7	2,9	-32
22 Гајић Марко	8,8	442	6	2,7	-270
23 Дуца, Јовановић Драган	8,7	-98	9	2,9	-52
24 Андрић Дејан	8,6	-230	4	0,5	-424
25 Професор, Марковић Мирко	8,1	-1350	10	3	62
26 Сале, Ђорђевић Саша	8,0	56	12	4	-
27 Сале Јагодина	8,0	-932	5	0	-1008
28 Лија, Милојевић Александар	7,9	0	12	4	-
29 Гуки, Васиљевић Зоран	7,2	296	11	3,2	230
30 Џевре, Иветковић Небојша	6,7	-114	6	0,6	-376

ФУТСАЛ

СМЕДЕРЕВО - ЕКОНОМАЦ 7:3

Крај вишегодише владавине

УБЕДЉИВ пораз у Смедереву од истоимене екипе - 3:7, у оквиру петог кола Прве футсал лиге, уко-лико погледамо резултате у по-следње три сезоне, дакле од 2011. године, означио је крај суверене владавине крагујевачког Економаца српским футсалским просторијама.

Подсетимо, "студенти" су по-следњих година само два пута поражени, и то истим резултатом - 5:3, од Колубаре, 18. јануара 2013. године и београдског Марба, 9. октобра 2010. године. А што се го-лова тиче, чак седам колико је Економац примио, такође је незапамћено. Осим по пет, које су му постигли ривали у ова два сусре-та, прошле сезоне, рецимо, "сту-дентима" нису могли да дају више од три гола (Смедерево и Вик Насијус), а претпрошле четири - но-восадски Танго и такође Вик Насијус. Пораз, дакле, који је озбиљ-

но уздрмао крагујевачког првака. Ипак, није изгледало да ће се тако и десити у прошлонедељној утакмици. Економац је повео са 1:0, а затим Смедерево преокрепнуло резултат како би на одмор отишли са вођством од 3:2. У наставку, распуцали су се Смедеревци а Крагујевчани били, по први пут, немоћни и само посматрачи дешавања на терену. Имали су "студенти", додуше, и својих прилика, али их нису користили, на-супрот ривалу који је то немилосрдно кажњавао.

Сигурно су овде само две ствари - Економац није тако убојит као претходних сезона, али са друге стране, то је наговештај да ћемо имати интересантније так-мичење и неизвесније, јер сада ће и друге екипе покушати да се до-могну скалпа шампиона Србије.

Добра ствар је и што у првенству Прве футсал лиге следи дво-

недељна пауза због обавеза репре-зентације Србије на међународном плану, после чега, у оквиру шестог кола, у Крагујевац стиже е-кипа Бечеја.

С. М. С.

ПРВА ФУТСАЛ ЛИГА

5. КОЛО:	Смедерево - Економац 7:3,
Бечеј - Винтер спорт	5:5, САС - Фонтана 8:5, Нова Пазова - Нови Пазар 3:3, Ко-перникус - Мунгоси 6:1, Врање - Калча (јуче).
Смедерево	5 4 0 1 20:11 12
Коперникус	5 3 1 1 21:14 10
Економац	5 3 1 1 14:10 10
Бечеј	5 3 1 1 15:16 10
Калча	4 3 0 1 17:5 9
Винтер спорт	5 1 3 1 19:18 6
САС	5 2 0 3 19:21 6
Нова Пазова	5 1 2 2 11:18 5
Нови Пазар	5 1 1 3 18:18 4
Врање	4 1 1 2 11:12 4
Мунгоси	5 1 1 3 11:19 4
Фонтана	5 0 1 4 12:26 1

6. КОЛО:	Економац - Бечеј, Мунгоси - Калча, Нови Пазар - Врање, Винтер спорт - САС, Коперникус - Смедерево, Фонтана - Нова Пазова.
----------	---

Утакмице су на програму од 18. до 23. новембра.

ЕКОНОМАЦ - МУНГОСИ 4:1

Земунци у клойци

У ЗАОСТАЛОЈ утакмици трећег кола Прве футсал лиге Србије, Економац је током недеље, у хали "Језеро", савладао земунске Мунгосе са 4:1.

Нашу екипу су до победе довели искусни Ђорђија Јовановић, Нене и Де Соуза, а у стрелце се уписао и млади Стојановић.

ЛИГА ШАМПИОНА

Жреб за главобољу

ПРЕДСТАВНИК српског фудбала у Лиги шампион-на, крагујевачки Економац, није имао среће на жре-бу за Елитну рунду овог такмичења у коме ће се наћи 16 најбољих екипа.

Као прво, "студенти" ће морати да потегну чак до Казахстана где их чека домаћи Каират, а у групи су још неугодни Никарс Рига из Летоније и француски Парис.

РУКОМЕТ

(Ж) ЈУНИОР - РАДНИЧКИ 23:30

Јаче и без најјачих

БЕОГРАД - Дворана: "Слогес". Гледалаца 200. Судије: Василијић (Ниши), Здравковић (Лесковац). Сед-мери: Јуниор 5/4, Раднички 3/3. Искључења: Јуниор 10, Раднички 14 минута.

ЈУНИОР: Ђорђија Јовановић, Николић, Ј. Јовановић, Булашовић 1, Иван 3, Цветишиновић, Станојевић, Степановић, Ковачевић 6, И. Јовановић 6, Марковић 1, Красић 5, Јеремић, Ђорђић 1, Илић 1.

РАДНИЧКИ: Степановић, Пријо-вић 6, Танић 1, Степановић 7, Радосављевић 6, Чарировић, Милошевић, Нишавић, Тошовић, Балаћ, Станисављевић 5, Рисовић, Дукић, Даниловић, Јањушевић 5.

ИАКО су на гостовању у Београ-ду остала без учинка доброг дела најискуснијих играчица - Ђилье-ана, Милице Даниловић, Јеле-

НЕДЕЉНИ ИЗЛЕТ КРАГУЈЕВЧАНКИ У БЕОГРАД ПОПУНО УСПЕО

не Нишавић и Иване Милошевић, пошто је тренер Радосављевић правилно проценio да за њихо-вим ангажовањем нема преке по-требе, рукометашице Радничког забележиле су победу против еки-пе Јуниора - 30:23.

А да је у питању са намером ослабљењу тим Крагујевчанки, ви-дело се нарочито током првог по-луврремена, које се играло равнopravno, гол за гол, а окончано је минималним вођством гошћи 13:12.

Ипак, наставак је донео озбиљнији и ангажованији приступ "ти-гица", те су прво одмакле на 19:13, а нешто касније оставиле домаћина без икакве наде - 29:19. Томе су допринеле и нове бројне одбране Јоване Рисовић.

Сличан исход очекује се и пред-стојеће суботе, од 19 сати, када Раднички у хали "Језеро" дочекује тим Железничара из Инђије.

Б. У. К.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

4. КОЛО: Јуниор - Раднички (К) 23:30, Железничар - Наиса 32:26, Цр-вена звезда - Минаква 30:41, Јагодина - Раднички (С) 28:14, Медицинар - Кикинда 31:33, Књаз Милош - Пролетер 31:26.

Раднички (К) 4 4 0 0 115:80 8
Минаква 4 3 1 0 126:102 7
Јагодина 4 3 0 1 118:91 6
Кикинда 4 3 0 1 109:95 6
Књаз Милош 4 3 0 1 112:106 6
Железничар 4 2 0 2 105:109 4
Наиса 4 2 0 2 100:110 4
Јуниор 4 1 1 2 111:113 3
Медицинар 4 1 0 3 125:129 2
Пролетер 4 1 0 3 123:130 2
Раднички (С) 4 0 0 4 76:116 0
Црвена звезда 4 0 0 4 106:155 0

5. КОЛО: Раднички (К) - Железничар, Кикинда - Јагодина, Пролетер - Медицинар, Минаква - Књаз Милош, Наиса - Црвена звезда, Раднички (С) - Јуниор.

БОРАЦ - РАДНИЧКИ 34:32

Мало недостајало

БАЊАЛАУКА - Дворана: "Борак". Гледалаца: 1.200. Судије: Џиндринић и Гонзурек (Хрватска). Сед-мери: Борак 1/0, Раднички 3/3. Искључења: Борак 4 минута.

БОРАЦ: Јанковић 1, Вујовић 1, Тешић, Ђурић, Абаџић, Микић 6, Њешић, Хасељић, Безбрадица 2, Обрадовић 5, Тривидић 4, Челић 1, Беранић, Букић 5, Николић 9.

РАДНИЧКИ: Арсић, Пралића 5, Продановић 2, Јанићевић, Гулећа 7, Медурић, Ћејровић, Стасић 3, Радовановић 1, Милинићић, Томић, Шмићић 2, Босић 2, Јевђанин, Рајчићевић 4, Гробовић 6.

ДУГО је деловало да ће Раднички, после сусрета у Бањалуци, освојити прве бодове на једном гостовању у СЕХА лиги, али је сам финиш овог дуела пресудио да се заправо домаћини реванширају "црвенима" за прећашњи пораз у "Језеру" - 34:32.

Наиме, наш састав водио је већи део утакмице, пр-

ОДБОЈКА

РАДНИЧКИ - ВОЈВОДИНА 0:3

Лале је процешила

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: "Језеро". Гледалаца: 200. Судије: Џевић и Ројић (Београд). Резултат је сејовима: 23:25, 22:25, 18:25.

РАДНИЧКИ: Анђелчић, Добановачки 1, Голић 4, Трифуновић 7, Про-шић (либеро), Переовић 10, Рајковић, Илић 1, Премовић 13, Панишић (либеро), Дачовић 8, Стојановић.

ВОЈВОДИНА: Симић 2, Ч. Станковић 1, Петровић 4, Надеждин, Кашић 20, Јовановић 3, Пековић (либеро), Мехић, Пејковић, Лубурић 15, М. Станковић 10, Милутинов.

УВЕРТИРА не даје много оптимизма пред престојећу сезону. Раднички је, са подмлађеним и из основе промењеним тимом, до-

По очекивањима

Сусрети првог кола новог националног шампионата у одбојци, нису донели изненадења, осим у сусрету двојице новајлија. Поприлично ојачани Нови Пазар претрпео је пораз у својој хали од екипе Инђије са 3:2. Остали резултати су: Млади радник - Партизан 0:3, Спартак (Љ) - Ђердан 3:0, и Рибница - Црвена звезда 0:3.

Парове другог викенда чи-не: Ђердан - Раднички, Парти-зан - Црвена звезда, Војводина - Рибница, Инђија - Спартак (Љ) и Млади радник - Нови Пазар.

После „нуле“ на свом терену, предстојеће гостовање ставља у не-ку руку обавезу да се у другом колу покуша ишчупати неки бод у Кладову. Ривал Радничком биће екипа Ђердана, која, као и наша, има исте претензије у овој сезони.

М. М.

ВИНЕР ЛИГА - Ж

Одложена премијера

МЕЧ првог кола Првенства Србије у одбојци за жене, Спар-так - Крагуј, одложен је због учешћа Суботичанка на пријатељском турниру у Турској. Управа крагујевачке екипе изашла је ривалу у сусрет, те је утакмица одиграна током седмице. Остали резултати првог кола су: Железничар - Визура 0:3, Црвена звезда - Динамо 3:2, ТЕНТ - Раднички (БГ) 3:0 и Јединство - Колубара 3:0.

Прво представљање у елитном рангу пред својом публиком Крагујевчанке ће имати у суботу, од 20 сати, у хали „Гордана Богојевић“ у Великом Парку. Ривал је екипа Колубаре из Лазаревца, која се значајно по-јачала пред ову сезону. У дру-

гом колу састају се још: Раднички (БГ) - Јединство, Динамо - ТЕНТ, Визура - Црвена звезда и Спартак - Железничар.

ПРВА ЛИГА - Ж

Сремице не греше

ДРУГУ овогодишњу партију у Првој лиги Србије за жене одбојкашице Радничког изгубиле су од екипе Срем Итона у Сремској Митровици, без освојеног сета. Резултат по деоницама био је 25:18, 28:26, 25

РВАЊЕ

Перица без подршке

У ОКВИРУ четвртог кола Прве лиге, рвачи Радничког поражени су прошле недеље од именјака у Сомбору, резултатом 7:1.

Једини бод за "црвене" освојио је Перица Димитријевић у категорији до 66 килограма, мада је у још три-четири меча било егал, али су на крају нијансе одлучиле у корист домаћина. Крагујевчани су, иначе, наступили без стандардног првотимца Милана Тодоровића.

За викенд у Крагујевац стиже још један Раднички - београдски.

С. М. С.

БОКС

Гостовање у Паланци

ПЛАНИРАНИ меч седмог кола Шумадијске лиге који је требало да се одржи у суботу, одложен је због заузетости хале у Пријепољу, али су боксери Радничког ипак имали "радни" викенд. Наиме, тројица такмичара гостовали су на окупљању екипа Београдске лиге у Смедеревској Паланци. Браћа Лазић, Дејан и Трифун, остварили су победе, док Александар Јовановић није имао противника.

У недељу, после дуго времена, крагујевачки љубитељи племените вештине имаће прилику да виде пријатељски сусрет два клуба, домаћег Радничког и Златног贡га из Руме. Сусрет почиње у недељу, од 17 сати, у хали „Језеро“.

М. М.

СТРЕЉАШТВО

Фантастични трио

МИЛУТИН СТЕФАНОВИЋ,
ПРЕДВОДНИК НОВОГ ТАЛАСА

ОДЛИЧНО су гађали крагујевачки стрелци прошле недеље у Новом Саду, у оквиру првог кола Купа Стрељачког савеза Србије за ваздушно оружје.

Милутин Стефановић био је најбољи у сениорској конкуренцији, тријумфујући са резултатом од 627 кругова, три више од другопласираног Миленка Себића из Црвене звезде. Код јуниора, Милош Ивановић је за 0,3 круга био бољи од вршњака из Јагодине - 614,2, док је Стеван Јовановић заузео треће место. Укупни скор ове тројице стрелаца од 1853,9 кругова, донео им је победнички пехар и у екипној конкуренцији.

Међу дамама наступила је и Невена Армуш, која је као јуниорка освојила 16. место.

С. М. С.

ВАТЕРПОЛО

РАДНИЧКИ ДОШАО НА КОРАК ОД УЧЕШЋА У ЛИГИ ШАМПИОНА

Крагујевац остао неосвојив

Фото: vkradnicki.com

ТРОСТРУКОМ победом, над свим ривалима у групи, ватерполисти Радничког надмоћно су се пласирали у трећи, завршни круг квалификација за Лигу шампиона. На турниру у Крагујевцу, одржаном за викенд, чак није могла да им одоли ни тренутно вероватно најјача европска екипа - мађарски Солнок.

И чини се да је управо та, уводна утакмица, ставила до знања свима са киме имају посла. Крагујевчани су кренули силовито, повели са 3:0, да би отом предност увећали на 5:1. Иако је ривал покушавао да се врати у меч, са два гола само је умањио разлику, коју су домаћини врло брзо попели на недостижних 8:3, захваљујући одличној реализацији при нападу, али и фанатичној борбености у одбрамбеној фази.

Да ни Мађари нису без адута, показао је даљи период. Опет стижу на само два гола мањка (9:7), претећи да ће у последњој четвртини и више учинити. Међутим, то је био дан "црвених". Лако су одбили ту претњу и са нова три гола, уз један примљени, одмакли сасвимовољно (12:8) да реше овај сусрет у своју корист.

Други дуел, у суботу, као да је био дан одмора за Крагујевчане. И те како добродошао после исрпљујућег сусрета са Солноком.

Орадеа за Лигу шампиона

ПОСЛЕДЊА препрека ка наступу у Лиги шампиона, ватерполистима Радничког биће румунска Орадеа. Тако је одлучио жреб, а термини дуела су 29. октобар (када ривал долази у Крагујевац) и 12. новембар (реванш).

Остало парови последње рунде су: Црвена звезда - Приморје, Про Реко - Младост (Загреб) и Будимпешта - Солнок.

ПРВА ЛИГА (Ж)

2. КОЛО: Раднички - Шумадија 59:64,
Србобран - Шабац 53:80, Спартак - Војводина 64:110, Вршац - Црвена звезда 78:56, Партизан - Врбас 64:68, Бор - Радивој Корач 55:76.
Војводина 2 2 0 180:131 4
Шумадија 2 2 0 146:108 4
Радивој Корач 2 2 0 149:112 4
Вршац 2 2 0 158:131 4
Врбас 2 2 0 135:130 4
Црвена звезда 2 1 1 145:118 3
Шабац 2 1 1 146:120 3
Раднички 2 0 2 126:134 2
Партизан 2 0 2 121:141 2
Србобран 2 0 2 128:160 2
Бор 2 0 2 104:158 2
Спартак 2 0 2 104:199 2

3. КОЛО: Шумадија - Спартак, Војводина - Вршац, Црвена звезда - Србобран, Врбас - Бор, Шабац - Партизан, Радивој Корач - Раднички.
--

КОШАРКА

ПРВА ЛИГА - Ж

Моћна Адријана

ДЕРБИ крагујевачких екипа у Првој женској лиги, Радничког и Шумадије, обележила је одлична игра Адријане Кнежевић, која је постигла готово половину поена своје екипе (31), за тријумф "зелених" од 64:59. Ова играчица имала је и 12 скокова и три асистенције.

Упркос томе, утакмица је имала чудан ток. Гошће на овом сусрету, екипа Шумадије одлично је стартовала серијом од 10:0, да би "црвене" на минут до краја

ја прве четвртине дошлије на минус један - 12:13. У наставку бόља игра Радничког, па је на одмор отишао са кошем предности - 29:28. Друго полувреме донесло је равноправан однос ривала, а осетнију предност Шумадије је успела да оствари тек у завршници треће четвртине, коју је добила 16:7. У последњој део-

ници игре Шумадија је значачки одржавала разлику. У победничкој екипи, поред изванредне Андријане, истакла се и Кристина Раковић са осам поена и чак 14 скокова, док је у тиму Радничког најрасположенија за игру била Милица Цветановић, убацитиши 13 поена уз 11 скокова. Уз њу, солидна партија и Марије Новак, која је за 15 минута игре постигла шест кошева и забележила исто толико скокова.

Овог викенда Шумадија ће у Крагујевцу угостити суботички Спартак, док кошаркашице Радничког очекује сусрет са Радивојем Корачем у Београду.

С. М. С.

ТРИГЛАВ ЛИГА: БУДВА - РАДНИЧКИ 6:15

Први и у региону

КАКО тренутно ствари стоје, Раднички ће и ове сезоне врло озбиљно конкурисати за високе пласмане на свим фронтовима. Наиме, поред пролаза у завршну рунду квалификација за Лигу шампиона, неки дан раније Крагујевчани су се, трећом победом у три кола, домогли и врха табеле у Регионалној лиги, групи А.

Ривал је била млада будванска екипа на свом терену, која се показала преслабом за "црвене" - 15:6. Посебно ако се има у виду да је наш тим у овај сусрет по први пут ушао у пуном саставу, са све дебитантом, искусним хрватским центром Јосипом Врлићем.

Раднички је добио све четвртине (3:1, 5:3, 4:1, 3:1), а најефикаснији су били Марко Ђук и Срђан Вуксановић са по три гола, док су Јосип Врлић и Иван Басара постигли по два.

Ове суботе крагујевачки састав гостоваће сплитском Јадрану.

ТРИГЛАВ ЛИГА

3. КОЛО: Будва - Раднички Кон Тики 6:15, ПОШК - Браник 21:9, Младост - Јадран (С) 12:8, Партизан - Приморје 10:11.

Раднички	3	3	0	0	36:16	9
Приморје	3	3	0	0	35:16	9
Младост	3	2	0	1	40:20	6
ПОШК	3	2	0	1	38:30	6
Партизан	3	1	0	2	34:25	3
Будва	3	1	0	2	23:34	3
Јадран (С)	3	0	0	3	20:37	0
Браник	3	0	0	3	19:67	0

4. КОЛО: Јадран (С) - Раднички Кон Тики, Браник - Будва, Младост - Партизан, Приморје - ПОШК.

тавио ван домета даљег надметања у Лиги шампиона.

По окончању надметања, шеф струкве "црвених" Урош Стевановић, наравно, сијао је од задовољства због добрих игара и пласмана својих пулена у наредну рунду Лиге шампиона са прве позиције, чиме је, као могући ривал, избегнут италијански Про реко.

- Презадовољан сам игром и загањајем мојих ватерполиста. Издржали су велике напоре и верујем да ово није наш максимум, већ показатељ колико можемо у овој сезони.

Углавном, урадили смо оно што је било најзначајније, а то је да остваримо прво место на турниру. Остаје нам сада да видимо да ли ћемо имати среће на жребу да извучемо неког лакшег ривала и на тај начин доћемо до прилике да поновимо прошлогодишњи успех у Лиги шампиона - рекао је Стевановић.

В. У. К.